ژوندون

اطلاعات و کلتور

شنبه ٤ دلو ١٣٥٩
٢٤ فبروری ١٩٨١
سال ٣٢
شمارهٔ (٤٣ـ ٤٤)

قیمت یك شماره ١٣ـ افغانی

LIBRARY OF CONGRESS
6
MAR 1 0 1981
CONT. COPY
ORDER DIVISION

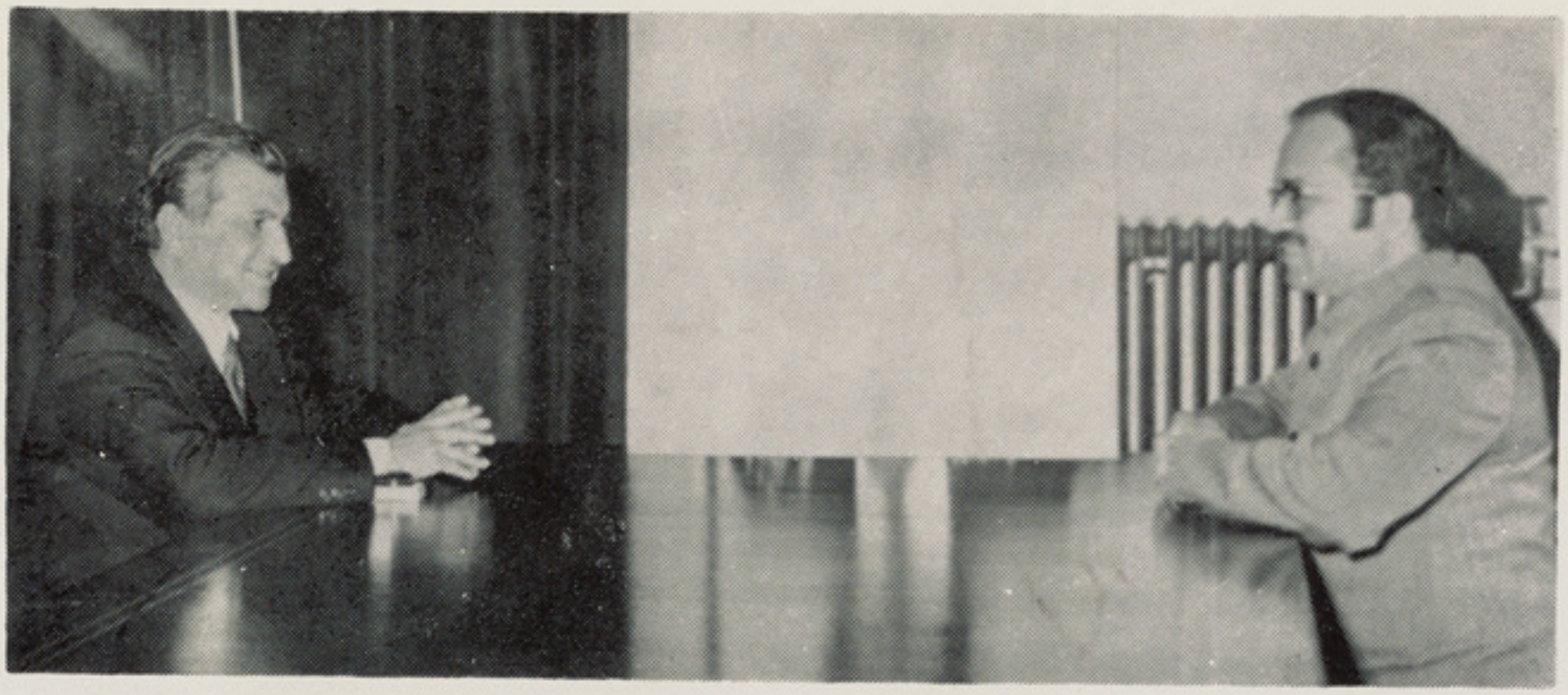

دافغانستان د خلك د موكراتيك گوند دمركزي كميټي عمومي منشي دانقلابي شورا رئيس او صدراعظم ببرك كارمل، هندي ژورنالست او افغانستان پيژند و نكي د كتوروي پي ويد يك دانقلابي شورا په مقركي منلي او خبري ور سره كوي

اختصار وقايع مهم هفته

روز ميلاد مسعود حضرت سرور كاينات محمد مصطفى (ص) روز ۲۷ جدي با بر گزاري مراسم و محافل شانداري در سر تاسر كشور تجليل شد .

در محفل شكو همندي كه قبل از ظهر روز ۲۷ جدي از طرف رياست عمومي شوون اسلامي جمهوري دموكراتيك افغانستان در قصر دلكشاي مقر شوراي انقلابي بدين مناسبت ترتيب يافته بود، ببرك كارمل منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان، رئيس شوراي انقلابي وصدراعظم، اعضاي بيروي سياسي ومنشي هاي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان، اعضاي كميته مركزي واعضاي هيات رئيسه وشوراي انقلابي و اعضاي شوراي وزيران و كدر هاي برجسته حزبي ومامورين عاليرتبه دولتي، اعضاي شوون اسلامي، برخي از علما وروحانيون وبعضي از روسا واعضاي كور ديپلوماتيك كشورهاي اسلامي مقيم كابل اشتراك ورزيده بودند .

• • •

د بهرنيو چارو دوزارت داطلاعاتو مديريت خبر را كوي د افغانستان د خلك دموكراتيك گوند دمركزي كميټي د عمومي منشي دافغانستان د دموكراتيك جمهوريت د انقلابي شورا رئيس او صدراعظم ببرك كارمل له خوا په كابل كي د مغلستان د خلكو د جمهوريت د لوي سفير او فوق العاده نماينده په توگه د پونت ساكين شاگ دار سورن اگريمان چي د هغه هيواد دولت له خوا غوښتل شوي و په دي ورو ستيو وختوكي صادر شويدي.

• • •

د افغانستان د خلك دموكراتيك گوند د مركزي كميټي عمومي منشي د افغانستان د دموكراتيك

عبدالرشيد آرين حين ايراد مطالبي در مراسم روز ميلاد حضرت محمد مصطفى (ص) پيامبر بزرگ اسلام در قصر دلكشاي مقرشوراي انقلابي

دعامی روغتیا وزیر کله چی‌دطب‌دلوړو زده کړو دانستیتوت‌دفارغانوسره‌خبری کوی .

وزیر تجارت ووزیر ترا نسپورت‌وتوریزم در ضیافتیکه به مناسبت‌تحویلدهی اسناد موتر های زیل از طرف سفیر کبیر مجارستان درکابل‌ترتیب شده بود .

پوهنمل گلداد و زیر تحصیلا ت‌عالی و مسلکی ومنشی کمیته مرکزی سازمان دموکرا تیک‌جوانان‌افغانستان‌حین‌امضای پروتوکول .

جمهو ریت د انقلابی شورا رئیس اوصدراعظم ببرك‌کار مل د جدی په ۲۹ نیټه یو هندی ژور نالیست او مشهور افغانستان پیژندو نکی ډاکتر وی ، پی ویدیك د انقلابی شورا په مقر کی ومانه او له هغه سره یی د دوستی په فضاکی د علاقی وړ مسالو په باب خبری وکړی .

• • •

دافغانستان د خلك د مو کراتیك گوند د مر کزی کمیتی د عمو می منشی ، د افغا نستان د دموکراتیك جمهوریت د انقلابی شورا د رئیس او صدراعظم ببرك کارمل لخوا دامریکا دمتحده ایالاتو د جمهو ری ریاست د څوکی د نیولو له امله د رونالد ریگن په نامه واشنگتن ته د مبارکی ټیلگرام مخابره شویدی.

پدی ټیلگرام کی هیله څرگنده شویده چی د دوی دواکمنی‌په‌دوران کی د افغا نستان د دمو کراتیك جمهوریت او د امریکا د متحده ایالاتو ترمنځ اړیکی د دواړو هیوادو د خلکو د نړیوالی سولی او دیتانت په گټه عادی حالت غوره کړی .

• • •

اسناد تحویلد هی هفتاد عراده موتر زیل یکصدو سی کمك بلاعوض دولت دوست جمهوری دمو کرا تیك خلق مجارستان قبل ازظهر ۲۹ جدی طي مراسمی توسط دیزو کیش‌سفیر کبیر آنکشور مقیم کابل‌به‌شیر جان مزدوریار وزیر ترانسپورت وتوریزم تسلیم داده شد .

• • •

د شوروی جمهور یتو نو د اتحاد د روغتیا نندار تون چی د عامی روغتیا په برخه کی د هغه هیواد د زیاتو بریا لیتو بونو ښکار ندوی دی د جدی په ۲۸ نیټه د عا می روغتیا د وزیر پوهاند ډاکتر محمد ابراهیم عظیم له خوا دوقایوی طب د ریاست په تالارکی پرانستل شو .

• • •

باحترام میلاد مسعود حضر ت سرور کائنا ت محمد مصطفی (ص) وشروع قرن ۱۵ هجری قمر ی نظر به‌هدایت هیا ت رئیسه شورای انقلابی، څارنوالی اختصاصی انقلابی برهایی یکتعداد متهمین سیا سی تصمیم گرفت .

• • •

پروتوکو ل همکار ی درزمینه مسئوولین تدریسی واداری و کمیته های سازمان دموکراتیك جوا نان افغانستان درموسسا ت تحصیلا ت عالی ومسلکی روز پنجشنبه بین وزارت تحصیلات عالی و مسلکی و سازمان دمو کرا تیك جوانان افغانستان امضاء گردید.

• • •

دطب د لوړو ښوونو دانستیتوت لومړی‌دوره فارغان‌دجدی‌په‌دوهمه‌نیټه له غرمی مخکی دمراسموپه‌ترڅ کی د عامی روغتیا وزیر پوهاند ډاکتر محمد ابراهیم عظیم ته د وقایوی طب د ریاست د کتابتون په‌تالارکی ور وپیژندل شول .

اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان

کابل ۲۸ جدی (ب):
حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان یکباردیگر لازم میداند تا موضع خود را در مورد به اصطلاح قضیه مهاجرین افغانی حسب آتی شرح نماید:

تحولات مثبتی که در افغانستان در مرحله جدید انقلاب ثور براه افتاده است از طرف توده های وسیع مردم زحمتکش کشور بیش از پیش درک ومورد پشتیبانی قرار میگیرد.

این تحولات بیانگر تحکیم حکومت مردمی، انکشاف اقتصادی، تطبیق اصلاحات ارضی و استقرار نظم و قانون و اعاده اوضاع در کشور میباشد.

کنفرانس نیروهای ملی ووطن پرست که اخیرا در شهر کابل به منظور پایه گذاری جبهه وسیع ملی پدر وطن به اشتراک همه قشرها وگروه های جامعه ما بدور این محور واحد دایر گردید، واقعهٔ بس مهمی بوده است، پشتیبانی مردم اعم از تمام ملیت ها، اقوام قبایل و تمام وطنپرستان از سیاست حزب دموکراتیک خلق افغانستان و حکومت انقلابی بطور درخشان وقانع کننده طی ملاقات های اخیر ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم با نمایندگان مردم ولایات جوزجان، غور، نیمروز، پکتیا، پکتیکا، فراه وغیره جاها و رهبران و موسفیدان قبایل ونمایندگان روحانیون واضح و آشکار گردید.

مظهر عملی دیگر این پشتیبانی و دلیل استقرار اوضاع در کشور عودت دسته جمعی کسانی است که به علت حالت ترس ووحشت حکومت حفیظ الله امین قبل از ششم جدی سال ۱۳۵۸ وطن را ترک گفته بودند. تنها درین اواخر ده هاهزار نفر از باشندگان شهر ها وروستا ها بوطن برگشتند ومیزان این عودت هاروز بروز در حال افزایش است، ولی در نتیجه اثرات تبلیغات سوء و دروغین دشمنان انقلاب ثور قسمتی از افغان هاییکه از وطن رفته بودند تا هنوز در خارج کشور باقی مانده اند.

حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان در حالیکه از صمیم قلب آرزو میکند که آنها نیز هر چه زودتر به وطن، خانه و خانواده های خود بیایند یکبار دیگر به تمام هموطنان و فرزندان این کشور که موقتا در نتیجه تبلیغات فریبنده و تعدی های سابق به غربت افتاده اند دعوت مینماید تا بوطن برگشته و از فیصله حکومت افغانستان مبنی بر عفو عمومی آنهاییکه دست های شان به خون هموطنان شان آلوده نشده باشد استفاده کنند. این عفو

بقیه در صفحه ۲۶

اعلامیه وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک افغانستان

کابل ۲۸ جدی (ب)
وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک افغانستان اعلامیه ذیل را در ارتباط با اجلاس سران کشور های سازمان کنفرانس اسلامی که در پایان جنوری ۱۹۸۱ در مکه معظمه دایر میگردد، به نشر می سپارد.

اجلاس قریب الوقوع سازمان کنفرانس اسلامی دریک لحظه بسیار حساس ومتشنج تاریخ جهان اسلام ومنطقه شرق میانه درزمانی دایر میگردد که امپریالیزم به خصوص امپریالیزم امریکا و صهیونیزم فعالانه نقشه هایی را که صلح منطقه و جهان را به صورت کل مورد تهدید قرار داده تعقیب می نمایند.

حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان عقیده دارد که کشور های جهان اسلام بهتر است توجه خود را با اینکه چگونه مهمترین مشکلات و مسایل داغ این کشور ها حل گردد متمرکز نمایند، مسایلی که از تجاوز اسرائیل، اشغال سرزمین های عربی، مانور های جداگانه اسرائیل، مصر و امریکا ناشی می شود.

آنها باید تجاوز مستحانه امپریالیزم امریکا و سایر اشکال فشار بر خلق برادر عرب را تقبیح نموده، بیرون شدن فوری نیرو های نظامی وبحری امریکا را از خلیج وانحلال پایگاه های نظامی آنرا درین منطقه مطالبه نمایند. همچنان آنها باید تقاضا کنند که جلو توسعه رخنه نظامی خارجی درشرق میانه و شرق نزدیک گرفته شود.

یکی از مسایل بسیار عاجل را جستجوی راه هاو وسایل تحقق حقوق انکار ناپذیر عرب فلسطین بشمول حق تشکیل یک دولت مستقل و آزادی شهرقدس تشکیل میدهد.

اجلاس سران کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی تصادم تراژیک بین عراق و ایران را نیز طرح نمایند.

کنفرانس باید راهی برای حل صلح آمیز این برخورد پیدا نماید. تحکیم وتوحید همه نیرو های کشور های برادر اسلامی در نهایت امر باید نتیجه عمدهٔ این کنفرانس باشد.

همچنان معلوم گردیده است که بعضی از حلقه های ارتجاعی و برسر اقتدار در برخی از کشور های اسلامی تمایل دارند تا بار دیگر در اجندای اجلاس سران سازمان کنفرانس اسلامی به اصطلاح (مسالهٔ افغانستان) را بگنجانند.

آشکار است که این تلاش هرگز ارتباطی با منافع کشور های اسلامی نداشته وصرف در وخامت بیشتر اوضاع اطراف افغانستان کمک نموده و صرف به منظور دامن زدن تبلیغات ضد افغانستان و ضد اتحاد شوروی به راه می افتد.

اینکه وضع در افغانستان چیست کاملا یک موضوع داخلی کشور ما بوده و هرگز خطری را متوجه صلح و امن منطقه و جهان نمیسازد.

هیچگونه منازعه میان افغانستان و پاکستان و افغانستان و ایران وجود ندارد. جمهوری دموکراتیک افغانستان هیچگونه ادعای ارضی بر این کشور ها ندارد. البته این واقعیت دارد که بعضی پرابلم ها توسط باند های ضدانقلابی

بقیه در صفحه ۲۶

« دافغانستان دموکراتیک جمهوریت داساسی اصولوداتمی مادی دمندرج حکم سره سم دافغانستان دموکراتیک جمهوریت وسله وال پوځ مؤظف دی چی دثور انقلاب له کتـــو ، ملی استقلال ، دځمکی وحدت او تمامیت اوملی حاکمیت نه دفاع کوی .»

شنبه ٤ دلـو ١٣٥٩ ، ٢٤ جنوری ١٩٨١

دهیواداوخلکودگټو دفاع دهروطنپال وظیفه ده

له هغه وخت نه چی دافغانستا ن دخلك دمو کراتیك گوند (دهیواد دکار گـــر ی طبقی اوټولو زیـار ایستونکو مخکښ) دافغانستان دحماسه جوړ وو نکو خلکـــو دسپیڅلی ارادی په اساس د قهـــر مـا ن وسله وال پوځ او زموږ دگران ، تاریخی او لرغونی افغانستان دنورو متر قـی اوهیواد پالو قوتونو په مرسته دنادر ـ داؤد دظلم او استبداد مانۍ رانسکور کـړه اودقهرمانانو او خپلواکو عقابانو په دغه خپلـــوا ك ، آزاد او مستقل ټاټو بـی کـی یـی لـه وروسته پاتی والی څخـه د لوړتیا ، عظمـت ترقی او پر مختگ پهلور دنوی ټو لنـی دجوړولو او ټولنیز عدالت پـه لـور یعنی هغه لور ته چـی د افغـانستان د ملیـونی پرگنو آرمـان ا و په زړه پـوری آرزو ده دتیریدلو لاره آواره کړه . دافغانستان دوطن پالو ملی قوتو نو دنده دخپل هیـــواداو خپلو خلکو په مقابل کی نوره هـم درنـده شوه . په دی معنی چی زموږ په لرغو نی او تاریخی هیواد کی د ثـور انقـلاب پـه بریالیتوب او په تیره بیا دهغه دنـــوی بشپړتیایی پـړاو په پیـل سره د ملـــی او دمو کراتیك نظام دټینگیدلو په نتیجـه کی یو شمیر وړیا خوړونکو چی له کلونو کلونو څخه راپه دیخوا دافغانستان پـــه زیارایستونکو مسلمانانو باندی مسلط وواو ددوی دزیار په محصول یی دخپلوخا نونو دهوساینی او ساعت تیری له پـــاره د ژوندانه داسی وسایل تهیه کـړی و چـی بیلگی یی حتی په شاهی او ســـردا ری مستبد و نظا مو نو کی هم ډیری لږی لیدل کیدلی خپلی ناروا او غیر مجـاز گټـی لـه لاسه ورکړی نو ددغه مترقـی ، ملـــی او دموکراتیك انقلاب په مخالفـه جبهـه کـی و دریدل او زموږ د هیواد ، خلکو اوانقلاب ددښمنانو په حیث یی خپل ما هیت څرگند کړ چی ددغه اصـل له مخـه د خپلی ملی او انسانی وظیفی ددرښت په درك کو لـــو سره ددغو دښمنانو پـه مقـابـل دریـــدل او خپله عادلانه مبارزه دیری تر سر حده پوری رسول دافغانستان دهر اصیل بچـــی وظیفه ده .

لکه چی دعسکری مکلفیت د قـا نو ن په لومړی ماده کی راغلی دی چی :

«دافغانستان دموکراتیك جمهوریتداساسی اصولو داتمی مادی دمندرج حکم سره سم دافغانستان دمو کراتیك جمهوریت وسلهوال پوځ موظف دی چی دثور انقلاب له کتـــو، ملی استقلال ، دځمکی و حدت او تما میت او ملی حاکمیت نه دفاع وکړی .»

له بلی خوا د عسکری عمومی مکـلفیـت دقانون دانفاذ له امله دافغانستان دخلـك دموکراتیك گوند د مرکزی کمیټی، دافغانستان ددمو کراتیك جمهوریت دانقلابی شورارئیسه هیات او حکومت داعلامیی پهیوه برخه کـی راغلی دی :

«دثور دانقلاب دارزښتو نو دفاع ،دو طن دملی خپلوا کی او ملی حاکمیت او دخاوری دتمامیت دفاع نه یوازی دافغانســـتا ن د دمو کراتیك جمهورت دوسله وال پـــو ځ مقدسه دنده ده ، بلکی دافغانستان د ټولو مسلمانو خلکو مقدسه دنده هـم بللـــه کیږی .

کوم حقیقت چی هیڅوك ور نه ، پههیڅ وخت کی انکار نه شی کولی دادی چیدهیواد سره مینه دهر چا وظیفه ده او داسی خلك به ډیر کم پیدا شی چی دخپلی خـاو ریاو خپل ټاټو بی سره مینه ونه لری خو دوطـن مینه دزیار کښو مسلمانو افغا نا نـــو دمعتقد اتو یوه برخه تشکیلوی خو یوازی په دی چی په خو له دخپل هیواد او خپلی خاوری سره دپه زړه پـــوری مینـیاظهار وکړواو دخپلو معتقداتو یـوه برخـه یـی وبولو او په عمل کی ددغی مینی پته و نه لگیږی په دی هیڅ وخت دلالت نشی کولی چی گنی موږ په دغه برخه کی خپله وظیفه په بشپړه توگه تر سره کړیده ، مـوږ باید دخپل وسله وال پوځ سره چی پـه حقیقـت کـی دافغانستان دهر اړخیـــزو گټو حامی او مدافع دی یو ځای شو اودخپلو فداکارو ، وطنپا لو ځوانانو په ځیر یی په لیکوکی ودریږو او یوځل بیا نـړی ته دا ثابته کړو چی موږ د هغـو قهر ما نـا نـو بچیـان یو چی په تش لاس لـور او یـــوم یی دپرتگیانو د مدرنو او عصـری وسلـــو مقابله کړی او له خپل هیواد څخه یـــی شرمیدلی ویستلی دی .

موږ بایددغه ټکی ته هم زیات متو جـه شو چی په هغه وخت کی زمو نږ دښمـن یو و او په اوسنی وخت کی په انگریزانو برسیره نړیوال امپریالیزم لو یغوښتونکی چین ، دعربو ارتجاع او دسیمی تـــو ری ارتجاع زموږ پر ضد لاسونه یـو کـړی اوغواړی چی افغانستان دقهر ما نوافغانانـو آزاد اوخپلواك ټاټوبی دنړی له نقشی څخه محوه کړی او ددغه هیواد په اوسیدو نکـو خپلواکو آزادو عقابانو دغلامی ټاپه ولگوی او په دغه وسیله موملی حیثیتله صد مـــه ورسوی .

نوځکه په کار داده چی زموږ ځوانان چی د هیواد او خلکو دامید ستر گی ورته اوړی دهیواد د آادی ، پـت او حیثیت د ژوندی ساتلو په غرض دمبارزی په لاره کـــی دخپل انقلابی وسله وال پوځ په لیکـــو کی ودریږی، دیوه وجود په شان یو موټی شی او دانقلابی افغانستان دکور نـیـو او بهرنیو دښمنانو پر ضد په زړور تـیا او سر ښندنه مبارزه وکړی او په پوره میرانه او زړور تیا سره خپل وگړانی نظام دهغـو ناولو دښمنانو له پلیتو منگو لو څخـــه وساتی .

دا دهر هغهځوان وظیفه ده چی څـــان دافغانستان بچی بولی او داهیله ورسره وی چی افغانستان دی دنړۍ پر مخ تل آزاد او خپلواك پاتی شی .

درین شماره

اعلامیه حکومت جمهوری دموکراتیـك افغانستان .

• • •

اعلامیه وزارت امـور خـا ر جـه جمهوری دموکراتیك افغانستان .

• • •

دیگر قلت چوب ومواد سوخت در شهر کابل رفع گردیده است .

• • •

پاپرانیوگینی مرکز کروکودیل جهان .

• • •

نگر شی به سینمای شوروی این سینمای انسانی .

• • •

جشن مرگ .

• • •

عصر مادوران پرواز زنان بسوی قلل سر بلند آزادی وعدالت اجتماعیست .

• • •

شرح پشتی اول : مانکن هـای افغانـی حین نمایش لباس .

• • •

شرح صفحه چهارم پشتی : تابلو هـای میناتوری اثر عمر زگریا .

سلسله گفت وشنود ها ونشست های اختصاصی ژوندون در میز گرد

یك بررسی و انگیزه یابی همه‌جانبه پیرامون :

دیگر قلت چوب ومواد سوخت در شهر کابل رفع گردیده است

دراین گرد هم آیی این اشخاص شرکت داشتند

۱ـ حشمت اورنگ معاون کمیته‌ولایتی کابل

۲ـ محرم علی معاون شاروالی کابل

۳ـ دکتور عرب گل طوطا خیل سکرترجنرال جمعیت افغانی‌سره ـ میاشت

٤ـ دیپلوم انجنیر حفیظ الله‌نوابی رئیس د افغا نستان د تیلی ملی موسسه

٥ـ دیپلوم انجنیر عبد الستارصافی رئیس برق کابل .

٦ـ شمس‌الدین رئیس تفتیش‌شاروالی کابل

۷ـ دگر من ار کان حرب احمد الدین مدیر عمومی او پرا سیون وزارت دفاع ملی .

۸ـ دیپلوم انجنیر محمد قاسم‌پوپل معاون ریاست پلان وزارت معادن و صنایع

۹ـ غلام حضرت معاون‌ترانسپو رت عمومی

۱۰ ـ انجنیر محمد حسن عثمان‌آمر ارتباط ذغال سنگ

۱۱ـ میر عبد الرحمن مدیرعمومی‌تخنیکی ریاست انحصارات دولتی

۱۲ـ عبد الله بشیر شور «به‌نمایندگی ازخانواده های کابل» و برخی از اعضای گروه مشورتی‌ژوندون

انجنیر نوابی :

موضوع تعویض انرژی که تاکنون چند دفعه به آن اشاره شد واقعا اساسی ترین‌شیوه یی است که می تواند در رفع دشواری محرو قا ت کمك شایان کند .

موادی که در شرایط کشور ما میتواند جانشین چوب و ذغا ل‌گردد در قدم اول عبار ت است از نفت دیزل ،گاز ، ذغا ل‌سنگ ،برق‌و ... در مورد استفاده از انرژی نفت وگاز وزار ت معادن وصنایع اقداماتی در دست اجرا دارد که معاون‌ریاست پلان که درین گفتگو حضور دا رد به شما گزارش خوا هد داد ولی‌در این زمینه صحبت میکنم که‌چه‌تجاویز دیگری در مورد گرفته شده میتواند وموثریت آن بچه پیمانه است‌شرحی را تقدیم میدارم :

یك ـ نفت خام :

ماذخایر کافی تثبیت شده از این ماده درشمال کشور خود داریم که مسئوول اولی در بخش فعا لیت های ارتباطی وتثبیت ذخایر نفت وگاز ریاست دتیلی ملی موسسه است

این ریاست بادو واحد ادار ی بزرگ خود ریاست تفحصا ت نفت وگاز درمزارشریف و ریا ست استخرا ج انتقال گاز میباشد .

در مدت فعالیت هایی که بعداز انقلاب ثور تحقق یافته است سه چهار ذخیره نفت تثبیت گردید که دوازده تاپانزده میلیون تن نفت قابل استخرا ج دارد که در این‌شمار دو ذخیره همین اکنون آماده استخرا ج نیز میباشد ومامیتوانیم به صور ت اعظمی یکصد وپنجاه تن روزا نه استخرا ج داشته باشیم که اگر زمینه های تامین ترانسپور ت به صور ت درست **فراهم باشد** این مقدار به کابل انتقا ل داده شده‌می تواند استفا ده از این ماده سوخت با امکانا ت که وجود دارد هم کمبود ذغال سنگ رفع میگردد و هم برای حمام‌ها ،خبازی ها وموسسات‌دولتی که برای گرم ساختن مرکز گر می های خود ازدیزل ویاماده سو خت دیگری استفاده میکنند کمك خو بی میگردد.

مشکلات ترانسپورتی درزمینه انتقال چوب به کابل رفع شده است

مسایل سیاسی و اجتماعی ، فرهنگ و

بنابر این اولین در خواست مشخص من اینست که برای انتقال نفت خام و مسایل ترانسپو رتی کافی در نظر گر فته شود و شاروالی کابل نیز امکانات استفاده حمام ها ونا نوایی ها را از آن فرا هم آورد تا در همین بخش که فعلا امکا نات آن کا ملامیسر است تعویض انرژی صورت گیرد .

کاندا سالت نیز ماده سو خت انر ژی‌زای دیگری است که مقدار آن متاسفانه فرا وا ن نمیبا شد و ما صر ف میتوا نیم معادل هشت هزار تن از آن را از منابع گاز خود استخراج کنیم .

ماده دیگری که انر ژی آن مورد استفاده قرار گر فته میتواند ، گاز است ودر زمینه های مختلف مورد استفاده دارد ، امامتاسفانه دور بودن منابع آن از مرکز مانع آن میگردد که از این ماده حیاتی خانواده ها در گرم سا ختن منازل و موارد دیگر استفاده کنند، چرا که برای این منظور باید از منبع‌تامرکز که بیشتر از ششصد کیلو متر میشود پیپ لین تمدید شود و تطبیق این پروژه مصارف هنگفتی را ایجاب میکند ، ازسوی دیگر برای اینکه زمینه استفاده از گاز برای خانواده ها فراهم می آید قبلا باید مورد استفاده آن برای مو سسات بزرگ صنعتی فراهم گردد که این خود مدتی وقت می خواهد به‌اساس پروژه هایی که در دست اجرا میباشد قرار است در قدم اول در شهر های نزدیک به منابع گاز امکان استفاده از این ماده فرا هم آید .

یکی از شکایات عمده و همیشگی خانواده ها سیستم نر خ گذاری در مورد چوب سوخت چنین است .

ما شا هد بودیم که دراثر عواملی چند قیمت چوب سوخت به صورت ناگهانی بلند رفت واز سی افغانی قیمت رایج به شصت و حتی هفتاد افغانی صعودکرد،در چنین شرایطی شاروالی کابل بی آنکه خصوصیت بازار و عوامل بالا روی قیمت هارا در نظر داشته باشد و یا حتی بدون آنکه از مقدار ذخیره موجود چوب در مارکیت هاو امکانات انتقال چوب از ولایات به مرکزمطالعه‌کافی کرده باشد قیمت چوب سوخت را فی سیر کابل سی افغانی تعیین کرد و آگاهی نمود که این عمل درا فزایش به مشکلات محروقاتی مردم نقش بزرگ داشت و موجب گردید که از یکسو قیمت چوب بازهم افزونی گیردو از سوی دیگر احتکار نیز به وجود آید .

رئیس تفتیش شاروالی :

شاروالی کابل هر ماه دو دفعه لست قیمت گذاری بالای اجناس رابه دکانداران شهرعرضه می‌کنند ـدر این نرخ گذاری ها مطالعه کافی صورت می گیرد و نه آن چنانکه شما می گویید ؟

در موردی که مثال آوردید باید بگویم‌عللی چند موجب شد که شاروالی متیقن باشد چوب به‌قیمت تعیین شده عرضه شده میتواند یکی‌از این دلایل این بود که ما مقدار کافی چوب ذخیره داشتیم و چون مقداری چوب نیز در ولایات جنوب کشور آماده انتقال به کابل‌بود انگاشتیم که تا توزیع کامل چوب موجود شاروالی ذخیره دومی نیز به شهر انتقال داده خواهد شد و چون توزیع به اندازه کافی صورت‌می گیرد خود به خود بالای تقاضا اثر می گذارد و قیمت هادر کنترول می آید، اما عواملی چند موجب گردید که چوب به وقت معین به شهر کابل انتقال نیابد واز سویی‌هم تمام مقدار ذخیره شاروالی در مدت بیش از دوهفته برای خبازان شهر به نرخ معین‌توزیع شد، تقاضا فراوان و عرضه کم به خاطر موجود نبودن ذخیره کافی در مارکیت هاسبب شد که قیمت هابالا رود و موجب احتکارهم گردد .

امایك نکته رادر این مساله نباید نادیده انگاریم وآن فعالیت گسترده عمال ضد انقلاب در تولید پرابلم است که آن را نباید درشمار مسایلی قلمداد کنیم که رفع آن به وسیله شاروالی ممکن باشد با آن هم در همین‌زمینه خاص شاروالی به فوریت داخل اقدام گردید پیشنهاداتی‌به مقامات‌حزبی‌ودولتی تقدیم‌داشت که‌در نتیجه آن پنجاه میلیون افغانی کریدت برای خریداری چوب دراختیار شاروالی قرار گرفت‌واستفاده ازهمین‌پول ازیکسو برای رفع عوامل جلوگیری انتقال چوب به‌کابل‌وازسوی دیگر موجب گردید که پرابلم کاملا رفع گردد .

برای جلو گیری همیشگی از صعود قیمت یك‌راه‌وچاره‌اساسی این است که‌ما مار کیت های منظم‌داشته باشیم که‌در شرایط اقتصادی کنونی شاروالی تامین آن آسان به نظر نمی رسد اما در صورتی که بودجه کافی برای‌آن وجود داشته باشد به سادگی ممکن می گردد.

استفاده دیگری‌که به‌وسیله محترم راصع‌به طرح آمد موضوع گرانی پخت نان در خبازی های شهربود- باید بگوئیم ما اکنون دو نوع خبازی داریم یك خبازی های که در شاروالی ثبت شده اند ودو خبازی های زنانه که‌به اساس تقاضای مردم یك محل در کاراز هاو عقب دوکان هابه وجود آمده اند و اکثراً متخلفان نیز از همین دسته دوم می باشند که هیچ مسوولیتی نزد شاروالی ندارند .

اینکه چراقیمت پخت یك‌قرص نان از پنجاه پول به هفتادو پنج پول وبعدبه یك افغانی ازدیاد یافت دلیل آن را باید باز هم درگرانی قیمت چوب واینکه شاروالی به دلایلی که قبلا ارائه دادم نتوانست چوب مورد ضرورت خبازان را به قیمت معین به‌دسترس شان گذارد ،به گاوش گرفته شود از نظر من در مسایلی که به شاروالی کابل انتقاد می گردد ودراین کار همین مساله چوب باید در کنار توقعات مردم از این موسسه امکانات آن هم‌در نظر گرفته شود، چار چوبه صلاحیت آن هم‌در پهلوی مسئولیتش مطالعه گردد وگرنه‌قضاوت هایی پایه خواهد بود و یکطرف .

بقیه درصفحه ۵۵

هنر، نوجوانان ، جوانان و خانواده ها

زحمتکشا ن رو ستایی وپاپوانیو گینی درعملیهٔ صید کروکو د یـــل مهارت زیادی دارند وازین راه‌تامین معیشت میکنند.

پاپوانیو گینی

مرکز کروکودیل جهان!

از منابع ملل متحد

نگارش و ترجمهٔ : خیرنیار محب حیرت

پاپوا نیو گینی دومین جزیـــرهٔ بزرگ جهان در کرانهٔ غربـــــی اوقیانوس آرام ، جنوب خط استوا و در سمت شمال آسترالیا واقـع شده است و مساحت آن بـــــر ۳۰۰٫۰۰۰ میل مربع بالغ میگردد . این جزیره سر زمین تنوعات وپدیده های مختلف است که توســـــط باطلاقها محاط شده و با ساحـــهٔ ساحلی و نشیبها و فراز های خود در قسمت مرکزی و بلندی کوههای آن غالبا به ارتفاع ۱۵۰۰۰ فـت ، مناظر پذیرندهٔ را متشکل سا خته است . نفوس آن که از نژاد ونسل میلانشیان (دارای بشرهٔ طبیعـــی سیاه) بوده و بر اضافه از سه‌ملیون تن میرسد ، به بیش از هفتصـد زبان مختلف ، متکلم اند .

این کشور بحیث سرزمیـــــن جانوران یا پنا هگاه حیوانات عجیب شناخته شده و آنرا محیط وحشیان نیز یاد کرده اند که مفاهیم «زندگی وحشی» هم بران اطلاق گردیده‌است از آنجمله جانوریکه محیط زیسـت آن در حقیقت منطقهٔ حاره ارزیابی شده عبارت از ((کورو کودیـــل)) میباشد .

نمونه های ازین جانور در دیگر مناطق نهنگدار معروف جهان مانند حوزه های دریای (سپیك) و (فلای ریور) ، در یای (کیکوری) واقـــع گلف یا خلیج (پاپوا) و رود بـــار (رامو) که در ناحیه شمالی بادریای سپیك یکجا میشود هـم به نظـر میرسد . این ساحه یك سوم حصهٔ جزیره را توسط باطلاقها و مردابها و شاخه های دریایی پوشیده است و همینجا محل زیست و نشـــو و نمایی کورو کودیل‌می باشد. محیط آب تازه ایکه قابلیت پـــرورش و نشو و نموی کورو کودیل را پیدا میتواند کرد ، حد اقل باید دوازده فت طول داشته باشد . محیط دیگر زاد و ولد ، چوچه گذاری و محـل پرورش این جانور عبارت از آبهای شور و نمکین تشخیص شده کـــه غالبا حیوان آبی مذکور در کرانـــه های پایانی دریا مشرف به ساحل، چوچه می آورد . طول این نقطه‌نیز باید از بیست فت کمتر نباشد.در غیر آن محیط محدود و کوچکتـــر، چوچه ، کورو کودیل را از نشو و نما و پرورش طبیعی باز میـدارد و آن حیوان را مقید و ناراحت‌میسازد هر گاه محل تولد و پرورش جانوار مذکور در حصهٔ فوقانی ، ساحـل بسیار نزدیك باشد ، کار ولادت و زیست چوچه و مراقبت مـــادرش مشکل میشود زیرا کورو کودیـــل بخاطر تهدید خطر مرگ و کشتن یا شکار توسط انسانهای ساحلـی محیطش میهراسد و زندگی‌برایش سخت میشود .

درین منطقه باشند گان پاپوانیو-گینی در قبال زندگی و حشتـــزای خود غالبا مسرور و راضی اند زیرا بخاطر دستیابی گوشت و تخـــم و پوست جانوران بحری و مو جودات آبی، اکثر اوقات به‌شکار میپردازند و ازین رهگذر مفاد زیادی را بدست می آورند .

در سال ۱۹۵۰ شکار گـــران خارجی و تاجران با استعمال وسایط عصری صید و شکار مانند تفنگهای شکاری ، چراغهای دارای قـــوهٔ برقی ، جالیهای مخصوص شکـــار حیوانات آبی توانستند ، نقـــاط

پوست یاجلد کرو کو دیل یکی‌ازاقلام قیمتدار صا دراتی کشور پاپوا نیو گینی میباشد ومردم‌بومی این سرزمین از گوشت آن جانور نیز تغذیه میکنند کشور مذکوردر سال ۱۹۷۵ استقلال خودرا بدست آورد.

صید کرو کو دیل را کشف کنند و به شکار بپر دازند تا از آن ناحیه نیاز مندیهای خویشرا مرفوع گردانند . بدینطریق موازین عنعنوی شکارچیان وطرز صید مروجی آنان بمشکلات و آشفتگیهای مواجه شد و باثر آن شکار چیان این سرزمین درصدد شدند تا روشهای عادی و عنعنوی شکار را که از قرنها توسط آن کار میگرفتند ، متروك سازند و به مفکوره های نوین و عملیات مجهز تر شکار کورو کودیل متوسل گردند و دست بکار شوند.

بدینترتیب شکار چیان بومی و متوطن اصلی توانستند از طریق تخنیك جدید صید و صیادی ،کورو کودیل بیشتری را دستیاب نمایند و از پوست آن بحیث امتعهٔ تولیدی و تجاری استفاده کنند . علاوتا استفاده از میتود های جدید شکار ذریعهٔ وسایط عصریتر زمینه رابرای این عملیه خوبتر مساعد ساخت تا از یکطرف بر مقدار و شمار امتعهٔ شکاری شان بیفزاید و از جانب دیگر گوشت و پوست زیادتری را حاصل نمایند .

تاسیسات دولتی :

تحولات ذکر شدهٔ مورد توجهٔ دولت پاپوا نیو گینی واقع آمد و مقا مات مر بوط به تاسیس اداره جهت تنظیم و رهنمایی شکار جانوران آبی مانند کورو کودین و ماهی اقدام کرد . چنانچه در سال ۱۹۶۸ ساز مان منظمی بنام ((ادارهٔ زراعت ،ذخیره وماهیگیری)) تاسیس شد و باسم مخفف (دی ، ای، اس، اف) مسمی گردید.

(ما کسویل دونس) آسترالیایی جهت تدویر این اداره موظف شد . وی در حقیقت نخستین مدیر یا رئیس این اداره بشمار می آید که بنام پدر یاموسس چنین‌موسسه عام المنفعهٔ اقتصادی نیز شهرت پیدا کرد . وی برای تنظیم و طرح یك پروگرام و پلان مفیدی بمقصد پیشرفت کار و حاصل بیشتر تولیدات درین سر زمین که‌روزگاری مستعمرهٔ بیش نبود ، دست و آستین برزد .

وی اساسا نخستین متخصص کنسرو یشن مواد تو لیدی تازه‌از منابع طبیعی میباشد که سیستم عصری تحفظ و نگهداشت چنین فرآورده ها را در ین جزیره عقب مانده مروج و منطبق کرد وخوراکه های کنسرو شده را تعمیم داد .

بادر نظر داشت اهمیت روز افزون تجارت پوست کورو کودیل چندی پیش ادارهٔ پروگرام انکشافی ملل متحد واقع (پورت مور سبای) پایتخت آنجا مقدار ۶۸۰٫۴۰۰ دالر امریکایی را بدولت پا پوانیو گینی کمك کرد تا صنعت مذکور بیشتر ترقی یابد این امداد مالی در یکدورهٔ پرو گرام چهارساله (۱۹۷۶ـ۱۹۷۹ مساعدت گردید . همچنان طی سالهای اخیر سازمان اف ، ای ،او (موسسه مواد خوراکه و زراعت جهان) یکنفر متخصص و مشاور ماهری را جهت معاونت برای پیشرفت مطمئنتر این صنعت جدید به آنکشور اعزام کرد تا برای یکدورهٔ پنجساله در آنجا همکاری نماید .

اخیرا متخصص ملل متحد حین مراجعهٔ خویش بمرکز سازمان مواد خوراکه و زراعت جهان در روم‌ضمن ارائه گزار شنامهٔ کتبی خویش در زمینهٔ پیشرفت های این صنعت اطمینان داد و نمونه های ازپوست صنعتی شده کورو کودیل را نیز با خود آورد و گفت که : (کشور پاپوا نیو گینی مرکز کورو کودیل جهان است .) وی اضافه کرد :

دولت آنجا اخیرا بخاطرانکشاف مطلوبتر این صنعت یك پروگرام و پلان طویل المدت دیگری رامطابق نیاز مندیهای اقتصادی و شرایط محیطی آنجا رویدست دارد . زیرا دست آورد صنعتی پوست کورو کودیل این سر زمین ارزش زیادی پیدا کرده است .

متخصص مذکور گفته است که: حالا مشتریان ما خواستار آن شده اند تا پوست و محصولات صنعتی این حیوان مستقیما برای شان ارسال گردد . تاجران هندی ، فرانسوی ، امریکایی و ایتا لوی بیشتر از دیگران درین باره اظهار علاقمندی کرده اند . زیرا آنان از نظر جنسیت و کیفیت آنرا بهترین پوست کورو کودیل جهان تشخیص کرده اند . بطور مثال از پوست مذکور دستکولها و بکسهای کوچك دستی بقیمت فیدانه تا یکهزار دالر ، کیسه ها و کیفها و توشه دانهای سفری به ارزش فی عدد از (۸۰) تا (۱۰۰) و کمر بند های به بهای یکدانه هشتاد دالر خرید و فروش میشود .

رو یهمرفته سالانه از پنجاه تا شصت هزار پوست کورو کودیل بکشور های صنعتی بزرگ جهان صادر میشود . لذا صنعتگران این جزیرهٔ از عواید چنین مدرکی‌راضی اند .

هرگاه به این تصویر دقیق‌شوید،مینگرید که دهاتیان جزیره‌پاپوانیو گینی، پنا هگا هها و منازل شانرابشکل کله وتنه کورو کو دیل طرحریزی واعمار کرده اند.

صحنه یی ازفلم بنام «زمستان»

پیوسته بگذشته

نگرشی به‌سینمای شوروی

این سینمای انسانی

بنا بر این ایز نشتین تصمیم گرفت یکی از مهم‌ترین و پر کشش ترین رو یداد ها ی انقلاب را بر گزیند: شورش ملوانان در رزمناوشا هزاد ه‌پوتیومکین تا وریچسکی دست یا بی به حقیقت تا ریخی در این فیلم تنها به خا طر د قت تقو یمی آ ن نیست بلکه بیشتر به‌پاس تبلور هنر مندانهٔ ، سخت سر شتی وا هدا ف وا لا وپرا ر ج آن ا ست از این رو به گفته‌خو د ایز نشتین فیلم همچو ن و قا یع نامه به نظر می رسید ، اما تاثیر یك درام را دا شت ایز نشتین با استفاده از شکل نوین سینما ی حما سی مردمی ، حرا ر ت انقلابی را به باز نما یش قیا م ملو ا نان دلیر وو قایع انقلابی او دیسا د- مید .

تر کیب در خشا ن، صحنه های بر جسته وخیره کننده تد وین (مونتاژ) ما هرانه روش های بدیع فیلم برداری تداعی های نامترقبه واستعاره های سینما یی به هم می‌آویز ند تا از فیلم رزمناو پوتیو مکین هم یاد نامه پر شکوهی در باره انقلا بیو ن رو س بسازند وهم نقطه عطفی در تاریخ هنر سینما ی جها ن .

در این فیلم زما ن تقر یبا به اراده‌ایزنشتین در آمد ه ا ست در صحنه تیر باران ملو ا نان به خا طر خورد ن گو شت کرم ز ده چنین به نظر می‌رسدکه زمان ازحرکت باز ا یستا د ه ا ست ((واکولن چوك)) ملوان از بر ج کنترول فریاد می زند : ((برا دران به روی‌چه‌کسا نی شلیك می کنید رشته منظم زمان نا گهان درهم می ریزد و هر دم تند تر وتند تر می گذرد . اغتشا ش و آشفتگی بر عر شه کشتی بند می گسلد ملو ا نا ن ا فسرا ن خود رادستگیر می کنند و همگی را به دریا می ریز ند . سپس زما ن بار د یگر آرا م می گیرد شمع بر سینه (وا کو لن چوك) به ز حمت می سوزد نور رنگ پریده مهتاب بر اموا ج کناره با زی می کند کشتی ها در خلیج در حلقه های فرا گیرمه پو شیده شده اند زیبا یی ایستا ی این صحنه ها- پیش در آمدی ا ست بر عملیا ت جنو ن آسا یی که در پیش ا ست در صحنه غم ا نگیز تیر ا ندا ز ی به‌تجمع آرا م وبه نشا ط ا ها لی بر روی پله های او دیسا، ریتم، شتا ب بی رحما نه گر فته ا ست مادری‌که بچهٔ مرد ه ا ش را به- بازو گر فته را ه خود را ازمیا ن گروه سر بازا ن تیر ا ندا ز باز می کند مادر جوان دیگری غفلتا به روی کا لسکه حا مل بچه ا ش می لغز د معلمی که از پله ها پا یین می ایدعینکش‌به وسیله تا ز یا نه سر با زا ن خرد شد ه و از صور- تش خو ن جاری ا ست مرد چاقی به سر عت روی د ست ها یش می جهد تا از راه با راند از فرار کند کا لسکه بچه از روی پله ها پا ئین می افتد را هش را از میا ن جمعیت فراری و جنا ز ه ها با ز می کندتا در انتها درهم شکسته شود و در تقا بل با این صحنه های پر آشو ب و غم‌انگیزپیشروی‌استوار، یك نواخت وبی رحمانه ستون- سر بازان و بر ق خیره کننده شمشیر ها ی قزا ق ها دارد.هنگا- می که رز منا و به آرا می لو له

لاریسا دریکی ازصحنه های‌فلمش

(صفحه ۰۱)

لاریسا او دوو یچنکو یکی‌ازستاره‌های سینمای شوروی

تهدید کننده میله ها یش را به سوی سا حل می چر خاند و آتش می گشاید ایز نشتین ا ستعاره سینمایی شگر فی ابداع‌میکند اودر برش های سریع پیا پی سه شیر مرمر ین را نشا ن می دهد او لی نشسته دومی ایستا ده و سو می وحشیا نه در حا ل جهید ن ا ست شیر مرمر ین می غر د این‌استعاره سینما یی حیر ت انگیز که منتقدین سینما یی جها ن هنوز بحث در باره آن‌را متوقف نکر ده اند ا حساس کشمکش حاد ی را ما نند یک انفجار هو لنا ك منتقل می کند ایز نشتین ا ستعار ه در خشا ن دیگری را در سرا سر یك صحنهٔ کامل به کار می برد هنگا می که دسته ها ی سر کو ب ا عزا می راهشان‌را در تاریکی‌به سوی پو- تیو مکین می گشا یند ماشین های رزمنا و با د لهر ه‌به حر کت درمی آیند ما نند قلب عظیمی‌که‌در نگرانی می تپد واز در ما ند گی

بقیه در صفحه ٥٤

برای شما برگزیده ایم :

هر هفته یک داستان برگزیده :

از ادبیات جهان

کار تازه و پر ثمر ما

واینك ژوندو ن کار تازه وارزنده‌دیگری را برای شما خوا ننده‌مشکل پسند به آ غاز می گیرد ، کا ر ی‌بس د شوار که ایجا ب تلا ش‌فرا- وان‌رامیکند ـ ما هر هفته از میان‌ده ها دا ستا ن خا رجی یك قصه را برای شما برمی گزینیم خـــلا صه‌اش می سا زیم و به شما پیشکش می کنیم ـ با شد به این وسیلـه‌گا می بر دا شته با شیم در جهت شنا ساندن بزرگترین نـو یسنـدگان طر از اول کشور ها ی مختلف وتقد یم بهتر ین ، جا لبتر یـــن‌وباار زش تر ین قصه‌های ملل.

از شما می خوا هیم‌مثل‌همیشـه‌با نظرات ، انتقا دا ت وپیشنهادات خود در مور د این کار تازه ما راسپا سگذارسا زید .

((جودت قدرت)) نو یسنده این‌دا ستا ن کو تاه در سا ل ۱۹۰۷در شهر اسلا مبو ل تر کیه دید ه به‌جها ن گشود .

در جنگ اول جها نی پدر ش‌رااز د ست داد، اما مادرش که ز نی بود آگاه ودانشمندزمینه تحصیلات‌وی را در خا نه و مدرسه فرا هـــم آورد و از هیچ تلا شی در راه بـاروری اند یشه وی دریغ نور زید.

((قدرت)) سا ل ها در مکا تب‌و پو هنتو ن ها ی تر کیه استاد اد بیا ت‌بود و هم چنین حقو قدان‌بر جسته یی که شهر ت‌فراوان را بدست آورده بود .

او نخستین بار با نشر اشعا رونما یشنا مه ها یش در کار ادبیات شنا خته شد و به شهر ت ر سیداما در بیست سا ل اخیر زند گـی اش‌بیشتر به‌قصه‌نویسی پرداخت‌که‌دورمان بزرگ ((هم‌شاگرد یها))

و((در آسما ن ابـری نیست))صد ها دا ستا ن کو تاه و هـــم چنین شا هکار او ((آیا مو ر چه‌رامی شنا سید ؟)) حا صل همیـن سا ل ها ی نویسند گی او ست. دا ستا ن جشن مر گ کـــــه با عنوا ن ((مر گ سقا)) به دری‌تر جمه شد ه ا ست‌ازحکا یتها ی کوتاه و بسیا ر معرو ف ا یـــن‌نو یسنده ا ست که در عین حا ل میتوا ند نمو نه خو بی از سبـك‌دلنشین و اند یشه نـیرو مـنـدو حزن آلود او با شد .

جشن مرگ

با فرا رسید ن ژا نو یه رنگ هوا عو ض شد .

دنیا در زیر آسما ن خا کستری رنگ عبو ستر به نظر میر سید ، مردم فقط برای کار ها ی ضروری خود از منزل خا رج‌میشدند، بیشتر جاده ها و بخصو ص کو چه پس کو چه ها عر یا ن و خا لی بود، هیچ کس در زیر چشمه ها ی آب و جا ها ی خنکی که در تا بستا ن محلی اجتما ع بچه ها بود ، دیـده نمیشد ، اما محو طه چشمه های‌آب کاملا خلوت و خا لی نبود ، چو ن تقر یبا هر روز عده یی بو د نـد که برا ی بردن آب روز ا نه بـــه آنجا میا مدند .

آنروز ظهر پسر بچه یی که‌برای برد ن آب بکنار چشمه آمده بود ، دوان دوا ن و نفس زنا ن بکو چه یی که منزل شان در آنجا قـــرار دا شت بر گشت و برای او لیـن رهگذری که بر خورد ، گفت :

ـدور سو ن آقا مرده !

((دور سو ن آقا، از چهره های آشنا ی این محل بود ، در حدو د پنجاه سا ل عمر دا شت ، مـــرد محکم‌و سا لمی بود ، با ر یش‌سیاه پرپشت ، او سقای محله بود وبازن و دو فر زند ش در یك خا نـــه دو طبقه کو چك ز ند گی میکرد ، تما م سر ما یه زند گیش عبا رت بود از دو بشکه آ ب که باز نجیـر بدو سر یك میله آویز ان بود ،هر روز صبح این میله را رو ی دوشش میگذ ا شت و دو بشکه را بز نجیر ها ی دو سر آ ن آویزا ن میکرد و از هما ن لحظه اول که از خا نـــه بیرون میا مد یك جمله را که د ر طی سا لها به آ ن عاد ت کرده بود تکرار میکرد و فر یاد میزد:

ـآب ـ آب ـ کی آب می خواهد؟

صدای بم وطنین آور او تـا آخرین خا نهٔ که در انتها ی کو چه قرار دا شت میر سید و آنها کـه آب میخوا ستند از خا نه های خـود بیرون میدو یدند و میگفتند :

ـدور سو ن آقاـ دور سو ن‌آقا، یك سطل آ ب ، دو سطل آ ب، سه سطل آ ب ..

دور سو ن آ قا با یستی بسرـ چشمهٔ که در با لای تپه قرار داشت میر فت و بشکه ها ی خود را پـر میکرد و آنقدر به این ر فت و آمد میا ن چشمه و خا نه ها ی محلـــه ادامه میداد تا روز بپایا ن میر سید ،او در برابر هر سطل آ ب ســـه

قروش ((واحد پول تر کیه)) میگر فت واز این را ه نا ن رو ز خا نواده را تا مین‌کردن در ست مثلی کند ن چاه عمیقی بود با سوز ن .

اما آنها ا گر به همین در آمد روزا نه اتکا میکردند ادامه زند گی وسیر کرد ن شکمشا ن غیر ممکن بود، با ز خدا را شکر که گلنا ز زن او را هفته ی سه چهار با ر برای رختشو یی به منا ز ل محله میبردند ، چون او رختشوی خوبی بود و با این کار محدود سعی میکرد مختصر ی بردرآمد شوهرش بیفزاید و روزانه چند قرو ش‌بیشتر بدست آورد .

و لی حا لا نا گها ن همه اینها بپایا ن رسیده بود ، بز ودی علت مر گ دور سو ن آ قا کشف‌شد، او آنروز بعد از آو یختن دو بشکه بدو سر میله خوا سته بو د ازروی یخ ضخیمی که شب گذ شته روی زمین‌بسته بود ، عبور کند ، یخ از آب مداو می که رو یش فرو میر یخت مثل شیشه لغز نده و صا ف شد ه بود و دور سو ن آ قا بعلت سنگینی با ری که بد و ش دا شت نتوا نسته بود موا ز نه خود را نگه دارد و در نتیجه پا یش لغز ید ه وسرش بسختی به سنگ تیز ز یر شیر چشمه آ ب خو رده بود ، چه کسی میتوا نست با و ر کند که او چنین نا گها نی و غیر متر قبه بمیرد ؟ هر کس‌هیکل‌قوی وسلا مت او را مید ید با خود فکر میکرد :

((ممکن ا ست سنگ بشکند واز بین برود ولی او هر گز مر دنی واز بین ر فتنی نیست))

با این همه ا نسا ن هر قدرقوی، خشن و نیرو مند با شد ، با ز هم ممکن ا ست مثلی دور سو ن آ قا در یك لمحه بمیرد و همه چیزتما م شود .

و قتی ز ن او گلناز از مر گ شو هر ش با خبر شد مثلی این بود که یخ زد ، آیا ممکن بود که این فا جعه مجا زا ت تقلب ها و نا در ستی ها ی‌کو چکی باشد که‌او در کار رختشو یی خا نه ها ی مردم میکرد ؟ آه نه ، هر گز ، خداوند هیچ وقت به بند گا نش بیعا طفه نیست پس مر گ اوهیچ چیز جز یك حاد ثه عادی نبو د ه است ، کسا نی هم که شا هد مرگ او بودند ، میگفتند : ((دور سون آقا یکمر تبه لغز ید ، روی زمین افتاد و مرد !))

بهر حال تنها ارثیه یی که از دور سو ن آ قا با قی ما ند ،هما ن دو بشکه ویك میله بود حالاتکلیف گلناز چه بود و چه میتوا نست بکند ؟ هر چه فکر کرد عقلش بجا- یی نر سید و نتوا نست تصمیمی بگیرد ، برا ی زن بیکس وبیپنا هی مثلی او آسا ن نبود که دو بچه۹ سا له و ٦ سا له را نا ن بد هد.

چطور امکا ن دا شت به این دود ها نی که مدا م بطر فش باز بود با دو سه بار رختشو یی در هفته نا ن بر سا ند ؟ آنو قت بیاد آب فرا وانی افتاد که هنگام‌شستن رختها با تکا ء شو هر ش‌مصر ف میکرد و به حسا ب صا حب خا نه میر سا ند و بیاد آورد که د یگر این تنها امید ش هم از میا ن رفته است و مطلقا نباید در باره آ ب فکر کند ، در یك لحظه همه چیز عو ض شد ه بود ، د یگر هیچ‌تفاو- تی میا ن ز یاد مصر ف کرد ن آب ویا کم مصر ف کردن آ ن و جود ند ا شت و اگر فقط میتوا نست با شستن لبا سها ی مرد م نا ن بخور و نمیر ی بد ست آ ورد، را ضی بود ، حا لا دیگر هما ن‌آبی که همیشه تا آن انداز ه مورد علاقه اش بود یکمر تبه برا یش بصورت چیز نفر ت انگیز در آمده بود ، در تلالو ی آن شکنجه و دردودر جر یا نش دشمنی و نفر ت مو ج میز د ، د یگر نمیخوا ست حتی آب را ببیند و یا نا م آ ن رابشنود.

وقتی مرگ به‌خانه‌یی شبخو ن میز ند ، دیگر هیچ کس در فکرغذا وپخت‌وپز نیست او لین چیز ی‌را که یك خا نواده در چنین موا قعی فرا مو ش میکنند غذا ست ، این وضع تا سی و شش سا عت‌شاید تا چهل سا عت و شاید هم تاچهل‌و هشت سا عت وبیشتر ادامه د ارد ، اما بز ودی گر سنگی همه را بیاد خوردن و احتیا ج به غذا می اندازد و همین ا حسا س آ غاز باز گشت بزند گی عاد یست .

در مشر ق زمین ر سم ا ست‌که وقتی برا ی خا نواده یی مر گ اتفا ق ا فتاد تا یکی دو روز همسایه ها برا ی آ ن خا نه غذا میفر ستند، برای گلناز و بچه ها یش‌هم‌درهمان روز اول از خا نه مجلل وسفید ی که سر کوچه قرار داشت غذای کا فی اور د ند ، این خا نه متعلق به تا جر معرو ف آ ن محل بود.

هر کس از فا صله‌دوکیلو متری هم میتوا نست تشخیص بد هد که این عما ر ت ز یبا و بزرگ متعلق بمرد متمو لیست ، ظهر روز ی که دور سو ن آقا مرده بود نو کر همان خانه سفید ر نگ با پطنو س بزر- گی که پر از د یسها ی مر غ سرخ کرده ،خورا ك گو شت با سو س، قطعا ت بزرگ پنیر و نا ن و شیر- ینی بود در ب منزل گلناز را کو- بید .

را ستش را بخوا هیدتا آن موقع هیچکس به فکر خورد ن غذا نیفتاده بود ، اما به محض اینکه سر پوش هارا از روی ظرو ف‌غذا بر داشتند تازه گلناز و بچه ها یش ا حساس کردند که چقدر گر سنه بوده اند، هر سه نفر سا کت‌وغمز ده دورمیز رنگ و رو ر فته نشستند و ا ز خوردن آ ن غذا ها ی مطبو ع لذت فرا وا نی بردند ، آ نشب هم خیلی طبیعی سر میز جمع شد ند و با قیما ند ه غذا ها ی ظهر را خوردند .

روز بعد همسا یه دیگر برا - یشا ن غذا فر ستاد و این و ضع تا سه چهار روز ادا مه داشت ، البته هیچ یك از غذا ها ی بعد ی به مفصلی و رنگینی روز اول نبود ولی در هر حا ل از کلیه غذا ها یی که تا آنروز در منزل گلناز پخته بودند بهتر و خو شمزه تر بو د ، شا ید ا گر این و ضع ادامه پیدا میکرد گلنازوبچه ها یش خیلی‌زود میتوا نستند درد ها و غمها ی خود رافرا مو ش کنند ، اما و قتی فر ستا د ن غذا از خا نه همسا یه ها قطع شد آ نو قت آنها تازه فهمیدند که غم واندو هشان چقدر طا قت فر سا و چقدر تحمل ناپذیر بوده است .

روز ا و لی که‌د یگربرایشان غذا نفر ستادند تا ظهر منتظر ماندند ، بچه ها به شنید ن کو - چکترین صدای پا یی که از کو چه بگو ش میر سید دم در خا نه مید و یدند با مید آنکه با ز هم بطنو س بزرگی را که از خا نهٔ سفید آمده بود ببینند ، اما بجا ی آن مرد می را مید یدند که همه با صورتهای بی‌تفاوت بد نبا ل کار های‌روزا نه خود میر فتند ، دست های آویزا نشسا ن در دو طر ف بد نشا ن تکا ن میخورد .

شب که رسید آنها مطمئن شدند که دیگر کسی بر ا یشا ن غذا نخوا هد آورد و نا چار ند مثلی گذ شته خو د شان بفکر پختن غذا بیفتند ، حا لا مجبور بودند باردیگر به‌غذا ها یی غیر از غذا ها یی که آن چند روز خورده بودند عا د ت کنند و هنگا میکه گلناز یك ظرف کچا لو ی آب پز را که با ز حمت زیادتهیه کرده بود روی میز گذا - شت بچه ها بسختی توا نستند خود را را ضی بخورد ن آ ن کنند ، و لی چاره یی نبود و باید به این و ضع عاد ت میکردند .

تا سه چهار روز بعد هم که ذخیره مواد غذا یی شا ن تما م نشده بود هنوز معنی گر سنگی واقعی را نمیدا نستند ، بعد از آنکه آرد وکچالوی‌موجود در خانه تمام شد چند روز هم هر چیز خور د نی و دندا ن گیری که در گو شه و کنار منزل پیدا میشدا ز قبیل‌لوبیا، پیاز و نا ن خشك خوردند ، اما عا قبت روزی ر سید که تمام‌ظروف و جبهه ها خا لی شد و دیگر ذره یی خوردنی با قی نما ند و شب آنروز گلناز و بچه ها یش برای نخستین با ر با شکم گر سنه به بستر ر فتند ، روز بعد هم همین طور بود ، نزدیك غرو ب پسرکو- چکتر توا نا یی اش‌تمام شد و در حا لیکه بشد ت میگر یست فر یاد زد :

- مادر دلم از گرسنگی دردگر- فته ، یك کاری بکن !

و ما در بیچاره در جوا ب او با مهر بانی وملایمت گفت :

-صبر دا شته با ش پسر م ! صبر دا شته با ش!مطمئنم که اتفا قی خوا هد ا فتاد و ما را ا ز این و ضع نجا ت خوا هد داد .

هر سه نفر ا حساس میکرد ند که‌معده‌هایشان بکو چکی مشت یك کودك شیر خواره شده است وقتی از جا بر می خوا ستند احسا س سر گیجی میکردند و بهتر ین کاری که میتوا نستند بکنند این بود که رو ی ز مین دراز بکشند، در آ ن حا ل ا حسا س میکرد ندکه خواب می بینند و در رو یا غر ق شده اند ، بچه ها حا لشا ن خرا- بتر از گلناز بود ، مدا م ر نگها ی

لطفا ورق بزنید

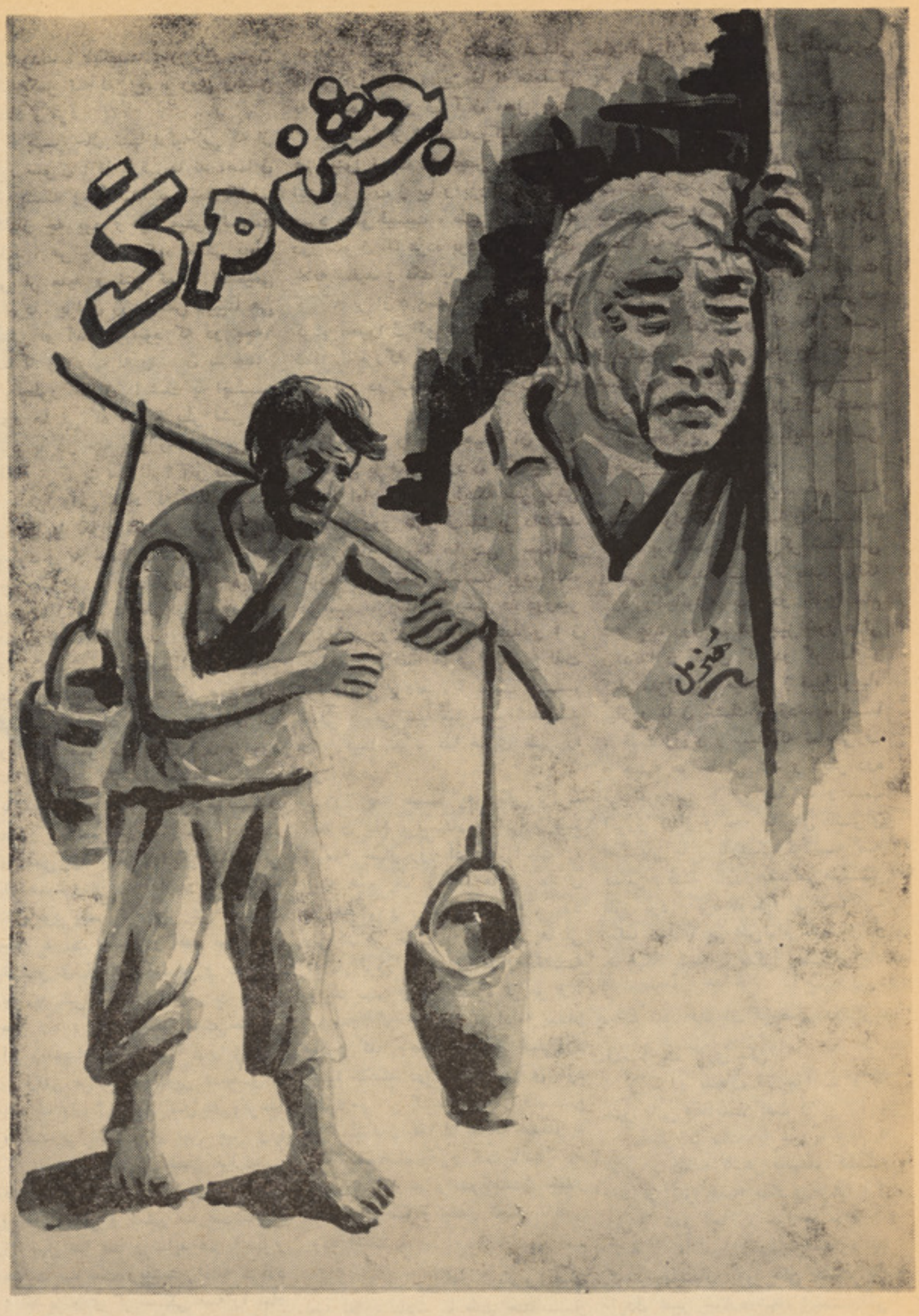

سرخ و سبز در برابر چشما نشا ن درهم میر یخت و دور ونزدیك‌میشد ، در میا ن این رنگها حفره بز رگ وسیا هی را مید یدند که بزرگ وکوچك میشد ، گو ش ها یشان صدا میکرد و و قتی با هم صحبت میکر دند مثلی این بود که صدای یکد یگر را از مسا فت د و ر ی میشنو ند روز بعد امید ی در د ل گلناز پیدا شد ، با خودفکر کـــرد شا ید یکی از خا نه ها ی ایـــن کو چه رختشو ی بخوا هند و مثلا فر دا صبح دنبا ل من بفر ستند و پیغا م بد هند که : ((گلناز برای شستن ر خت بمنزل ما بیا)) امـا حقیقت این بود که خا نواده ها ی آ ن محله در چنین مو قعی دور از انصا ف میدا نستند که گلناز ر ا برای کار بمنزل خود دعو ت‌کنند ودر عین حا ل تنها کمکی هم که به او میکردند عبارت از این بود کـــه وقتی دور هم جمع میشد ند بالحن ترحم‌آمیزی میگفتند : ((بیچـــار ه گلناز ، گما ن نمیکنیم دیگر بتوا ند رختشو یی کند ، را ستی که چـــه مو جود بد بختی ا ست !فشـــار بدبختی و فقر قلبش را سورا خ خواهد کرد. »

صبح روز بعد از شد تضعف حتی فکر بیرو ن آمد ن از بستررا هم نکرد ند هرسه آنها غذا هـــای لذ یز و مطبو عی را در نظـــر خود مجسم میکردند و د ندا نها ـ یشا ن را رو ی‌هم فشا ر میدادند، پسر کو چکتر حتی صحبت هـــم نمیکر د و هر و قت هم دها ن با ز میکرد مثلی اینکه دیوانه شده باشد دستها یش را با و لع بطر ف جلو دراز میکرد و میگفت :

((مادر نگا ه کن ! چه نا ن های سفید و دا غی ... به به چـــه خو شمزه ا ست !))

پسر بزرگتربجای‌نان کلچه د ر برابر خود مید ید و در دل میگفت :

((حیف ! چقدر احمق بو د م که آنروز هر چه کلچه در پطنو س بود به تنها یی نخو رد م !

آه که ا گر یکبار د یگر آنهمـــه کلچه را در یکجاببینم‌بدون معطلـــی همه آنها را خوا هم خورد ، کلچـــه ها را کم کم در د ها ن خوا هـــم گذا شت‌وبا لذت و خیلی آهستـــه خواهم خورد تا زود تما م نشود..))

گلناز در بستر خوددراز کشیده بودوبه‌زمز مه و نا له ها ی اطفال خود گو ش میداد .

لبها یش را میجو ید تا ازفرور ـ یختن ا شکش‌جلو گیری کند ، بـا این همه ا شك مثل با را ن بها ری از لای پلکها ی بسته ا ش برو ی شقیقه ها یش میر یخت ، امازندگی در خا ر ج به هما ن نحو همیشگی ادامه دا شت ، هیچ چیز تغییـــر نکرده بود و او میتوا نست حرکات و کار ها ی خا نواده ها ی آ ن‌محله را که سا ل های به آ ن درا ز ی در میا نشا ن ز ند گی کرده بـود بخوبی در نظر ش مجسم سا زد، با خود میگفت :

((در خا نه رو برو بهم خورد. این جواد پسر کو چك همسا یـــه ما ست که به مکتب میرود امـــا اگر برادر بزر گش میبود درراخیلی آهسته می بست ، را ستی دوبرادر چقدر ممکن ا ست با هم فر ق دا ـ شته با شند ، خو ب این هـــم صدای پا ی آ ن پیر ز ن است که روما تیزم دارد ، باز هم پاها یش را رو ی زمین میکشد ، مادر هما ن

جوان ا ست که در تنظیف کشتی کار میکند ، مادر صا لح .... این هم صدا ی پای سلما نی محله است که در خا نه آخر کو چه زند گی میکند ، هر روز در ست همین و قت از خا نه خا رج میگردد تابه دو کا نش برود .... این یکی هم ((نو ریه خانم)) معلم مکتب دختر انه ا ست .... اینهم‌فیض‌الله خانه که کفش دوزی داره ....

واین هم صدای پا های ا سب نان فرو ش محله ا ست که هر روزدرهمین سا عت دم در منزل ((ریفکی بیك)) ایستاده میشه واز سبد ها ی بزرگی که بدو طر ف کپل ها ی اسبش آو یزا ن‌میبا ـ شد نا نها ی تازه و دا غ‌بیرو ن میاره و به آنهامیده، چه نان های بریا ن و سفید ی ..))

صدا نزدیکتر میشد ، گلناز در آن اتاق نیمه تاریك و نمدار بخود تکا نی داد و از جا یش بلند شد ، شا لی کهنه یی را که با لا ی‌سر- ش‌بود بخود پیچیده تا از خا نه بیرو ن برود ، تصمیم گر فته بود دو قر ص نا ن‌نسیه از او بگیرد و بعد وقتی برای رختشویی رفت پو ل نا ن ها را بد هد ، د ستش را رو ی د ستگیر ه در منزل گذا- شت ، اما هر قدر صدای پا ی اسب نا ن فرو ش نزدیکتر میشد ،گلناز احسا س ضعف بیشتر ی میکرد و شجا عتش را بیشتر از د ست میداد ، آنقدر میا ن شك و دودلی دست و پا زد تا عا قبت صدای‌پای اسب دور شد ، آنو قت نا گهان بخود جرا تی دادودررابازکرد،اما فقط توا نست اسب مرد نا نوا را از عقب ببیند که‌رفته‌رفته‌دورمیشدو سبد ها ی پر از نا ن در دو طر ف کپل‌های اسبش با لا و پا ئین‌میر- فت ، چه نا ن ها ی سفید وخو بی بود، گلناز آهی کشید وز یر لب گفت :

((خدایا چقدر خو شبخت بو د م اگر فقط دو تا از این نا ن ها را در دست خود مید ید م))

آنو قت نفس عمیقی کشید ،بوی نا ن تازه کو چه را پر کرده بود و پره های بینی و گلو یش را لمس کرد ، گلناز آب دها نش را قورت کرد ، بعد تما م نیرو یش را جمع کرد و فریاد زد :

((نا ن فرو ش ! نا ن فروش!))

اما یکمر تبه هر چه شجا عت و شخصیت در و جو د ش بود درهم شکست و نا بود شد و مثل اینکه از سر ما یخ زده با شد بد یوار تکیه داد .

در را بهم کو بید و بدا خل خا نه بر گشت ، جرا ت ندا شت به چشمها ی تبدار و لبر یز از التما س و امید بچه ها یش نگاه کند ، نمیدا نست د ستها ی خا لی خود را کجا پنها ن کند ، نا گهان احسا س کرد که برای او لین بار از دا شتن د ست خجا لت میکشدو آرزو کرد ایکاش که دست نمیدا- شت .

وقتی وارد اتا ق شد بچه ها سا کت بود ند دواو هم حر فی نزد ، پسر بزرگتر رویش را طر ف د یوار بر گردا ند و چشمهایش‌را بست تا د ستها ی خا لی مادر ش‌را نبیند ، برادر کو چکتر هم همین کار را تقلید کرد ، گلناز بطرف تشکی که در گو شه ا تاق‌افتاده‌بود رفت و خو دش رامثلی سا یه لرزانی رو ی آ ن اندا خت .

دامنش را رو ی زانو یش کشید و سر ش را میا ن بازو ها ی لاغر ش پنها ن کرد ،

گویی میخوا ست خود را د ر دنیا ی تهی خیا ل و فرا مو شی گم کند ، ا حساس میکرد مثلی‌گلیم رنگ ورو رفته و بی مصر فی شده ا ست که د یگر به هیچ‌دردی نمی خورد به آرامی میگر یست و شا نه ها ی استخوا نی ا ش تکا ن میخورد ، سکو ت مر گباری اتا ق را فرا گر فته بود ، یکسا عت گذ شت و هیچ یك از آنها کو ـ چکتر ین حر کتی نکردند ، عا قبت با ر د یگر صدای پسر کو چکتر گلناز بلند شد که از رختخوا بش ما در ش را صدا زد و گفت :

ـمادر!مادر !

ـبلی پسرم ؟

ـدیگر نمیتوا نم تحمل کنم ،مثل این ا ست که دستی معده ام را چنگ میز ند و فشار مید هد.

ـآه پسر ناز نینم ، پسرقشنگم!

گلناز بر خوا ست وپسر کوچك را در آ غو ش گر فت ودر حالیکه بغض گلو یش را فشار میداد ، گفت :

ـپسر م میدا نم ، از گر سنگیه که این طور حس میکنی ، غصه نخور ، آخر هر طور با شد برایت غذا تهیه میکنم .

ـمادر ، مادر، من میمیر م !

پسر بزرگتر چشمها یش را باز کرد و بصورت برادر ش خیره شد و گلناز بهر دوی آنها نگا ه میکرد، پسر کو چکتر سا کت شده بود ، چشمها یش سیاه تر از همیشه بنظر میر سید ، لبها یش خشك شده و سفید ك زده بود ، گو نه ها یش فرو رفته و بیر نگ بود ، پو ستش از کم خو نی برنگ گچ مرده در آمده بود ناگهان گلنا ز فکری بسر ش رسید ، د ست پسر بزرگتر ش را گر فت ، او را بلند کرد ، برا هرو بردو آنجا باصدای خفه یی در گو ش او گفت :

ـپسرم با ید کاری بکنیم ، چاره نداریم ، تو کفشها یت را بپو ش و به بار فروشی سر کو چه برو ، هر طور ا ست مقدار ی آرد و کچا لو بخر و بگو پو لش راهمین دو سه روز مید هیم .

کر تی پارهٔ پسر آ نقدر نا ز ك بود که نمیتوا نست او را در برابر سر ما ی شد ید حفظ کند ، پاها- یش قدرت حر کت ندا شت ، موقع راه ر فتن مجبور بود د ستش را بد یوار بگیرد تا به زمین نخورد، عا قبت هر طور بود خو د ش را به مغازه خورا که فرو شی سرکوچه رسا نید و وارد مغازه شد.

هوا ی گر م داخل مغازه که بخاری بزرگی در و سط آ ن روشن بود صورت و دستها ی یخ زده‌اش را لمس کرد ، مد تی صبر کردتا دو سه نفر مشتر ی که مشغو ل خرید بودند ، بروند ، با ین امید که شاید بتواند بطورخصوصی ومحر مانه تقا ضا یش راباصاحب مغازه در میا ن گذارد .

بعد از آنکه همه رفتند از کنار بخاری را ه افتاد و در حا لیکه‌سعی داشت خود ش را کاملا بی نیاز نشا ن بد هد د ستور یك کیلوبرنج یك کیلو آرد و یك کیلو کچا لو داد، آنو قت مثل کسیکه میخوا هد پو لش را پیدا کند د ستها یش‌را در جیب ها یش کرد و مد تی به جستجو پر دا خت و بعد با تظا هر به اینکه پو لم در خا نه فراموش شده است با لحن سا ختگی وصدای لرزا نی گفت :

ـمی بینی چه حرا سی دارم ، پولم را در خا نه فرا مو ش کرده‌ام ،اما در این سر ما که نمیتوا نم دوبا ره راه به این درازی را بر وم وبیا یم ، قیمت این چیز ها رابنو- یس،فردا میا ر م ومید هم .

مغازه دار که خیلی خو ب بااین نو ع حیله ها و نیر نگها آشنایی دا شت در حا لیکه از با لا ی‌عینك بیضی شکلش سرا پا ی او را بر انداز میکرد ، گفت :

ـ تو به این لا غری پو ل از کجا دا شتی که فرا مو ش شود ؟ کسی که پو ل داشته با شد که اینقدر لاغر و مردنی نمیبا شد .

وبعد اجنا سی راکه وزن کرده بود بکنا ری گذا شت و ادا مه داد :

ـاول پو ل بیار بعد جنس‌ببر!

پسر ك که از فا ش شد ن درو- غش خیلی خجا لت کشید ه بود در حا لیکه با عجله از مغازه بیرو ن میر فت ، گفت :

ـخیلی خوب ، پس من میرو م پو لی بیاورم .

و قتی از مغازه بیرو ن ر فت صا حب د کان‌به پسر ش که د ر گو شه یی نشسته بود گفت :

ـبیچاره ها ، چقدر د لم برا یشان میسوزد ، بعد از این چطور زند گی خوا هند کرد ؟

و پسر ش هم با تکا ن داد ن سر گفته ها ی پدرش را تا ئید کرد و در جوابش گفت :

ـبلی ، منهم د لم برا یشا ن میسوزد ، خیلی بیچاره شدند .

پسر بیچاره از مغازه بیرو ن‌آمد، راه رفتن رو ی زمین ها ی یخ زده خیلی برا یش د شوار تر از مو قعی بود که بطر ف مغا ز ه میر- فت ،در انتها ی کو چه از لو له بخا ری هما ن خا نه سفید ر نگ دود غلیظ و خا کستر ی ر نگی بیرو ن میا مد ، چه مرد م خوش بختی بودند کسا نی که در ا ین خانه‌زند گی میکردند !

اما او حتی آنقدر برای خود ش شخصیت قا یل نبود که احسا س حسا د ت کند فقط این خا نواده‌یی را که بهترین غذای دوره عمرش را باو داده بودند در دل تحسین میکرد .

در حا لیکه دندا نها یش از شدت سر ما بهم میخو رد بطر ف خا نه خود شان مید وید وقتی وارداتاق شد هیچ حر فی نزد ه د ستها ی خا لی او همه چیز را برای مادرش شر ح میداد ، در برابر چشمها ی

بقیه‌درصفحه۵۲

ستارگان افسانه ساز

محمدجان گورن

جوان با استعداد بسیار صمیمی همکار خو ب هنر پیشـــه مستعد رادیو تلویزیون که همه بابازی های خوبش همه اورا در روی پـر د ه تلویزیـون دیده‌اند یا حد اقل آواز گیرایش را از پشت رادیو شنیده اند. محمد جـا ن گورن طـوریکه خودش میگوید: « هنر تمثیل‌را از خوردی خوش داشتم همیشه سینما میرفتم بعضا فلمهارا چندین با زمی دیدم به بازی ها دقیق میشد م تا اینکه خودم نیز زمانی مثل آنهاروی پرده سینما ظاهر گشتم آواز م از پشت میکروفون بلند شد خـــوب مثلی که گفتند هر کسی را هی‌که خوش دارد پیش پایش است اگـر میتواند باجدیت خود درآنراه برود خوب میرود منتها انسان بایدبداند راهی که‌میرودبرحق‌است؟». محمدجان گورن بعد از ختم صنف دوازدهـم نتوانسته تحصیلات خود را ادا مه بد هد علت آنرا هم همه میدا نیم که شرایط بد اقتصادی اســـت محمدجان گورن ازدوا ج کـــرده صاحب دو طفل بسیار مقبو ل‌است ولی متاسفانه چند ی پیش شریك زندگی خود را از دست داد که این واقعه‌بدرا صمیمانه برایش تسلیت میگوییم‌واز خداوند عظیم بـر ایش صبـر جمـیل و همچنـا ن د ر های موفقیت را همیشه برو یش‌باز میخواهیم.

تابارا نیژا یی ستاره زیبای سینماو تیاتر سنیگا ل

تابارا نیژایی مکتب هنر تیاتر را تمام کرده و دربسیار نمایشنا مـه های کلوپ جوانان و در تلو یزیون سنیگال در آثار ادبی حصه گرفته است اما بحیث اکتریس سینمـــا برای اولین بار در فلم (سیـــدو) شناخته شد .

تا بارا رانو یسنده و رژیســور مشهور سیمبین عثمان به جهـــان معرفی نمود .

دریکی از فیستیوال های تاشکند تا بارا خیلی مورد تقدیر واقع شد.

مارنیانی یولوا هنرپیشه جوان وبااستعداد سینما وتیاتر

برای اولین بارمنتقدین و ژورنالیستان بعداز فلم «مونولوگ»راجع به‌مار نیانی یولوا بسیار نوشتند و اورا ممثله توانا برشمردند .

مارنیا انستیتوت تیاتر ،موزیك و سینما را در لیننگراد تمام نمود. و د ر نقش پر ینس در فلم (افسانه بسیار بسیار کهنه) و در فلم (سایه) بازی نمود . اما نقش نینا در فلم (مونولوگ) کار جدی ممثله در سینما حساب می شود .

بعدا در فلم (همرای توو بیتو) استعد ا د هنر پیشه ر ا بر انگیخت و ا ز طر ف مو سفلم اولین جایزه (دیپلوم) را گرفت .

مار نیا ممثله خیلی خوب جدی ماهر و فوق العاده الاستکی است حرکات خیلی زیبا دارد .

رول های کو میدی و دراماتیك را ماهرانه بازی میکند درنمایشنامه های (دوم بی و پسر) ،دیکنز- (چرم ساغری) ،بالزاك و بالاخره شب دوازدهم (شکسپیر) میدرخشد

کار خود را در سینما در پهلوی هنر مندان بزرگ ، شناخته شده وبا تجربه شروع کرد اما از همان قدم های اول با وجود جوان بودن هنر پیشه در بازی ما هرانه اش کو چکترین خلای وجود نداشت میتوان گفت که اکترس طبیعتا پرو فشنل است.

دخترك قد کوتاه ، باریك اندام با چشمان نصواری خیلی صمیمی ظریف و بذله گوست در تیاتر و سینما همیشه رول هایشس متفاوت و متنوع اند .

مارنیا ازطرف روز در تیا تر (سور منیگ) تمرین دارد از طرف عصر هیچگا ه ا ز کسا لت و ماندگی یا امتیاز سخن نمی زند.

راکهی ستاره زیبای سینمای هند باز هم در خشید

راکهی ستاره بسیار زیبا و هنر مند هندی که فلمهای بسیار خوبش را همیشه در سینما و تلویزیون مشاهده میکنیم چندی‌پیش دریك فلم جدید اشترا ك نموده که رول مقابل اورا در این فلم امیتابچن ستاره خوب وموفق سینما ی هند بعهده دارد . راکهی در تیپ یك زن بسیار ساده د هاتی شهکا ری درخشانی ازخود شان داده که منتظر دیدن چهره مقبول و باز ی خوبش در این فلم هستیم .

چارلز برونسون

چارلز برو نسون نه تنهااکتور معروف هالیود است بلکه رسام خوب نیز میباشد و تابلو هایشس خوب فروش میشود . همچنان به سپورت علاقه دارد. روزانه کاراته وموتر سیکل تمرین میکند. ویکی از خوبترین فلم هایشس‌درین اواخر فلم ((فرار)) است .

هر رنگی در میناتور، مرز و محدودهٔ خود را دارد

اما در مجموع این رنگ‌ها بطرز غریب وحدتی را القأ میکند که مشخصهٔ میناتور کشور عزیز ما افغانستان است

در بر رسمی یك رو یداد هنری ، همواره این نکته مطر ح ا ست که آیا این رو یداد هنری حا ئیز اهمیت ا ست ،یا خیر ؟

وو قتی به آثار این جوا ن مینگر یم ، می بینیم که او دنبا له نو جو یی و نو گرا یی را رها کرده و بسوی کلا سیك شتا فته است . آ یا این کار او از رو ی تفنن است؟یابخاطر اعتبار کارش؟

نا مش عمر ذکریا ا ست‌ودر صنف ۱۲ لیسه حبیبه درس می خواند ، او با اینکه خیلی جوا ن است و شا ید بیشتراز هژده سال نداشته باشد ولی کارش از توا ـ نا یی زیاد ی برخور دار ا ست ، اما توانا یی ا ش را رخ نمی ز ند زیاد هم محجوب ا ست و اگر باوی صحبت نکنید وبه‌حرف زدن وا دارش ننما ید شا ید کلمهٔ از زبا نش نشنو ید .

حکایت میکند . بد ین تر تیب خلاقیت آنها تجسمی از ارزش و اعتبا ر ا نسا ن ا ست . ا نسا ن قادر و خلاق که همیشه در پیدا کردن فضا یی د یگر مو فق بو ده است ومن که کمتر به‌این خلاقیت دست یافته ام و لی زند ه نگهدا ـ شتن فر هنگ کهن و با ار ز ش گذ شته ما نیز در ذا ت خود ش‌کار است که با ید حفظ گر دد و رو ی آن باز هم بیشتر کار شود .

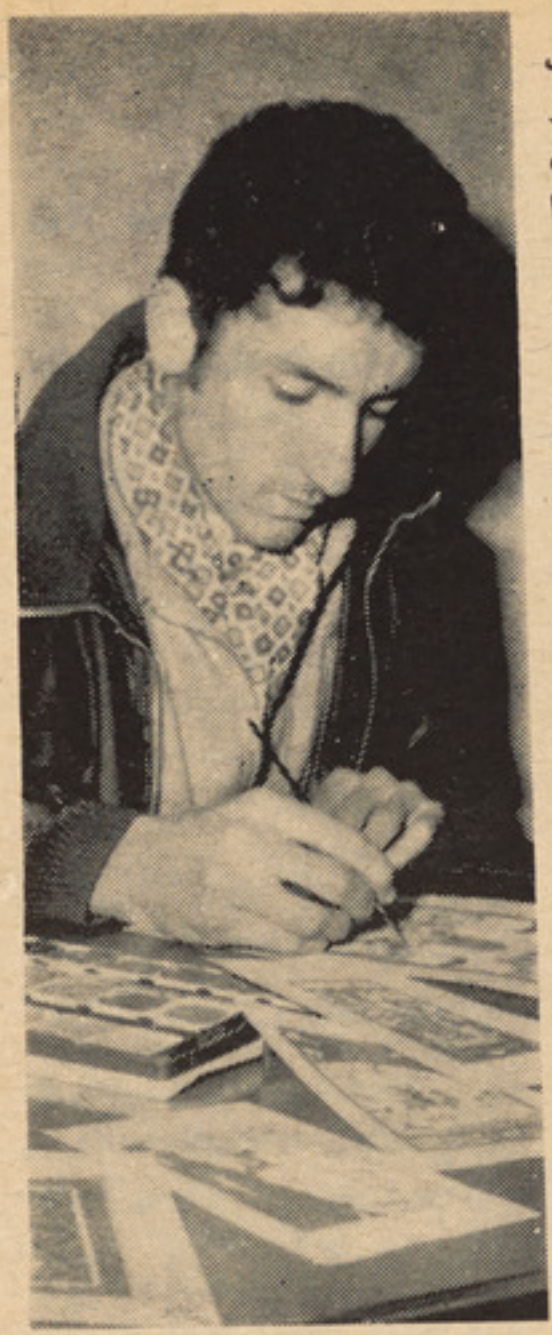

عمر ذکریا میناتوریست جوان

•در مورد تا ریخ این هنر پربار وبا ارزش چه میدا نی ؟

هنر مینا تور ی تقر یبا از چند سال پیش از امروز یعنی در دورهٔ تیمور یا ن هرا ت در افغا نستا ن با ستا ن بو جود آمده‌و او لین استاد یکه در راه معر فی این هنر والا و ارز نده به افغا نستان و جها ن قد م ها ی ارزند ه بر دا شته ا ست هما نا ا ستاد کما ل‌ـ الد ین بهزاد ا ست که نا مش نه تنها در اوراق صفحات تا ریخ هنر کشور ما جاوید ا ن ا ست بلکه در تا ریخ فر هنگ و هنر غرب نیز جاوید ا ست .

که سبکش از جمله ز یبا ترین و ظر یفتر ین و پیچیده تر ین سبکها بشمار می‌رود.

بهزاد که از اها لی شهر هرات بوده و کما ل الدین لقب دا شته ا ست . از قرار معلو م در سا ل ۱٤٤۰ میلا دی تو لد یا فته و بعد از مد تی بخدمت سلطا ن حسین بایقرا آمده یگانه حامی و مشو ق بهزاد و زیر شا عر معرو ف‌میرعلی شیر نوا یی بوده ا ست و آثار این هنر مند بزرگ کشور ما د ر اکثر موزه های معتبر و معرو ف جهان مو جود ا ست . بهزاد د ر قسمت معر فی هنر کشور خو یش خدما ت ارزند ه نمود ه و در زمان: این ا ستاد ا ست که هرا ت را رقیب فلو رانس درآن روز گار میدا نستند .

بعد از مر گ سلطا ن حسین با یقرا این هنر بد ست فرا مو ـ شی سپرده شد و همین هنر در کشور ها ی‌دیگر ما نند عرا ق ، ایران، هند، کشمیر و غیره با کمی تفاوت مسیر حرکت خودرا تغییر داد با آنهم در زمان کنونی‌استادانی و جود دارند که می توا نند این هنر والا را زنده نگهدا رند و نگذا رند که چرا غ این هنر ظریف که سالها بر تارك هنر می درخشید خا مو ش نگر دد این هنر مندا ن عبار تنداز ا ستاد مقل هروی ، ا ستاد هما یو ن اعتمادی و استاد ار شد بهزاد سلجو قی.

امید وارم که این مختصر گفتارم در قسمت معر فی این هنر ،با ـ ستا نی کشور عزیز ما کا فی با شد .

•از کدا م سبك و رو ش پیروی میکنی ؟

از ش می پر سم یك نقا شی مینا توری را بیشتر بخا طر زیبایی شکلش تر سیم میکنید یا بخاطر پیا م رسا نی ا ش ؟

ـمیگو ید : قبل از همه با ید بگو یم که در نقا شی د ید وفلسفه خود نقا ش دخیل ا ست . و لی در رسم ها ی مینا توری ا گر چه امروز همه به این عقیده ا ند که بخا طر زیبا یی ظا هر ش ارزش دارد ولی نبا ید منکر این حقیقت با شیم که این نو ع نقا شی ها خا لی از پیا م هم نیست .

عدهٔ از نقا شا ن عقاید شا ن را در باب د ید ن و چگو نه د یدن ابعاد دیگر یك مساله ، تصو یر میکنند، ابعاد ی که از ذ هن یا اذ ها ن پر بار و آگاه به مسا یل بسیا ری از جوا مع امروز

زند ه نگهدا شتن فر هنگ کهن‌و با ار زش گذ شته ما یك ضرورت است

• • •

جوانان علاقمند به هنر باید به‌هنر آشنا گردند تا بیشتربه مفهوم واقعی هنر پی ببرند.

• • •

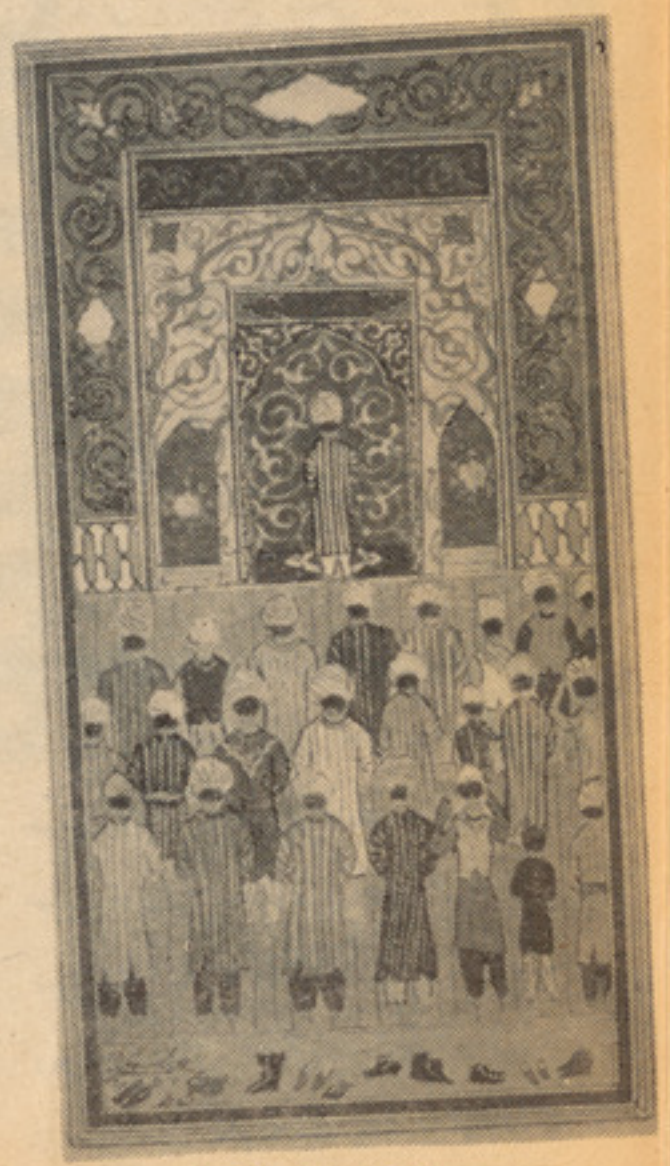

ازکار های ذکریا

ـبطور عمو می از سبك بهزاد پیروی میکنم زیرا او لین کارم را از رو ی همین سبك انتخا ب‌نموده وعلاقمندم که آن را دوام بدهم.

وبرای رسید ن به بیا ن خا ص از تما م‌عوا مل مو جود در سطح کار م کمك میگیر م .

• نظر ت در مورد سبك ها ی دیگری نقا شی چیست ؟

ـسبك ها ی مختلف به هیچ روی‌با یك د ید مورد سنجش قرار نمیگیرد واگر سخن از بر تری یکی از سه سبك می رود معیار های متفاو ت تری ملا ك عمل قرار گر فته ا ند که این خود بحث طولا نی را ایجا ب میکند که دراین مختصر نمی گنجد .

•مد ت کار و تمر ینا ت که در این زمینه انجا م داده یی چقدر بوده و نزد کی کار کرده‌یی ؟

ـاز کار من مد ت ز یا د ی نمیگذ رد تقر یبا دو سا ل ا ست که رشته مینا تور را تعقیب میکنم ومد ت یکسا ل و نیم آ ن را بدون استاد کار کرده و شش ما ه اخیر را در سازما ن غلام محمد میمنگی در بخش مینا تور سبك بهزاد مصروف بوده ام که در ابتدا یعنی سه ماه اول را نزد معلمی بنا م مقصود ی کار کرده وپس از آ ن زیر نظر ا ستاد بهزاد سلجو قی این هنر بدیع و ظر یف را دنبا ل میکنم و تا بحا ل هم تحت رهنمایی این ا ستاد کار میکنم .

• بنظرت برای گسترش وتشو یق کار در این هنر چه میتوا ن‌کرد، وچه با ید کرد ؟

ـدروهله او ل تشو یق هنر ـ مندا ن و افزایش تعداد گا لر ی های هنری . ا لبته حا لا یکی‌دو تا گا لری بیشتر نسبت به گذشته داریم‌و جوانا ن‌ماهم امکا ن کار بیشتر ی دارند ، و لی با یستی قبول کرد در چند سا ل گذ شته این‌هنر دچار رکود و خمود گی شد ه بود .

مساله دیگر اگر نما یشا ت نقاـ شی بغیر از مر کز در د یگر شهر ها ی کشورمابرگزار گردد و به جوا نا ن شهر ستانی ا مکا ن کار مداوم یابیشتربدهند تاثیرمطلو ب خو ا هد د ا شت مر د م مخصو صا جوانان‌باید به هنر آشنا شوند به هنر والا ، به هنراصیل ومردمی . واین بر آورد ه نخوا هد شد مگر بابر گذاری مسا بقا ت و نما یشا ت هنری در نما یشگاه های متعدد و با تشو یق مسوولان امور و مرد م .

باید جوانا ن مابه‌هنر، به تما م هنر ها و مخصو صا به هنر ی که علا قمند آ ن هستند آ شنا گردند واین آ شنا یی و زمینه آ ن و قتا فو قتا فرا هم گر دد . کو رس‌های که برا ی این منظور تهیه د یده شد ه هر چه بیشتر تقو یه گر دد سا ما ن و لوا زم آ ن بقدر کا فی بد ستر س نو آموز ا ن قرا ر گیرد .

این را به جر ئت برایتان میگو ـ یم که جوا نا ن ما ز یاد به این هنر و دیگر هنر ها علا قمندهستند ومی خوا هند که در این رشته فعا لیت ز یا د ی دا شته با شند.

• پس و قتی این همه اشتیاق به کار هست ، پس چرا در چند سال اخیر فعا لیت ها ا ینقدر کم بوده ا ست ؟

ـاین‌امر علت‌های متعددی دا رد، تشویق نبودن ، کم کاری، نبودن وسا یل کا فی و از همه مهمتر در گذ شته چنین تصو ر میشد که این هنر از نظر مادی چیزی در بر ندارد . و لی خوشبختانه امروزاین علت ها تا اندازه زیاد ی مر فو ع شده ا ست .

• نقا شی مینا توری را با نقاـ شی های دیگر چگو نه مقا یسه .یکنی ؟

بقیه درصفحه ۵۳

پیوسته بگذشته

اینها هم‌تلوتلومیخوردند وبطرفی‌می رفتند و از پیکر شا ن خو ن مـــی ریخت بسیار ی از مرد م برو ی صور ت به پشت یا به پهلو دراز کشیده بودند . اماجسدهای بیجا ـ نشا ن که گو یی تازه از چنگا ل مرگ بدر آمده بود منظره عجیـب ووحشتناکی داشت . بوی خـون بمشا م میرسید این بو تنفس‌گرم و نمکین در یا را در عصر روزگر م تابستا نی بخاطر میاورد . بو یی نا خو ش بود سکر میاورد و حس اشتیا ق پلید ی را در انسا ن بر می انگیخت تا هر چه بیشتر آنر ا استشمام کند . این بو بطر زنفرت انگیز ی همچنا نکه شلا خهـــا و سر بازان و کسان دیگر که حرفـه شا ن کشتار است میدا نند ،قو ه تخیل را گمراه میساخت.

جمعیت در حا ل عقب نشینی‌آه و نا له میکرد . لعن ونفرین‌دشنام ناسزا و فریاد های درد نا ك بـــا صدا ی سو ت آه ها و نا له ها در هم می آمیخت و بصور ت گرد بادی رنگارنگ در میا مد . سر بازا ن محکم و استوا ر بجا ی خودایستاده بودند آنها هم چو ن مرد گا ن بیحرکت بودند . صـورت آ نهـا تیر ه و خا کستر ی رنگ ولبا ن شان سخت بهم‌فشرده شده بودمثل اینکه این دسته از مرد م هـم می خواستند فریاد بکشند و ســوت بزنند اما جرات نداشتند و بزحمت خود داری میکردند . آنها با چشـم درید ه مستقیماً بجلو نگا ه میکردند و دیگر پلك ها را بهم نمیزدند . در نگا ه آنها دیگر .آثار انسا نیت مشاهده نمیشد و بنظر میا مد کـه این‌حفر ه های تهی و تیر ه ای که در صورتها ی خا کستر ی رنگ و کشید ه آنها قرار داشت دیگـــر چیز ی را نمی‌بیند .

شاید هم عمداً نمیخوا ستنـــد ببینند زیرا درحقیقت میترسیدنـد مبادا با مشاهده‌خو نها ی‌تازه‌ایکه ریخته اند بازهم میل و رغبـــت بیشتری برای خو نر یزی و کشتار در خود احساس کنند .

تفنگها در دستشا ن میلرز ید سر نیز ه ها حر کت میکرد و هوا را میشکا فت اما این رعشه ا یکه بر اندا م آنها افتاد ه بود نمـــی توانست در سینه مر دیکه انـوار تابنا ك قلبشا ن بافشار تحمیل‌زور و قدرت بر اراده ، سرد وخاموش گشته و مغز شا ن از در و غهـــا

پوسیده و نفرت انگیز پر شده بود کو چکتر ین حس بی غرضـــی و بیطر فی را بیدار کند .

مرد یکه ریش بلند و چشـــم کبود ی داشت از زمین برخاست و همچنا ن که اندا مش میلرزید دو بار ه با صدا یی که به هق هق گریه شباهت داشت شروع بسخن کرد .

ـمن کشته نشد م برای اینکـه حقیقت مقدس را برا ی شما مـی‌ـ گفتم ....

جمعیت دو بار ه باتا نی وترـ شرویی بحرکت آمد و بجمع کردن کشته ها و زخمیها پردا خت چند نفر کنار آن کسیکه با سر باز ها گفتگو میکرد ایستادند و حر ف او رابریده فریادمیکشیدند میخواستند سربازا ن رامتقاعدکنندو با اندوه و همدرد ی اما بی‌کینـــه آنها را سر زنش میکردند هنو ز هم از لحن صدا ی آنها پیدا بود که بفتح و پیروز ی گفته های صمیما نه خود ایمان دارند و میخوا هند جنو ن وبیهو دگی، بیرحمی وفساد راثابت کنند و حتی آگاهی بر خطا هـای جبران ناپذیر را در سربـــازان تلقین نمایند کوشش می کردند تا به سربازان نفرت و زشتی ،نقشی که بی اراده سربازان می کردنـــد بفهمانند . . .

افسر تفنگچه را از غلاف بیرون کشید با دقت به آن نگاه کـرد و بسوی این گروه ازمردم امـــد . جمعیت بی آنکه شتاب کندهمچنانکه معمولا از مقابل سنگی عظیم کـــه آهسته از دامنه کوهی به پائیـــن میغلطد دور میشونـد . از او دور میشد مرد ریش بلند و کبـــود چشم از جا حرکت نکرد ودرحالیکه با حرکات دست خونهای ریختـــه شده در اطراف را نشان میداد با کلمات سرزنش آمیز و زننده ای‌از افسر استقبال کرد .

او میگفت :

ـ خیال داری بچه وسیله این‌لکه ننگین را از دامن‌خود بشویی وخود را تبرئه کنی . دیگر جای تبرئـــه باقی نمانده است .

افسر در برابر او ایستـــاد با نگرانی و اضطراب ابروان را درهم کشید و دستش رادراز کرد .

صدای تیر بگوش نرسید فقـــط ستونی از دود دیده میشد که‌یکبار دوبار سه بار بدور دست قاتـــل پیچیده پس از اینکه ستـون دود برای مرتبه سوم بدور دست افسر پیچید مرد ریشو زانو هایش تاشد بطرف عقب خم گردید ، دســـت راستش را تکان داد و با صورت بر زمین افتاد از هر سو به جانب قاتل حمله کردند او همچنانکـــه قداره اش را میچر خا نیدبعـقـب میرفت و تفنگچه را بطرف همه‌دراز میکرد . . .

کودك نحیفی پیش پای افسـر افتاد و او شمشیرش را در شکـم آن طفل فرو برد با صدایی غـران نعره می زد و چون اسپ سرکشی با طراف میپرید .

یکنفر ازمیان جمعیت کـلاهش را روی صورت او افکند . دیگـران گلوله های برف اغشته بخـون را بجانبش پر تاب میکردند .

سر گرو هبان با چند نفر سرباز بکمك او شتافتند وقتی که هجـوم کنند گان خود را در برابر سرنیزه ها یافتند پراگنده شدند.

فاتح باشمشیرش از پی آنهـــا تهدید کرد و آنوقت آنرا فـــرود آورد و برای بار دوم در انـــدام نحیف بچه ایکه خون از پیکـرش جاری بود و پیش پـــای او روی زمین میخزید فرو برد.

آنگاه دو باره صدای گریه‌شیپور بلند شد .

با شنیدن این صدا مردم باشتاب میدان را ترك میکردند اما امـواج صدای شیپور در فضا میپیچیـد و گویی در حفره های تهی صـــورت سر بازان مردمکی ترسیم میکـرد ، دلاوری و شجاعت افسر را بحـــد کمال میرساند و سبیل قرمـــز و آویخته او را در امتداد قداره اش جلوه ای خاص میداد .

رنگ سرخ و خیره کننده خون چشمها را تحریك میکرد و نظرهارا بسوی خود جلب مینمود و در مردم اشتیاق سکر آور و پلیدی را بیدار

لطفاً ورق‌بزنید

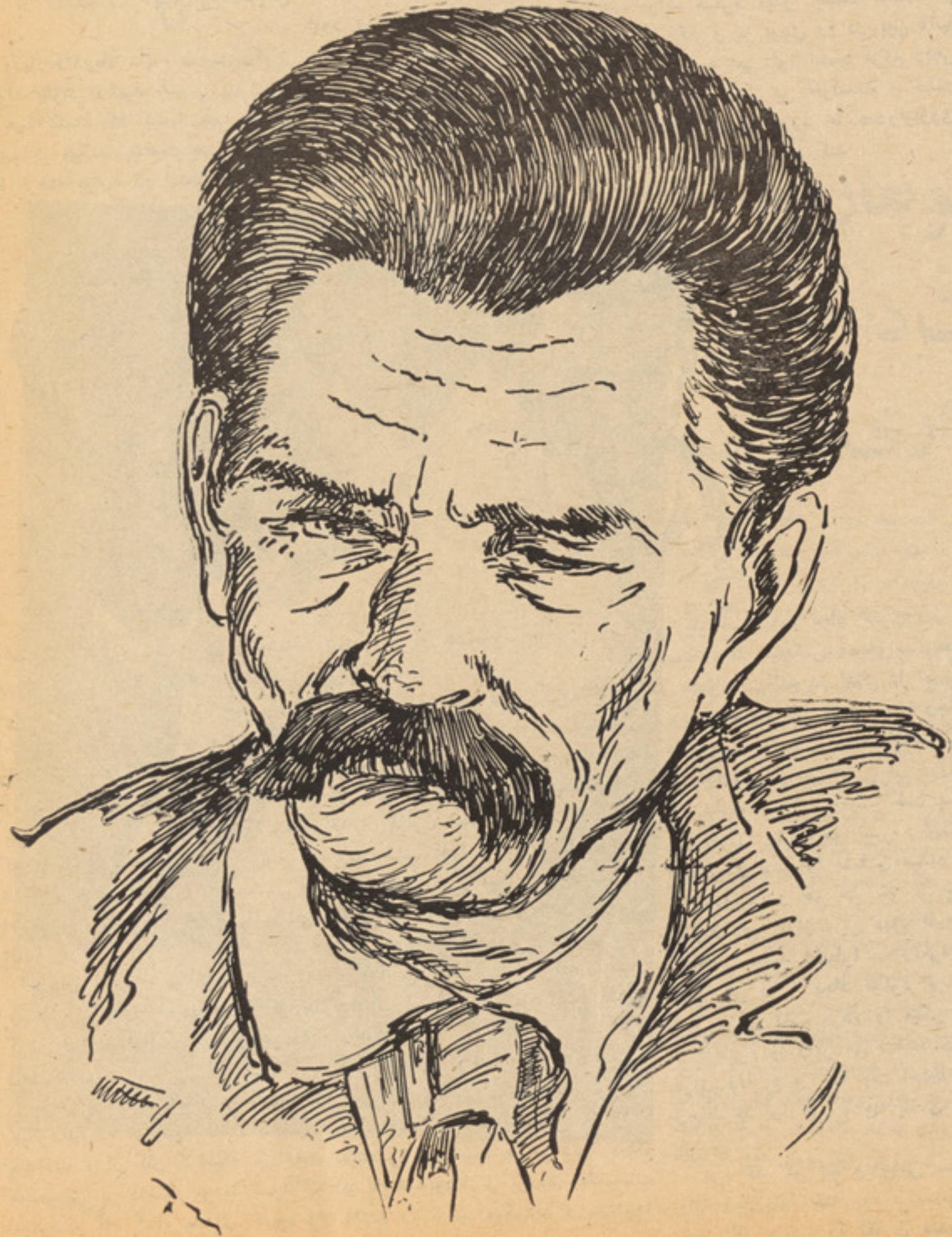

میکرد تا آنرا بیشتر نگاه کنند و در همه جالکه های خون به بینند .

سر بازان با مراقبت و دقت نگاه میکردند گردنها را حرکت میدادند گویی با چشمها یشان بازهم دنبال هدفهای جاندار میگشتند .

افسر در یکی از جناحها توقف کرد و همچنا نکه شمشیرش زاتکان میداد با صدای بریده چون درنده وحشتناکی فریاد کشید . . .

از هر سو در جواب او فریاد هایی بر خاست .

ـ جلاد !

ـ پست فطرت .

او مشغو ل تابیدن بروت‌هایش شد .

یکبار ، دوبار . . . صدای رگبار گلوله بگوش رسید .

هما نگونه که کیسه ها را از گندم پر میکند جمعیت هم جاده را فرا گرفته بود . در اینجا کارگر کمتر بود واکثر یت مردم راپیشه‌وران و خدمتگذاران جزء تشکیل میداد . عده ای از آنها خون و اجساد کشتگانرا میدیدند و دیگران را پاسبا نان کتك میزدند . نگرانی و اضطراب آنها را ازخانه ها به جاده میکشید و با مبالغه و گزاف گویی در باره دهشت و وحشت ظاهری آن روز تخم نگرانی و اضطراب را در همه جا می افشا ندند .

مردان ، زنان و کودکان همه مضطربانه بدور خودنگاه می کردند گوش فرا میدادند و انتظار چیزی راداشتند .

برای یکدیگر کشتار را نقل میکردند، آه میکشید ند ، د شنام میدادند ، از کار گرانیکه جراحات مختصری بر داشته بودند سوالاتی میکردند گاه گاه صدای خود را پائین میاوردند ، پچ پچ میکردند و مدت زیادی در باره یك موضوع پنهانی و سری با یکدیگر سخن میگفتند ، هیچکس نمی فهمید چه باید کرد و هیچکس بخا نه نمیرفت .

چنین احساس میکردند و حدس میزدند که پس از این کشتار ها یك حادثه مهم دیگر نیز روی خواهد داد که برای آنها از صد ها زخمی و کشته نا شناس پر اهمیت تر و غم انگیز تر خواهد بود و گرانتر تمام خواهد شد .

تا امروز آنها بی اراده از روی غرایز طبیعی زندگی میکردند.راجع بحکومت ، قانون ، دولت او لیای امور و حقوق خود شان تصورات مبهم و نا مفهومی داشتند ، معلوم نبود چگونه و چه وقت این‌تصورات برایشان پیدا شده است .

مثل اینکه مغز آنها را در پارچه های محکمی پیچیده بودند تا از خارج بر آن هیچگونه تاثیری وارد نیاید .

مردم باین فکر عادت کرده بودند که در زندگی قدرت فوق العاده و عظیمی وجود دارد که داو طلبانه از آنها دفاع و حمایت میکند واین قدرت قانون است . این فکر و عادت قلب آنها را با اطمینان و امنیت سر شار میکرد و افکار نا راحت و هیجان انگیز را از مغز شان دور میساخت .

زندگی کردن با این افکاربسیار مطلوب و پسندیده بود . با آنکه زندگی باصد ها گو ش خراش‌و ضربه های کوچك و گا هگاهی هم ضربه های‌جدی ومحکم تصو رات مبهم آنها را متشنج میکرد و از هم متلاشی میساخت بازهم آنها محکم و پایدار بودند و بزودی لطمات وارده را ترمیم میکردند و درنتیجه هیکل مرده آن تصورات صورت ظاهر خود را حفظ میکرد . اما امروز نا گهان قشریکه جلو افکار آنها را گرفته بود.

از میان بر دا شته شد و یا س و نگرا نی بر قلبها مستو لی گشت سد ها ی عاد ت از هم فرور یخت ودر هم شکست همه کم و بیش‌خود را افسرده و دلتنگ و بی یا ر و مسا عد حس‌می کردند و در مقابل آ ن قد رت قها ر و بیر حمی که نه حق را میشنا خت و نه قا نو ن را قبول دا شت بی دفاع وبی پشتیبا ن می یا فتند .

حیا ت همه آنها در دست ا و بودو هر مو قعیکه طبع حیوانی ا و اراده میکرد میتوا نست تخم مر گ و نا بودی را در بین آنها بیفشا ند می توا نست مردم راهر طوریکه دلش می خواست و بهر اندازه ای که مورد حا جت‌ونیازوی بود محو و نا بود کند .

هیچکس قادر بجلو گیری ا ز او نبود . با هیچکس نمیخواست‌بحث و مشور ت کند دو لتش دا ئمی بود و همچنا نکه دیوانه و ا رجاده های شهر را با ا جساد کشتگان پر میکرد و ز مین ها را از خون‌بی گنا ها ن سیرا ب میسا خت با کما ل آرا مش وخو نسر د ی‌دوام وبقای دو لتش را نشا ن میداد .

شهو ت و هو س خو نر یزی جنو ن آمیز اواز ا ین عمل کا ملا اشکا ر میشد اضطرا ب ونگرا نی همگا نی را ا یجاد میکرد تر س شد ید ی قلب مردم را میگر فت و افکار آنها رابر می انگیخت تا برای دفا ع و حما یت اشخا ص وحفظ جا نها طر ح جد ید ی بر- یز ند .

مرد قد کو تاه و چاقی سرش رابه زیر اندا خته بود د ستهای خون آلو د ش را تکا ن میداد و میر فت با لا پو ش او از جلو با خو ن سر خ رنگین شد ه بود .

از او پر سید ند :

ـز خم بر دا شته ای .

ـنه .

ـپس این خو ن چیست ؟

این مرد بی آ نکه با یستد جواب داد .

ـ این خو ن از د یگر ی است.

ولی نا گهان ایستاد و با- طرا فش نگا ه کرد و با صدا ی رسا گفت :

ـآقایا ن . این خو ن من نیست خو ن آنها ئی ا ست که اطمینان داشتند ...

پس از گفتن این سخن سر ش را بزیر اندا خت و دور شد .

دسته سوار نظا م همچنا نکه شلا قها را تکا ن میداد ند به جمعیت‌هجوم آوردند مرد م بیکد- یگر فشار می آورد ند و از برابر آنها بهر سو فرار میکردند و ا ز دیوار ها با لا میر فتند . مثل اینکه سر با زا ن مست بودند.

دیوانه وار میخند ید ند رو ی زین تکا ن میخو ردند و گا هگا ه بی اراد ه شلا قها را رو ی سر و شا نه ها ی مرد م میزدند یکی از شلاق خورد ه ها بز مین ا فتاد اما هما ند م دو باره بر خا ست و پر سید .

ـ حیوان برای چه میزنی .

سر باز بی در نگ تفنگش ر ا از شا نه بر دا شت بی آنکه اسپش را نگهدارد بسوی او شلیك کرد . مرد بیچاره دو باره رو ی زمین غلتید و لی سر با ز شرو ع بخند ید ن کرد .

ناتمام

هنر و مردم

دماسکو نیوز خخه :

د محمد علم ژباړه او لنډیز

دغیر مسلکی لوبغاړو په مرسته دبالت دنڅا دهنر ننداری

دتیاتر موسم پرانستل شو او دنویوهنری ننداروپه برخه کی یوزیات شمیر خبرونه‌په ورځپانو او جریدوکی لیدل کیږی .

دغه هنری خبردیو نوی غیر معمولی‌کمپنی په برخه کی دی. مگر آیاداواقعاً یو غیر معمولی خبرهم‌ده کله چی دغه کمپنی پـــه پاریس کی وه نود فرانسی وگړو په هغی فخر کاوه. که څه‌هم چی دفرانسی وگـــړو داسی فکر کاوه چی ددغی هنری ډلی کارکو-نکی مسلکی کارکونکی وه مگر په حقیقت کی کله چی دوی ته داڅرگنده شوه چی ددغـی هنری ډلی کارکونکی مسلکی هنر مندان نه بلکه په هغه کی دفلزاتو دفابریکو کارکونکو، انجنیرانو، دځیرلو داتحادیو غړو، دکتابخانو کارکوونکو او داسی نور برخـه نـو ددوی مینه نوره هم ددی گروپ دننداروسره زیاته شوه . دفرانسی په نشراتو کی ددی هنری ډلی په برخه کی یوزیات شمیر خبرونه لیدل کیږل. لی بین پابلیك) داسی لیکـــلی وه: «موږددغی ډلی حیرانونکی دبالیت دنڅااونوری ننداری ولیدلی اوموږ ډیر خواښینی یو چی ددغی هنری ډلی سره خدای په امانی کوو...»

داسږکاله دمخه وه. تر هغه وروسته دغی کمپنی د«خلکو دتیاتر لقب غوره کړی» اوددی کمپنی هنرمندانو په بریالی توگه ناروی . فینلند، بلجیم ،دنمارك، پولند چکوسلواکیااو بلغاریا ته دهنری ننداروډښودلو په خاطـر سفر کړی دی . ددغی هنری ډلی هنرمندانو دماسکو په تیاترونو لمکه دکرلیمکین په قصر، دکارگری اتحادیو په نندارنون او دروسیا د کنسرت په لوبغاړی‌کی هم ننداری‌ښودلی‌دی.

مادانناليا سپاسووه یا چی ددغی هنری‌ډلی دایرکتر اودبالشوی دتیاتر پخوانی د سولو هنرمنده ده ددی هنری ډلی په برخه کی څو پوښتنی وکړی.

«تقریبا شل کاله دمخه دهامراو سیکل د فلزاتو په فابریکه کی یوه کوچنی دبالـــت ستد یو په کار واچول شوه. دغه ستدیو د بالشوی دتیاتر دنڅا کونکو نیکولای او سیر-افیماخولفین له خواپرانستل شوه ٤٧ دبالت خوښوونکو خپل نومونه ثبت کړل ترڅوخپل فارغ وخت په دی ستدیو کی په کار واچوی لومړی کس چی خپل نوم‌ئی ددی کاردپاره ثبت کړ کونستانتین سکریابین چی په هغـه وخت کی یو عادی کار گروه. اواوس یوډیز-این کونکی، انجنیر او دسوله دنڅادیو پیاوړی هنرمنده وه . ما ځینی نورو هنـرمنـدانـــو پرمختگ هم په‌دی ستدیوکی پوره احساس کړ. زموږ دستدیو دوه غړی یعنی دخواصی دماشین کارکونکی واسیلی سمودون‌او دکمپوتر پروگرام کونکی دیما شیلبنا دهنر او کلتور په انستیتوت کی خپلو دبالت زده کړو تـــه

پاتی په ٥٨ مخ کښی

د بالت د نڅا یوه صحنه

از شگفتی های رنگارنگ جهان

ترجمه حیدر پور

مژده برای نابینایان

اکنون این امیدواری برای نابینایان بوجود آمده است که بایك عمل جراحی ونصب عدسیهٔ مصنوعی چشم قوهٔ بینایی آنها اعاده می‌گردد.

اخیرا عده‌یی از نابینایان بعدازقرار گر فتن تحت عمل جرا حی چشم که ا سا س آ ن در لا برا تـوار پرو فیسور سفیا تو سلاو فید روف طرح‌وپیریزی‌شده‌است جهان را در نظر شا ن رو شن حس‌کردند .

لابرا توار تحقیقا تی فید رو ف واقع در مسکو اکنو ن بیك مر کز عمده ما یکرو جرا حی چشم د ر اتحاد شوروی ا نکشا ف و تو سعه پیدا کرده ا ست و محققین ایـن مرکز تحقیقا تی بیك سلسلـه عملیا ت دا منه داری در باره امراض مختلف چشم د ست زده ا ند .از آنجمله تحقیقا ت آ نها در مو رد امرا ض کتار کت و گلا کو مامیبا- شدکه نتا یج آ ن خیلی امید وا ر کننده و رضا یت بخش است .

کتا ر کت یکنو ع مر ض چشم است که در ا کثر جا ها عمو میت دارد و عمـو ما از اثر سؤ تـغذی عدسیه ها ی چشم ، این خلقـت عجیب طبیعت ،که فا قد حجر ا ت غذائی و عصب میبا شند . نا شی میگر دد .

عد سیه ها ی چشم بـر ای بقای حیات خود، مواد غذایی مورد نیاز را از ما یعیکه ا طرا ف شانرا فرا گرفته‌اخذ مینما یند . د خـو ل کمتر ین مواد ز یری و یا مکروبی در بین این ما یع با عث خرا بی و خیره شد ن این عد سیه ها و یا لنز ها میگر دد .

و قو ع مر ض کتا رکت نا شی ازاختلا ل مینا بولزم بدن، پیر ی وبالا رفتن سن و حتی میتوا نـد جنبـه ارثی دا شته باشد. تنهـا درکشور شورا هـا سالا نـه در حدود ۲۲۰۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰ مـر - یضا نی را که از مر ض کتار کت رنج میبر ند علاج مینما یند

بیست سال‌قبل برای اولین‌مر- تبه در تا ریخ طبی اتحاد جما هیـر شوروی پروفیسور فـیـد ر و ف عد سیه مصنو عی را که سا حت خودش بود بر چشم ا نسا ن نصب کرد . سا ل ها بود در اثر پیشر- فت علم جرا حی و قرار گر فتـن و سا یـل مجهز جراحی بد ستر- س دا نشمندا ن این عمل جرا حی چشم کا ملا مو ثر و رضا ئیـت بخش ثا بت گردید . با ا جرا ی عمل جرا حی و نصب عد سیـه های مصنو عی بر چشم مریضا ن در ۹۵ تا ۹۶ موارد نا بینا یا ن کاملا حس بینا ئی خود را بازیافتند وبعقیده دا کتر فید رو ف ، د ر اکثر موارد لنز ها ی مصنو عـی از عد سیه ها ی طبیعی چشم بهتر تلقی شد ه ا ست ، زیرا شفا فیت وقا بلیت عبور نور از عد سیه های طبیعی محض ٦٥ فیصد میبا شد و این قابلیت بمـر ور زمـان کمتـر شده و جها ن بنظر ا نسا ن خیره ترشده میرود . در حا لیکه شفا - فیت وقا بلیت عبور نور از عدسیه های مصنو عی صد فیصد بـو ده وگذ شت ز ما ن تغییر چندا ن‌بالای آن وارد نمیسازد . لنز هـا ییکه هم اکنون درکلنیك هـا ی اتحـاد شوروی مورد استفاده قرار دا رد مـعـمو لا بضخا مت ۱۰۰- ۱۵۰ ما یکرو ن میبا شد که از مواد پلا- ستیکی شفا ف و تصفیه شد ه د ر دستگاه ها ی تحقیقا تی آنکشور ساخته میشود . این لنز ها معادل یك بر چهلم حصه لنز ها ی طبیعی چشم وز ن دارد و قدرت بینا ئـی آن عا لی تر میبا شد نا بینا یانیکه تحت این عمل جرا حی قـرار میگیر ند مد ت ز یادی در شفا خانه با قی نمی ما نند و در مد ت دوالی سه روز بقدر کا فی بنیائی خودرا باز میبا بند .

لنز ها ئیکه تو سط دا کتـر فید رو ف ا نکشا ف یا فته ا زنگاه وزن سبکتر ین لنز ها ی جهـا ن میبا شد و بهمین د لیل ا ست کـه این لنز ها در جها ن ، به شمو ل امریکا ، فرانسه وآلما ن غـر ب خر یدارا ن بیشتر دارد .

بهمین تر تیب پیشر فتهای‌جدید درموردعلاج‌مرض‌چشم‌بنام‌کلاکوما نیز صورت گر فته . چنا نچه‌دانشمندان در کلنیك دا کتر فید رو ف‌مشغول تحقیقات درمورد اساس و منشا ی پیدا یش مر ض کلا کو ما میبا - شند .

قبلا نظر براین بود که مر ض کلاکو ما از اثر فشا ر بلند بمیان آمده و تدر یجا سبب کـو ر ی میگر دد ، گر چه مطا لعا ت د قیق در مورد دورا ن خو ن چشم نشان مید هد که کلا کوما از ا ثرتغیرا ت

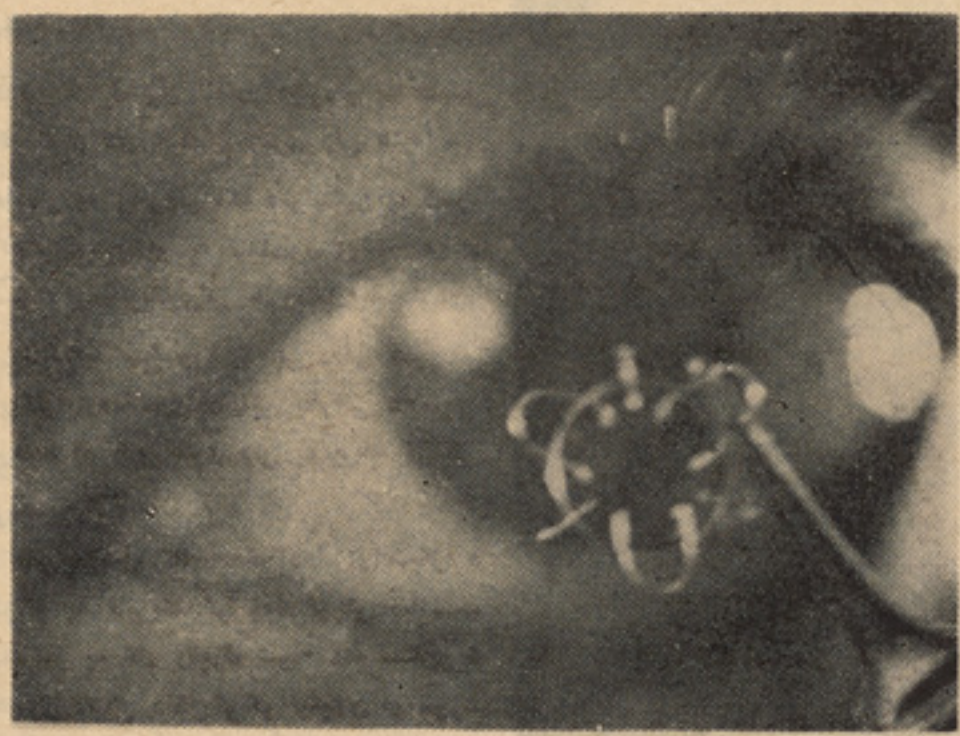

درین عکس عدسیه مصنوعی‌نصب‌شده دریك چشم مـریض دیـده می‌شود

مغلق کیمیاوی در قسمت پیشر وی چشم بمیا ن میا ید و مقدار جر یان خون درین نا حیه کم میشود وتیوب ها بند شد ه ، حجرا ت نر م چشم چملکی پیدا کرده و لکه ای بـرو ی چشم ا نکشا ف مییا بد ، ایـــن عوا ر ض تو سط آلات و سا یـــل مدرن در مرا حل ابتدا ئی مر ض تشخیص شد ه میتوا ند . ا کنو ن ممکنست مر ض کلا کوما را در مرا- حل ابتدا ئی آ ن که بسهو لـــت علاج‌میشود تشخیص و در مـــا ن نمود . تحقیقا ت جدید ی مبنـــی بر اینکه حتی از بروز مر ض‌کلا- کو ما جلو گیری نما ید نیز در ین لابرا توار ادا مه دارد .

اطفال قربانی های عمده اجتماعی از سؤ استفاده آب

آب حیا ت را حفظ می کند ا گر باآن بی ا حتیا طی شود سبب مرگ میشود واکثراء قربانی ها اطفا ل‌می با شند .

در مما لك فقیر آسیا و افر یقا احصا ئیه ها نشا ن می دهد که از هر هزار طفل ۱۲۹ نفر آ ن در اثر امراضی که نا شی از آب کثیـف میبا شد می میر ند .

علاوتاء این بیشتر حقیقت ندار که تهیه آ ب ا کنو ن از حدضرو - رتی که برا ی ادا مهٔ حیات بشـــر حتمی ا ست بسیار بیشتر مـــی با شد .

اهداف تعین شده درسترا تیژی انکشا ف منطقوی برای سال هـــای ۱۹۸۰ شا مل اندازهٔ رشد تو لیدات داخلی سا لا نه از ٤ر٦ فیصد د ر سال ها ی ۱۹۷۰ به ۷ر٦ فیصددر سال ها ی ۱۹۸۰ تو لید حاصلات زرا عتی از ۷ر۲ فیصد به۵ر۳فیصد وهم چنین تز ئید در تو لیـدا ت صنا عتی می باشد .

ستراتیژی انکشا ف منطقو ی‌در ماه مارچ ۱۹۸۰ توسط اسکاپ‌اتخاذ وبحیث یك سهم در فار مو لیشن سترا تیژی انکشا ف بین ا لمللـی در قر ن سو م ا نکشا ف ملل‌متحد محاسبه گردید . ستراتیژی اسکاپ در خوا ست تقلیل خطرا ت را د ر سکتور زرا عتی‌در مقا بل اثـرا ت آفات طبیعی مثل طو فا ن، سیلاب وخشك سالی، انکشا ف نه تنهـا منا بع انرژی دا خلی بلکه کمتـــر تشد ید انرژی و بیشتر ا ستفا د ه از تکنا لوژی های امو خته شده و تزئید استفاده در عو ض از منا بـع انرژی مرو جه مثل ذغال سنگـ و برق آبی نمود . و هم چنا ن تا ئید نمود که مسا عی مزید ی بکـــار رود تا استفادهٔ خو بتر از منا بـع به‌عمل آید علاوه برآن ستراتـیژی چاره‌های رابرای بدست آوردن اشیا وخدمات‌اساسی مثل‌تهیه آب آشا- مید نی ، تسهیلات صحی وتنظیفا - تی و همچنا ن سرما یه گذاری د ر تسهیلات آ بیاری و تمر ینا ت‌بهتر درتنظیم آمور زراعتی‌برای قسمـــت های فقیر جا معه فکر نمود .

درین تصویر طفلی رامی‌بینیم که بامشکلات فراوان سرگرم تهیهٔ آب آشامیدنی میباشد .

آب نقره

ما بعضی او قات از ((جـوی نقرهٔ)) آب سخن می ز نیم . و لی وقتی ((ویکتور سیر نـــف)) از ((فرونز)) کار خود رابا لای جوا- هرات شرو ع کرد این مسئله ا ز لفظ به سا حهٔ عمل آمد. او از همه بیشتر خو ش دا شت با لای نقره، نقرهٔ جر منی ، صدف و مر وارید کار کند و این مواد مقصد او رابر آورده نمی توانست .

جوا هر ا تیکه تو سط سیر نف معر فی شد موادتغییر پذ یری بود که تر کیب ها ی جر یانی ،طغیانی و روانی آب را با خود دا شت.

مردم از طلسم ها ی سر ی نام میبردند که‌در زیر آب مو جـــود است . اکثرا مقا لات سیر نـــف دارای چند ین جنبه ا ست : یـك توتهٔ جوا هر میتوا ند بحیث‌گلوبند، دست بند و هم چنا ن یك نیم تاج غیر معمو لی که با لا ی سر مـــی گذارند پوسیده شود.

ویکتور سیر نف کار خودرا از ((سفر دلو فسك)) که مر کـــز با ستا نی جوا هرا ت اتحادشوروی است شروع کـرد ولی در اواسط سا لها ی شصت به مر کز قر غز نقل مکا ن کرد . منظرهٔ با شکو ه وبعضا سا د هٔ هنر شخص مرد م قر غز به کار آفر یننده‌ٔ او یـــك تحر ك تازه ا ی بخشید . او کـار خود را به کاپی کرد ن از تخیلا ت ملی که در آن ا صو ل شر طـــی طبیعت ، سبزه‌ها، گل‌ها، حیـوا- نات‌و ستاره هابصورت بی نظیر ی با تصو یر نشا ن داده شد ه بـود آغاز کرد .

و یکتور سیر نف که یکی از ما ستر هـا ی بر جسته معـا صر سا خت جوا هرا ت ا ست بر ندهٔ تصد یق عمو می گر دید ه ا ست، کار او همیشه در نما یشگاه هـای بین المللی جوا هرا ت نما یش داده شد ه است .

چند نمونه از جواهرات سا خت ویکتور سیرنف

بقیه صفحه ٤

اعلامیه حکومت جمهوری ...

عمو می قبلا اعلان شد ه و بشکل دوامدار مورد تطبیق قرار دارد .

حکو مت تضمین میکند که مطابق اصو ل اساسی جمهوری دموکرا تیك افغا ـ نستا ن برای این اشخا ص امنیت جا نی و آزا دی‌انتخاب محل سکو نت ، نو ع شغل وتساو ی حقو ق در حل و فصل مسایل ار ضی نا شی‌از تطبیقا ت اصلا حات ار ضی وامکا ن سهمگیر ی سیاسی آنها در امور عا مه با روحیه وطن پرستا نه ، سا ختما ن افغانستا ن جد یدو شگوفان واشترا ك در امر دفاع‌ازکشور داده خواهد شد .

حکو مت جمهور ی دمو ـ کرا تیك افغا نستان با اعلان آما دگی برای پذیر فتن افغا ن های خار ج‌از کشو ر خاطر نشا ن میکند که تما م شرایط لاز م ز ندگا نی آبرو مندو فعا لیت مثمر کار اجتماعی به آنها بخا طر رفا هیت وطن محبو ب ما تا مین خواهد شد .

حکو مت به تا سی ا ز اصو ل اساسی جمهو ر ی دموکرا تیك افغانستا ن یك بار دیگر تضمین میکند که برای کو چی ها ، قبا یل و مالدارا ن نه تنهااستفا د ۀ مجانی از چرا گاه ها بشکل عادلا نه مهیا سا خته میشود، بلکه حق حر کت آزاد آنهادر کشور تاکید میگردد،حکومت افغانستا ن ممانعت ها یی‌را که اخیرا در راه ر فت‌و امد های فعلی کو چی ها ا ز افغانستا ن به پا کستان و برعکس آ ن بو جود آمد ه نکو هش مینماید .

باید خاطر نشا ن کرد که تحو لات مثبتی که در کشور در دست انجا م است و برگشت روز افزو ن افغا ن های خار ج از وطن موجبا ت خشم محا فل امپریا لیستی وارتجا عی را فرا هم نموده است .

آنها قصد دارند تادر راه این پرو سهٔ ایجاد مشکلات نموده و ایجنت های آنها برای این منظور د ست به فعالیت های ترو ریستی وتهدید آمیز میز نند . بطور مثال از افغا ن ها ی که در خارج بسر میبر ند به عنف و جبر اجیرانیرا برا ی صدور به افغا نستا ن استخدام مینمایند .

تنها در خاك پاکستا ن‌در حال حا ضر ده هااردو گاه نظا می و مراکز تر بیه تروریست های اجیر موجود اند که مر بیو ن امریکا یی، چینا یی ، پاکستا نی، مصری وغیر ه آنها را تر بیه می کنند .

حکو مت جمهو ر ی دموکرا تیك افغانستا ن ا ز کشور های همجوار دعو ت بعمل می آورد تا فعا لیت های ضد افغا نی را پا یا ن داد ه و در راه حر کت فعلی کوچی ها و بر گشت افغا ن ها بو طن خود شا ن ایجا د مانع ننما یند که البته چنین امری به اعا دۀ روابط میا ن این کشور ها و افغا نستا ن نیز مساعد ت خوا هد کرد .

حکو مت جمهور ی دمو ـ کراتیك افغانستا ن دریـن اعلامیه نیز مو قف خود راکه قبلا به تاریخ چهارد ه می ۱۹۸۰ تو ضیح نموده بود یکبار دیگر تاکید کرد ه و حا ضر است بر پا یه این موضع گیر ی با کشور های همسایه بدور میز مذاکرا ت نشسته و مسایلی را که موجب‌ایجاد تشنجا ت د ر منطقه میگردد مورد بحث قرار بدهد .

حکو مت جمهوری‌دموکرا ـ تیك افغانستا ن اطمینا ن دارد که رفع موانع غیر لازم از را ه بر قرار ی روابط واقعا حسن همجوار ی بین کشور های این منطقه جوا ب گوی منافع و صلح و امنیت‌در منطقه وتمام جهان میباشد .

بقیه صفحه ٤

اعلامیه وزارت ..

ایجاد گردید ه است . باند ها ییکه تو سط امپریالیز م امریکا و هژمو ـ نیزم پیکنگ تمو یل‌و مسلح میگردند و در قلمرو ها ی بعضی از کشور های‌همسایه وعمد تا در پاکستا ن بنا ه داد ه شده و از آنجا دست به اعمال تجا و ز و سایر اشکا ل مدا خله در امو ر داخلی افغانستا ن میزنند .

حکو مت جمهوری دمو ـ کرا تیك افغانستا ن به حکو ما ت پاکستا ن‌وایرا ن پیشنهاد کرد تا این پرابلم ها از طر ق صلح آمیز و از راه‌مذاکرا ت دو جانبه حل گردد . پرو گرام حل وفصل سیاسی او ضا ع اطرا ف افغانستا ن و اعا دۀمناسبات با پاکستا ن و ایرا ن بشکل فرا گیر نده و جا مع د ر اعلامیه حکو مت جمهو ر ی دموکرا تیك افغا نستا ن مور خهٔ چهارد ه می ۱۹۸۰ گنجانید ه شده است .

در حالیکه هیچگو نه خطری به صلح‌و امن منطقه وجها ن از انکشا فا ت داخل افغانستا ن نا شی‌نمی شود ، این افغانستان است که معرو ض فعالیت های تجاو ز کارا نه و سا یر اشکا ل مدا خله از خار ج قرار گر فته است و به همین علت است که قطعا ت محدود نظا می اتحاد شورو ی به افغانستا ن دعو ت شده اند تا مرد م و اردو ی قهر مان افغانستا ن را در دفع تجاوز از خار ج کمك نمایند .

بیانیه مشتر ك جمهور ی دموکرا تیك افغانستا ن و اتحاد شورو ی که بتا ریخ شانزد ه اکتو بر ۱۹۸۰ در هنگا م مسا فر ت یك هیات عالیر تبه حز بی ، دو لتی افغانستا ن در مسکو امضاء شد اعلام میدارد که، تا جاییکه به قطعا ت محدو د نظا می اتحاد شوروی مستقر در قلمرو جمهور ی‌دموکرا ـ تیك افغا نستا ن مر بو ط است قطعا تیکه بنابر درخواست حکو مت افغا ـ نستا ن و مطا بق با پیما ن افغا ن ـ شورو ی منعقد ه ۱۹۷۸ و منشور ملل متحد اعزام شده اند سوال تاریخ معا و دت آنها در چو کا ت یك حل سیاسی ونه قبل از پایا ن کا مل تجاو ز علیه جمهور ی دمو کرا تیك افغانستا ن و تضمینا ت مربو ط به عد م تکرارفعالیت های خرابکا را نه از خار ج علیه مرد م و حکو مت‌افغا ـ نستا ن مطر ح شده می تواند ، تحو لات مثبتی که پس از مر حلهٔ نو ین انقلاب ثور بو جود آمده‌است اکنو ن به صور ت‌فزا ینده‌یی از طر ف توده های وسیع زحمتکشا ن کشور ما در ك وپشتیبا نی میشود و این امر نشاند هندهٔ تحکیم رو ز افزو ن قدر ت مرد می‌انکشاف اقتصا د ی ریفور م ار ضی حاکمیت نظم‌و قانون و اعاده اوضا ع بصور ت کل د ر کشور میباشد .

واقعه مهم دیگرکنفر انس نیرو های ملی وو طن پرست است که اخیرا در کابل به خا طر هموار سا ختن راه برای ایجا د جبههٔ وسیع ملی پدر وطن دایر شد ، جبهه یی که‌نیرو های همه طبقا ت ، اقشا ر و گرو ه های جا معهٔ افغا نی را بهم متحد خواهد ساخت .

بنابرا ن با در نظرداشت این حقایق بهر نا ظر بیطرف معلو م دار است‌که تلا ش برای تحمیل با صطلا ح (مسالهٔ افغانستان)درمباحث اجلاس ساز مان کنفر انس اسلامی هد فی جز انحرا ف

بقیه درصفحه ٥٥

رووف راصع

نقدوبررسی کتاب :

«ورزش های ملی در افغانستان»

((ورزش های ملی در افغانستان)) کتابی است تالیف عبدالله محب حیرت نویسنده معاصر که‌در دوصد وسی ویك صفحه به قطع جیبی به وسیله دبیهقی دکتاب چاپو لو موسسهٔ به تازگی از چاپ برآمده است.ورزش های ملی وبا ستا نی که‌تاهنوز به‌اشکال دست نخورده و بومی خود در گوشه وکنار کشور ما از وسایل سرگرمی وبازی ها ی جمعی مردم مابه شمار میاید هریك سابقه وتار یخ دراز دارد که در جریان سده های فرا وا ن زند گی آریایی هااز نسل به نسل دیگر سپرده شده وبه عنوان نمادی از فرهنگ پر غنا ی ملی به مارسیده است، فرهنگی که بدون شك در ابعاد وسیع و گسترده خود، در سروده های شعری وترانه یی و قصه‌های روایتی خود، در بازی ها ورقص‌ها واتن های خود، در اسطوره ها وافسانه ها وآفر یده های هنری خود ودر تمام مواردی‌که نمایی از حیا ت اجتماعی وگرو هی را دارا میباشد ، میتوا ند ما را در اعماق دهه هاو سده ها بکشا ند وبیانگر بخش هایی از خصو صیت های زندگی جمعی مردم مادریك‌رده ودوره معین گردد.

جمع آوری همه این پدیده های فرهنگی ، تحقیق کافی پیرا مون مراحل تکامل هریك از آن‌باتوجه به خصو صیت های اند یشو ی هر دوره که سبب‌پیدایش ویادگرگونی آن شده است واز همه مهمتر تهیه وتدار ك یك آرشیف وموزیم از داشته های فرهنگی توده ها ی ملیو نی افغا نستان در جریان هزاره هایی که برآن گذشته است ودرنهایت شنا ساند ن و معر فی همه این ارزش ها و سود جو یی از آن در کار های تازه تر فر هنگی کاری است که باید خیلی پیش از این به آغاز گرفته میشد و اکادمیسین های ما با استفاده از همه نماد های اصیل فر هنگ‌عا مه که در روستا های کشور در زیر ضربه های تمد ن وارداتی در حال خردشدن ومایه پذیری‌واختلاط است به مطالعه درونما یه ها ی آن می پرداختند وکاری را در جهت‌احیای مفاخر کلتوری ما به انجام میاوردند که در گذشته شرایط خاص

سا سی افغا نستا ن

در چوکا ت یك نظام فاسدفرسوده اشراف منشی و سالار منشی‌نه‌تنها فقط به رشد هنر بورژوا یی و بیگانه ازتوده های میلیونی و فرهنگ انحصاری ارستو کرا سی توجه داشت بلکه به خاطر مسلط داشتن هرچه بیشتر این نماد هابه زندگی میلیون ها انسان رنجبر وبه استثمار درآمده وبه خاطر انکار از هر گونه خلاقیت توده ها جلوگیری هرتلاشی میشد که بخشی از غنا و باروری فرهنگ مردم رابه شناخت میاورد.

از سوی دیگر شرایط عمو می برای بسط دانش به گونه یی بود که دانشمند واقعی باشکم گر سنه در پی نان بود وعده‌یی جاه طلب از خود راضی روشنفکر نما که تمام رسانه های گرو هی ووسایل‌ارتباط جمعی را در اختیار داشتند دست‌به آنچه در باره منابع فر هنگی کشور هایی که باما وجوه اشترا کی کلتوری داشتند بردند و حتی در این مسخ بزرگوارانه از رنگین‌نامه های بی محتوای شکلی هم‌چشم نپوشیدند و تفاله هارا به خا طر کسب شهرت ویا اخذحق‌الزحمه‌بار فرهنگ ما سا ختند که اکنو ن‌سره ها را ازناسره جدا کردن کاری شده است دشوار که به همه این دلایل درشرایط کنونی احیا ی‌مفاخر فرهنگ توده درشمار اساسی ترین کار هایی است که باید باتلاش و پیگیر وتحقیق و مطالعه کا فی صورت گیرد وبه کار هایی از این مانند ارج گذاشته شود .

محب حیرت نویسنده‌کتاب‌ورزش های‌ملی در افغانستان

کتاب ورزش های ملی افغانستان هر چند جوابگوی همه نیازمند ی های دانستنی مادر ساحه مورد بحث نمیتواند باشد اما به عنوا ن نخستین گام برای به شنا خت آوردن بخشی از فرهنگ عامه‌کاری است قابل تایید وبانظر داشت امکانات محدودی که مولف در اختیار داشته است موفق که‌آگاهی ومعلو ما ت نسبی لازم را دراختیار جوانان‌وورزش دوستان قرارمی‌دهد. نگرشی به فهرست مطا لب کتب که در برگیر عناوین ((اهمیت و ارزیابی ورزش ها وبازیها))(نگاهی به‌سپورت ورزشس درجهان)) (مروری بر ورزش های ا تلتیك‌در افغانستان) (برخی ورزش های محلی وقدیمی) (اسپ سواری) (نشان زنی) (کلاه زنی) (چوگا ن بازی) (بازی با تیروکما ن) (بزکشی خنجر بازی) ((شمشیر زنی‌یاشمشیر بازی)) ، ((خروخرتازی)) ،((خرك بازی))، ((شکار))، ((شکارگاهها)) ((برخی وسایط وآلات شکا ر)) ((آببازی وشنا وری))((اقسام‌شنا)) ((قواعد مخصوص شیر جه)) ((آب بازی در افغانستان)) ، ((استخر های شنا)) ((پهلوانی و کشتی گیری)) ((کشتی های معمولی‌امروز ((ضرب میل)) ((سپربازی و چوب بازی)) ((ورزش اتن ملی)) ((ریسمان بازی)) ((اشا توره اما توره))((داربازی))پای‌پران((تو پ دنده)) دگینداو ازده‌بازی ((شیطان شیطان)) ((لپر)) ((هو شت)) ((سنگتر کك)) ، ((پتپو تانی)) ((کلاه‌غیچ)) باز ی بو بو لی چی ((بوبوگل‌چه)) ((مرغومکی))((تاقین چوچك)) سپره خپلی((اله داد)) ((کبد)) ((دره وپوستین)) ((چکك یاکلك‌بازی)) نشا ن مید هد که مولف تلاش داشته است نمونه‌تمام ویابیشتر بازی ها و ورزش ها ی محلی اقوام وملیت های افغان رادر کتاب‌خود به شناخت آورد ونقصی رادر این زمینه متوجه اثر نسازد .

در هریك از فصول نامگرفته شده نویسنده علاوه از رموز و تکتیك های بازی تاریخچه مختصری هم به آن نگاشته است که هر چند دقیق نیست ، اما به نو آموز ورزشکار و آنانیکه در این موارد خواهان معلو ما ت میباشندسودمند است.

نثر ساده یکدست و بی تکلف کتاب نیز در فهم مطالب گرد آمده در آن به شاگردان ونو آموزا ن کمك شایان میکند .

در فهرست مواخذ ومنا بعی‌که دراخیر کتاب جای داده شده و معرف توجه مولف به پایما ل‌نکردن حق دیگران است از :

کتب وتواریخ تاریخ‌افغا نستان نشرا ت انجمن تاریخ، مجله ها ی دایرةالمعار ف،آریانا ، سالنا مه های کابل وافغانستان ، دایرة‌المعارف دانش بشر، اتلتیك برای جوانان افغان ، نورستان غز نه و غزنویان ، احمدشاه بابا، بیان سلطنت کابل ، غوریان ، لشکرگاه ((سپرلو)) ،((رهنما ی کابل)) ، برخی از شماره های مجلات((لمر)) و ((فولکلور)) و فر هنگ ها ی ((خیام)) ، ((عمید)) و ((بر ها ن قاطع)) نام گرفته شده که ارزش اثر را بیشتر میسازد مو لف درياد داشتی زیر عنوان ((اهداء)) در صفحه نخست کتاب خود مینگارد :

((بپاس احساسا ت بی‌شا یبه وطندوستی وبه خاطر تحکیم‌بیشتر رشته های مضبوط و ناگسستنی برادری وبرابری ،این مجمو عه معلوماتی را پیرامون ورزشها ی‌ملی وبازیها وسر گرمیهای محیطی باشندگان شریف گلزمین افغانستان به پیشگاه ورزشکاران میهن‌پرست وانساندوست وطن عزیز و به خاطر استحکام مزید علایق‌استوار انسانی وروابط پایدار نوعدوستی ، مطا بق آیین ومراودات ناسیونا لیستی و مناسبات وسیع ومستحکم ((جها ن

بقیه در صفحه ۵۸

خلیل ((غفوری))

عصر مادوران پرواز زنان بسوی قلل سربلند آزادی وعدالت اجتماعیست!

جامعهٔ ما در دوران های گذشته شاهد تیره بختی های زیادی بوده است که از آنجمله از ستم طبقاتی وتبعیض میان مرد وزن را میتوان یاد آور شد . زنان تیره بخت ما در گذشته تحت ستم های گوناگون قرار داشتند وبه نحو ازآنها بالای ایشان ظلم های گوناگون مرعی میگردید . زن این قهرمان پیشتاز جامعه وپرورش دهندهٔ هزاران شخصیت برجسته تاریخ اعم از بهترین قهرمانان و طنپرست ، دانشمندان ، مخترعین ، مکتشفین کیهان نوردان وهزاران هزار انسان هاییکه نفع خدمات شان برای بشریت امکان زندگی میدهد ، در جهان نقش خوبی را ادا نموده‌است بهترین قهرمان صلح دوست و بهترین فرزندان صدیق ، دانشمندان دکتوران وخدمتگاران جامعه را زن تربیه نموده‌است . ولی باوجود این در زندگی زن هیچگونه توجهی نگردیده است . علاوه بر آن زنان این قهرمانان سازنده تاریخ چه بسا ظلم هایرا که متحمل نگردیده اند. تاریخ نشاندهنده آن است که زن در روابط پوسیدهٔ فیودالی و ماقبل فیودالی ، در دوران های گذشته‌پدرسالاری وپدر شاهی‌بحیث امتعهٔ تجارتی مورد استفاده قرار میگرفت وچه بساکه در محافل شراب خوری مردان موردبردوباخت قرار میگرفت . چقدر شرم آوراست زنان که‌در حقیقت بوجود آورندهٔ مردان وپرورش دهندهٔ آنها ست به حیث مالی خرید و فروش گردد و برشخصیت این سازندگان تاریخ هیچگونه توجهی نگردد . گذشته از آن زن صرف به منظور رفع خواهشات نفسانی مردان و گرم نمودن بازار های قمار بازی وشراب خوری زنده‌بود، زندگی درین دوران برای زن مفهوم دیگری نداشت . مردان ازتولد دختران درخانهٔ شان خجالت میکشیدند و دختران معصوم را زنده بگور میکردند . از زنان چنانچه گفته آمدیم درچهار چوب خانه استفاده میشد ومردان‌آنانیکه در جهل وظلمت بسر میبردند ،زنان ودختران خود را برای رفقاودوستان خود به حیث تحفه تقدیم مینمودند بودن دختروبازن‌درخانه مساله شرم آوری تلقی میشد . تااینکه رفته‌رفته به صورت نسبی زنان صرفا در داخل خانه آزادی های نسبی بدست آورد . ولی این آزادی نیز خیلی‌ناچیز وکم بود زنان حق اشتراك در محافل مردان را نداشتند . ازحق ابراز نظر در امور خانه محروم بودند وظیفه آنهاصرف‌رفع‌خواهشات نفسانی مردان وتربیه پسران ،تامین وتهیه مواد خوراکه وپخت و پز بود.

در جامعه مانیز در دوران های گذشته زن درهمان تیره بختی ها دست وپامیزد واز حق‌تحصیل‌محروم بودند. در هیچ ساحه زندگی حق مساوی بامردان نداشت . دختران از رفتن به مکاتب وآموزش سواد به کلی محروم بودند. مردان از حق سواد آموزی وسایر امتیازات اجتماعی برخورداربودند ولی زنان همان طوری که گفتیم جز تربیهٔ وپرورش اطفال آنهم در شرایط خیلی دشوار وظیفهٔ دیگری نداشتند.پدران‌دختران خودرا درخانه ها نگهداشته‌وشرایط رفتن به مکتب واشتراك در مسایل اجتماعی را از ایشان سلب نموده بودند . رژیم های گذشته نیز همچون موضوعات را دامن میزد وهرگز نمیخواست در زندگی زنان توجه نمایند . تربیهٔ اطفال از جملهٔ مشکلات زنان مادر دوران های‌گذشته بود. هزاران طفل از بی دوایی وعدم شرایط صحی تلف میگردیدند از کلنیك های صحی وشفاخانه های اطفال اصلا خبری نبود . مادران بیچاره ما مشکلات عظیم را در جهت تربیهٔ اطفال خویش متحمل میشدند دوا، داکتر ،شفاخانه ، صرف‌در خدمت همان طبقات حاکم وجود داشت وقتیکه اطفال با هزاران رنج مادر از مرگ نجات میافت بازهم در بدبختی وتیره روزی‌بسر میبردند، مکتب وجود نداشت که اطفال درآن تحصیل نمایند .اطفال در کوچه ها پرورش می یافتند ، زنان‌درفقر وتنگدستی جان میدادند.پسران ودختران‌بیسواد بار می‌آمدند، ولی حکام جامعه که خوداین خواست شوم راعملی مینمودند، بیشرمانه به زندگی ننگین خودادامه میدادند . مادران بار سنگین را از ناحیه تربیه طفل خویش متقبل میشدند ، همچنانیکه خواست‌مادران بود اطفال شان تقدیم اجتماع نمی گردیدند .چه‌هر قدر محیط خانواده سازگار باشد به‌همان اندازه اطفال تربیهٔ خوب میگیرند ومردان سالم جامعه بار میایند . مادر در پهلوی رشد وتربیهٔ اطفال کارهای دشوار خانه رانیز انجام میداد وچه بساکه مورد قهر وغضب پدر قرار میگرفت وظالمانه لت وکوب میشد. مردان که بیرحمانه از مسئوولیت های خویش در مقابل زنان نمی دانستند و با اتکاء با این روحیهٔ خرافاتی که گویا زن عقل ندارد آنها را مورد شکنجه وآزار ، تهدیدولت وکوب قرار میدادند وسر انجام رنجی دیگری برآن همه رنج های مادران علاوه میگردید. ناتمام

زنان صلح می خواهند

اطفال امروز

ترجمه : ع،ن

پیوسته بگذشته

ضرورت توافق نظر والدین در تربیت اطفال

به‌منظور اینکه پدر وما در بـر اطفال شان حا کمیت‌داشته باشندتا بتو انند آنها را بشیوه مطلو ب‌پر- ورش وتربیت نمایند لازم است‌روی مسایل تربیتی بین پدرومادر توا فق کامل برقرار گردیده بـاشد . طور مثال بارتباط آن خانواده را بر رسی می نما ییم:

پدرومادر خا نواده یـی ر و ی مسایل تربیتی توا فـق تام داشتند کار وتلاش بکار بحیث معیار اسا- سی آن‌خا نوا ده از طر ف تمـــام منسو بین آن پذیر فته شده‌بـودتمام اشیا وامور خـا نه در نـظم وترتیب سر آمد همه بودو پدروما در خانو - اده انضباط وحا کمیت قوی بـــر اطفالشان قا یم کرده بودندو با ین ترتیب اطفال آنها مردان وز نـــان پیشتاز دورا ن خود شد نـد . دراین مورد مثا لهای زیا دی‌وجود دا رد که مامیتوا نیم از لابلای شر ح زند گانی مردان وزنان نامور جوامع مختلـف انسانی بتائید این حقیقت دســـت یابیم. علاوه بر توا فق پدرو ما در وقا یم نمودن اتور یته بر اطفـــال شرا یط دیگری نیز در زمینه تر بیت وپرورش دخیل است .با ین را بطه در یك جلسه بز رگ‌پدرا ن ومادران این سوال مطرح‌گردید : « حاکمیت‌و اتوریته پدر ومادر بر اطفال چـــرا یکسان نیست ؟ یعنی وقتی ما دری دختر ش را از دستز دن بکا ری منع میکند دختر فورا به پدر پناه میبرد و یاعکس آن. اگر در چنین موا رد به خصو ص پدرگفته مادر راتا یید کندودختر ش را از ار تکاب آن‌فعل منـع کند طبیعی است که د ختر

اطاعت میکند در غیر آن طفل را هی راکه خو دش انتخا ب نموده است دنبال میکند . »

این سوا ل مو جب شد که جوا-

بهای متعددی را مادران و پـدران مشترکا درآن جلسه ارائه کنندیکی ازپدران که کار گر صنا عتی بودچنین گفت:« اجا زه بد هید در برا بـــر این سوال بدو ستان‌گرا می‌بعر ض برسانم‌که در چنین موارد حتماًبایست بین پدر ومادر توا فق تام وجود دا- شته‌باشد وهمیشه باید این توا فق حفظ گردد ووقتیکه یکی طـــفل را ازکاری منـع میکنند دیگری با یـــد آنرا پشتیبانی نموده تکراراً طفل‌را منع کند وباینترتیب طـــفل تحت اداره مشتر ك پدرو مادر در آمـــده هرگزچنان نخوا هدکرد که در صو- رت‌منع مادر نزد پدر پناه ببرد .من خودم پدر پنـج‌طفل‌میباشم وقتی‌که طفل اول مابدنیا آمد در موا قعیکـه من‌اورا از کاری منع میکرد م همسر م اوراحما یت میکرد من به آن رفتار همسرم اعترا ض میکردم ا ما هرگز عدم توافقم راباهمسرم در چـنا ن موارد به‌طفل‌مان‌اظهار نمیکردم زیرا نمی خواستم حیثیت همسرم رانـزد طفلمان پا ئین بیـــاور م. روی آن رفتارسا عتها منا قشه میکرد یم ودر ابتدا منا قشا ت ما زیاد بود امادیری ایجاد روابط نیك میان بزرگان‌و خردان خانواده نیز برهنمایی نیا ز دارد. بزر گان را است که خردا نرا

به حیث جا یگیر آینده شان ار ج‌داده آنها را زیر پروبال خودهوشداری و مواظبت نمایند.

خانوا ده ای را سرا غ دار یم‌کـه برادر وخوا هر بز رگ بعهده گرفته اندیك اندا زه‌وقت شا نرا همه روزه

به خد مت وکمك برا دران‌وخواهران کوچك اختصا ص دهند . برا در از

کتابخا نه برایشان‌کتاب میبا ورد و راجـع به مردان بز رگ‌چهره هـای در خشان‌تاریخ وجا معه ور اجع به کاروشغل‌خود ش‌به آنها قصه مـــی گوید ودر ساختن با ز یچه ها با نها کمك میکند . خوا هرکـ لان‌شان‌در ساختن البوم‌با نها کمك میر ساند.

ازمجلات وروز نا مه ها عکسهای‌جا- ب‌برای‌آنها انتخاب‌میکند برای‌عرو- سکهای‌آنها لبا س میسازد طـــر ق

چسپا ندن عکسها را در البو م بانها یاد مید هدوسوز ند وزی را بانها می

آموزد. خردان در برابر کمك و مهر- بانی خوا هر وبرا در بزر گشان‌عمیقا محبت‌واحترا م ابرا ز میکنند وآرزو دارند که ما نند آنها باشدومیکو شند آنهارا ازخود راضی‌نگهدارند .

سامان بازی اطفال را از اشیایی‌باید انتخاب کرد که استعداددماغی آنها را رشد دهد.

نگذشت که همسر م پی برد کـــه حقیقتا پشتیبانی وحما یت او سبـب تمردوشوخیهای طفل‌گردیده‌است. از آن بعدمشکل ماحل شده بردو اطفال

ما بمن وهمسرم قدرو احترام مساوی ابراز میکردند .، همد ستی ، احترام متقا بل ودو ستی میان پدرو مادر احسا س خا نواده راپا یه گذا ری میکندواز دید گاه‌تر بیتی یك‌خا نواده راوقتی میتوان سالم‌و مو فق گفت

که فرد فرد اعضای آن از احسا س گرم‌یکدیگر برخوردار باشند. ازینرو درابر تشکیل یك کا نون گرم و سالم خانواده مکلفیت عمده پد ران وما دران وظیفه شنا س آن خوا هد بود که درفرد فرد اعضای خا نواده

ذهنیت وطرز تلقی نیك را بر اسا س دوستی وتسا ند میان یکد یگر شا ن ایجاد نما یند .

تجارب و آموزش در خانواده

نخستین آموزشی که خانواده نیازمند آن است، آموزش برای زندگی خانوادگیست که بخشی ازین آموزش از تجارب زندگی بدست می آید. اکثرا جوانان ما چه پسر چه دختر قبل ازاز دواج تجاربی برای زندگی‌آینده خانوادگی دارند که این تجارب غالبا سودمند و مفید بوده که ممکن است حیثیت سرمایه معنوی را برای دارندگان خود داشته باشد.

اما بعضاً این تجارب زیان ها و نواقص هم دارد مثلا ملکه ساختن تجارب کهنه غلط و خرافی که هیچگاه مفید نبوده در آخرین تحلیل صاحبان این نوع تجارب پیوسته از زندگی رنج خواهند برد. اغلب زن و شوهر های جوان که تازه به زندگی جدید زناشوهری آغاز نموده اند و یکبارگی در برابر مسایل گوناگون و تازه قرار میگیرند بیشتر از همه رنج می برند و ساده ترین سوء تفاهمات بزرگترین کشمکش ها را در زندگی آن به وجود می آورد. زن و شوهر جوانی و بی تجربه در حالیکه بیک دیگر عاشق‌اند و دیوانه وار در یک دیگر را دوست دارند مگر در اثر نداشتن تجارب کافی و اصولی در برخورد های روزمره اشتباهات را مرتکب می شوند مثلا شوهر برای اینکه خوشی زنش را فراهم نموده باشد به گفتن‌برخی دروغ ها متوصل می شود و زن برای بالا بردن در آمد خانواده میخواهدکارو مصروفتی داشته‌باشد که برای شوهر شس خوشایند نیست، و یا مثلا زن و یا شوهر از تلفونهای ناشناس که پیوسته در منزل صورت میگرد دچار بدگمانی و سوء ذهن می شود و یا بعضی از زنان و شوهران بی تجربه میکوشند تا اسراری را در باره گذشته همسر خویش کشف نمایند که اینها همه و همه سبب پیدا کردن کینه و کدورت در زندگی زناشوهری میشود وبس.

پس از یک مدت وقتی دوران بارداری و انتظار زن فرا می رسد و او نیازمند مراقبت بیشتر یست و حوصله کافی برای مرتب کردن کار های‌خانه ندارد و نمی تواند طبق پروگرام گذشته به همه امور خانه رسیدگی کند، شوهر وظیفه دارد که زنش را در انجام امور روزمره کمک و معاونت کند قرار یکه دیده شده بعضی از شوهران‌بی تجربه و عصبانی بدون اینکه درین گونه شرایط و احوال به خانم مددگار باشد با او برخورد خصمانه نموده‌وهر آن زن را به باد انتقاد میگرد حتی کار های زیبای او را زشت جلوه میدهد، این مسایل و مشکلات لحظه به لحظه، روز تا روز و مرحله به مرحله پروبلم ها و مشکلاتی را در زندگی زناشوهری بوجود می آورد که بسا اوقات مانند ابر های تیره و تار، آسمان زندگی خانوادگی را می پوشاند.

بسا اوقات زن و شوهر از خود می پرسند: پس این کانون گرم خانواده که این همه از آن سخن ها گفته می شد و سالهای سال‌برای رسیدن به این پرنده زیبا و افسانوی فکر می کردم در کجاست؟ چرا به آن رسیده‌نمی توانم تا آنرا به آغوش کشم و زندگی سعادتمند را نصیب گردم؟

اینجاست که در باره امکان وجود آن ((گرمی کانون‌خانواده)) دچار تردید و نگرانی می شوند.

اما این اندیشه را ندارند که گرمی کانون خانواده معمولا، در ابتدای زندگی. زناشوهری وجود داشته و توفان های سوء تفاهم، ناسازگاری ها، اشتباهات و سایر مسایل خورد و ناچیز تدریجا آنرا ازمیان می‌برد.

هیچ عملی شگفت تر از این نیست که ما برای هر کاری ازقبیل خیاطی، آشپزی، ماشین نویسی، رانندگی ..... و غیره‌وغیره مدتی تمرین و آموزش می بینیم اما برای اساسی ترین ومهمترین بخش زندگی ما هیچ تجربه و آموزشی در کار نیست و آنرا عمل ساده‌می پنداریم و آنرا دست کم می گیریم.

هیچ زن و شوهرجوان و بی تجربه برای همه مشکلات وپروبلم های زندگی خویش که هر آن دامنگیر شان می شود راه حل ساخته و پرداخته ندارند آنها می توانندحل مشکلات خویش را با تجارب دست داشته ارزیابی نمایند و گره کار را بگشایند.

یکی دیگر از ین راه های حل اینست که می توانند مشکل را با همسر خویش در میان بگذارند ولی منشاء مشکل همسر باشد چنین کاری مشکل خواهد بود.

راه دیگر عبارت از آن است همسران جوان می توانند مشکل خویش را با بزرگان خانواده‌و یا دوستان‌صمیمی و با تجربه در میان بگذارند که درین مورد مسایل مختلفی پیش می آید:

که غور و تعمق در زمینه لازمی است که ما درینجا به چند مثال آن اکتفا می کنیم:

بقیه در صفحه۵۸

مشوره وتفاهم در زندگی خانوادگی‌عامل اساسی پیروزی و خوشبختی‌است.

استخدام اطفال در کارهای شاقه

کودکان ازبدو تشکیل جامعه کارکرده ودر ایفای و ظایف که باآن تعلق داشته‌اند نقش خوبی ایفا نموده اند. در اوایل کارشان درحلقهٔ خانوا ده منحصر بودودرضمن آن برای پیشبرد زندگی آیندهٔ خویش آماده‌میگردیدند امروز معمولا اطفال درمقابل مزدبکار گماشته میشوند یعنی کارفرمایان خارج حلقهٔ خانواده ازاطفال مرتب بهره کشی میکنند .

اشغال اطفال درهمهٔ نقاط جهان شکل یك مشکل‌گسترده اجتماعی را اختیارنموده واکنون حکومات در صدد آن برآمده اند تا از اطفال شاغل حمایت نمایند .

مطالعات اختصاصی ایکه در طول سا ل بین المللی طفل (۱۹۷۹) توسط موسسات خانواده ملل متحد بعمل آمد نشان میدهدکه درهمه جا استخدام اطفال منتج به استثمار محرومیت وصدمهٔ جسمی و روانی میگردد .

این مطالعات ضرورت شناخت این پرابلم را ازطرف عامه مردم جهان‌وضرورت تلاشهای مثبت ووسیعتر را به منظور جلوگیری از گسترش بهره کشی از اطفال شاغل وتحدید اثرات خیلی هاناگواران رابالای نسلهای آینده وا ضح ساخت .

باساس احصائیه های موسسهٔ بین المللی کار در حدود ۶۵٫۰۰۰٫۰۰۰ اطفال پائینتر از سن پانزده سالگی به کار اشتغال دارند .ولی رقم واقعی آن را کس نمیداند چون دراکثرا ممالك این نو ع استخدام مخفی‌می‌ماند تمام جوانب کارفرمایان والدین واکثراشاغلد می خواهند این واقعیت را کتمان نمایند .

بهره کشی از اطفال زیاد تردر کشور های روبه انکشاف متمرکز است. دلیل‌عمده آن فقراست ولی علاقمند ی کار فرمایان‌به پرداخت مزد اندك هم نقش دارد.

شرایط کار اطفال طاقت فرسا و مزدشان به مقایسه مزد کار گران بالغیکه‌عین وظایف را اجرا می کنند نا چیز است . اقتضای کارشان از نظر جسمی و روانی بیش ازتوان شان بوده و اطفال شاغل قبل از وقت و بدون سپری ساختن یك دوره طبیعی کودکی پیر میشوند .

معمولا چنین اطفال چون قبل از وقت شروع به کار می کنند ، در تمام طول حیات‌به کار های شاقه و غیر حرفوی منهمك میمانند. در بعضی از کشور ها که اطفال شاغل که‌نه اتحادیه های دارند و نه صدای شان به ، مراجع‌رسمی میرسدیك‌گروه بی‌دفاعی‌راتشکیل میدهند که در تعیین شرایط کار شان هیچ نقشی ندارند .

تقریبا همه ممالك حد اقل سن اشتغال را تعیین نموده اند که از ۱۲ تا ۱۶ سالگی‌می رسد ولی حکومات و مردمان احساس می‌کنند تطبیق این مقرره بجای آنکه شرایط رابهبود بخشد بوخامت آن منتج خواهد شد. دلیل ایشان بازهم اینست که‌اطفال شان‌یابایدکار کنندویا با فامیلهای شان ازگرسنگی بمیرند.

تلاش ملل متحد برای حل این مشکل‌ادامه دارد . کمیسیون فرعی جلو گیری از تبعیض وحمایت اقلیت ها مرتبا درمورد جلسه نموده وخواستار تصویب قوانین بهتر وتطبیق‌قوانین موجوده می گردد . تحقیقات و تبلیغات اختصاصی جدید در باره بهره کشی از اطفال شاغل نیز جریان دارد و نتایج آن سال‌آینده اعلام خواهد شد .

ضرورت های مخصوص اطفال در اعلامیه حقوق کودك که در سال ۱۹۵۹ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسیده تصریح گردیده و کنوانسیونی در مورد در دست تهیه است .

نوشته زز: فرید

اطفال به همکاری ورهنمایی والدین نیازدارند

اطفال این موجود با ارزش و دوستداشتنی محتاج و نیاز مندهر گونه کمك درره آموزش وپرورش والدین اند.

اطفال هنگامیکه تازه به جهان چشم‌میگشایند دراولین نگاه خود مادر را می بینند واولین گریه ویاخنده آن متوجه مادر است وهمیشه خواهان محبت ، صمیمت مادر هستند به هر اندازه که قوه جسمی فکری و ذهنی آنها نموو رشد میکند به همان اندازه به اطراف واشیاء ماحول خودآشنایی‌وشناخت‌پیدامیکنند وآموزش وپرورش آنها نیز نظر به رشد جسمی وفکری آنها تکامل میکند چون اطفال در مرحله تکامل قرار دارد رفتار ، گفتار واعتبارواقعی‌والدین ومربیان در مراحل ابتدایی رشد و نموکودك نقش فوق‌العاده وپرارزش رادارا میباشد.هر عمل وکردار خوب بایدکه درخانه، کودکستان مکتب ویا بیرون نزدکودك بیان گردد ، در مغز کودك به زودی‌جای گرفته‌وباگذشت‌زمان از آن به طورخوب‌ویابد بهره برداری میکند باید تذکرداد که فضای خانواده بالای اطفال بسیار تاثیر ارزنده‌دارد، یعنی در فامیل هایی که فضای صمیمیت و دوستی وحسن همکاری وآموزش وپرورش وجود داشته باشد اطفال آن خانواده از همان‌دوره طفولیت با آموزش وپرورش صحیح ودرست نمووانکشاف‌کرده‌هم دربین فامیل وهم درخارج فامیل‌خویش یعنی در کودکستان‌و مکتب بادیگران بایك روحیه دوستی وصمیمیت وهمکاری رفتار نموده‌وبا بسیار ذوق وعلاقه سر شار ازصمیمیت وحسن همکاری با دیگران به‌زندگی‌خود ادامه‌میدهد. برخلاف در خانواده هایی‌که فضای همکاری وجود ندارد اطفال‌آن خانواده نیز تعلیم‌وتربیت خویش را از دامان چنین خانواده شروع می نمایند .واعمال وکردار کسب شده‌خودرا تابزرگی همان قسم ادامه میدهند ، چنانکه‌یکی از بزرگان در باره تربیه وپرورش اطفال گفته است: اطفال مانند نونهالی است که باغبان آنرا غرس‌می‌نمایداگرباغبان در تربیه وپرورش آن سعی وکوشش نماید ودر وقت وزمان‌معین آنرا آبیاری کند ، نهال بزودی نمو کرده و بالاخره یك درخت مثمر بار میاید که از ثمر او هم باغبان و هم دیگران مستفیدمیگردند.

تربیه وپرورش اطفال سالم نیز همین قسم است .

اطفال در هر جوامع ، چه مترقی وپیشرفته وچه روبه انکشاف وعقب مانده نقش مهم‌و- ارزنده رادارا میباشند ، زیرا اینها همین نونهالان امروز که جوانان ، ومردان‌بزرگ فردای جامعه‌وکشورخودرا تشکیل میدهند . وهمین شگوفه های امید فردا هستند که علماء، دانشمندان ، نوابغ مخترعین و مکتشفین ... ومردان بزرگ را تشکیل داده رهبری‌وادارهٔ آینده هر کشور را بدست می‌گیرند وتوسط همین اندوخته های علمی یی که از خانواده وجامعه‌خود کسب کرده‌اند ،بخود ، بخلق ، کشور و جهان مصدر خدمت میگردند و ترقی هر جامعه منحصربه‌تربیه سالم و غیرسالم اطفال است .

چون نخستین دبستان آغوش مادراست پس وظیفه هر مادروپدر است تا در تربیه‌وپرورش این امید وآرزو های آینده از هیچنوع سعی وکوشش دریغ نه ورزیده تا اطفال سا لم و مفید تقدیم جا معه نموده تا بتوانند مصدر خدمات شایان‌بکشورخودگردند

بی تو

تو بهارم بودی
تو بهشتم بودی
تو نشا ط من و شعر من وآهنگ
و سرودم بودی
همه ذرا ت و جود م بودی

• • •

تو امید م بودی
تو پنا هم بودی
توقراردل من ، شمع شب سردو
سیا هم بودی

• • •

بی‌تو پاییز وبهار م همه
سردست و غم انگیز وسیاه
بی توشام و سحر م‌تیره و تلـخ
ست و خمو ش
بی تو عشق من و شعر مـــن
و آهنگ و سرودم همه مرد همـــه
ذرات و جود م ، همه مرد .

((آصف فکر ت))

چشم سیاه

در افسو ن داردم چشم سیاهت
جنون می خیزد از طرز نگاهت

نیاز عا شقا ن نشنید ه مگذ ر
که می آید بگو ش از خا کراهت

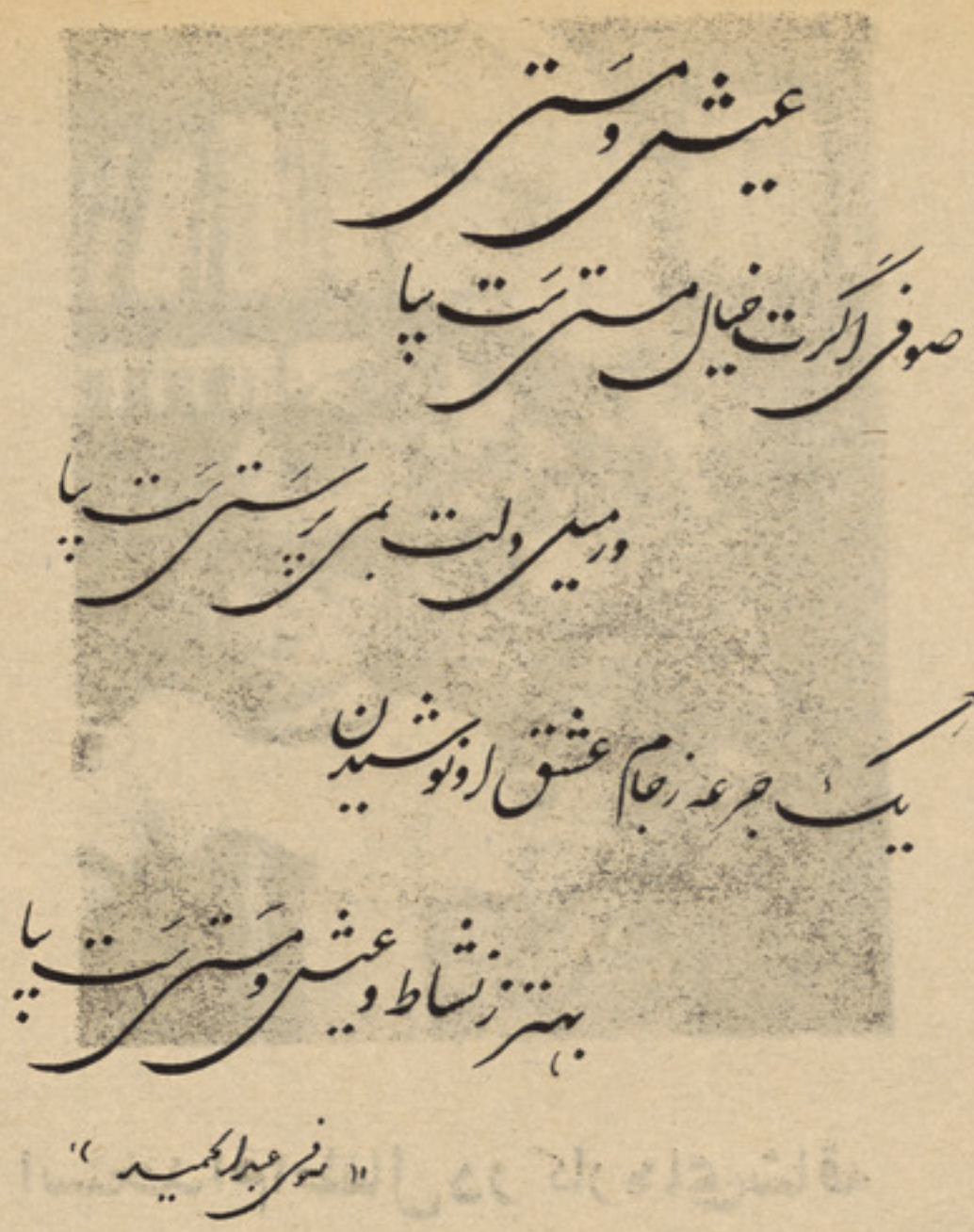

کاشکی

کاشکی کاشکی کاشکی
تورن ستاد عشق په تور وای
کاشکی ز ما مینه
خوره شوی په هر لور وای
کاشکی کاشکی کا شکی
چی می ستا کو څه کی کـو ر
وای
ستا وره کی ملنگ وای
دهر چا را ته پیغور وای
زه وای تل چو غل وای
تل لانجی وای خوږ او شور
وای
ته لکه ډیوه وای
را ته بلنده دی اور وای
زه لکه پتنگ وای
جل بل شوای لکه سکور وای
زه وای او ستا مینه
رانه‌پا تی هر څه نور وای
ستا سره می ژوند وای
ستا د گور تر څنگ می گوروای
مړ وای څنگیدلای
ستاد مینی په‌دار سپور و ا ی
هر چیر ته چی ته وای
هلته زه وای هلته زه وای
تاتل خور ولای
ما کی تل دتینگی زور وای

سنگر

کشور

اگر آن کود کان راسادر صلح
بخوابانددمی دربستر صلح
جدال وجنگ وبی‌مهری نماند
جهان گرددسراپا کشور صلح

فدا

جانم بدو لعل جان فزای تو فدا
روحم به نسیم عطرسای تو فدا
آشفته دلم به عشوه های تو فدا
فرسوده تنم بخاک پای تو فدا

((پرتو نادری))

طلوع

خورشید همچو کشتی ر هوار ـ مشتعل
بر دو ش موج های افق می کندشنا
میگردد ازشگو فهٔ تابنده شفق.
رنگین کرانه ها

• • •

شب با دو با ل تیره و مر موزو خو فنا ك
دور می شود ز سینهٔ آ بـــی‌آسمان
با د ست آفتا ب ، فتد پرنیا ن‌نور
بر روی اخترا ن

• • •

در آسما ن طلیعه شاد سپیده‌ها
لبخند افتخار زند بر هجـــوم‌نور
لحظا ت پر شکو ه سحر با نویدخویش
می بخشد م سرور

• • •

هنگا مهٔ شگفتن و پیروز ی د رافق
بامرگ تلخ تیره گی شب گرفته‌رنگ
تادره‌های دور شتا با ن سپـا ه‌نور
چالاك وبید ر نگ

• • •

می پیچد م بگو ش ز سر شاخه‌های با غ
نجوای عا شقا نهٔ مر غـــا ن‌صبحگاه
پر می شود ز همهمهٔ ر هر وان‌صبح
دهلیز کو چه ها

اسد ـ ۱۳۵۹ شهر شبر غان

هیله

زه‌چه‌په‌دی‌شپه کی له‌تو پان‌سره
کندوگړ نگونو کی خوځیږمه
هیله‌می دغه ده‌خپلو هڅوته
زه به‌خپلی مینی ته رسیږمه

داغ عشق

دلرا به چنگل مژه دلبرگر فتـــه‌است
شهباز چشم یار کبو تر گر فته‌است
زین بیشتر به آتش هجـــرا ن‌مرا مسوز
ای دا غ یار بسکه دلم در گرفته‌است .
عمر یست شمع سا ن دل دا غ‌آشنا بمن
آتش زدست هجر تو بر ســـر گرفته ا ست .
گر چر خ کینه جو نزند پا ،چه‌می شود
کارم به عشق او کمکی ســـر گرفته ا ست
چو ن تکمه عقیق گریبان‌یا ر را
خون کسی بدا من محشر گر فتـــه‌است
ما را شرا ب داد و جها ن راخرا ب کرد
فرصت نگاه مست‌که ساغرگرفته‌است.

فرحت

آرزو

همی‌خواهم که‌چون برق شررتاز
به‌سوی دیو ظلمت ها ستیزم
زنم آتش به بنیاد سیاهی
به‌جان« تیره‌روزی»شعله ریزم

• • •

همی خواهم که‌چون بال‌سبك بال
به‌هر کنج جهان خود را رسانم
پیام آرزوی سازش و صلح
به‌گوش رزمیان دهر خوانم

خیر البیان
د بایزید روښان
اثر

دزرین گردیوال لیکنه

روښان پیر د خپل وخت یو داسی ستر شخصیت تیر شوی دی چی د مبارزی اوجگړی دآزاده ډگر دتورو دخرپا او شر تگا انگازه یی‌په خپل وخت کی دومره‌خوره‌وه‌چی لاهمدغه انگازه زمونږ داولس په نورو غور خنگونو کی هم سړی اوریدلی شی . په دی ماناچی نور نهضتونه تری هم تر ډیره خایه اغیزمن شوی دی .

روښان پیر که له یوی خوادوخت دستری امپراتوری یعنی د مغولی واکمنی د نادودوپر ضد ملاتړ لی وه ، نو له بله پلوه یی دادبی هلو ځلو په جریان کی پښتو ادبیاتوته‌هم ډیر کار وکړ. دغه ادبی هلی ځلی که له یوی خوا پخپله د روښان‌په‌آثار و کی خلاصه کیدای شی، نو له بلی خوا ددی هلو ځلو یوه ستره برخه د روښانی نهضت د پلویانو په آثار وکی را ځرگندیږی .

خیر البیان د بایزید روښان دآثار ولـه جملی نه یو داسی مشهور اثر دی چی هغه پکی په یولړدینی اوشرعی‌مسایلوغږید لـی دی اوددی په ځنگ کی یی دخپلی تصو فـی لاری ښه ځرگندونه کړی ده .

د خیر البیان اثر خو په خپل وخت کـی دومره مشهور وچی‌دهغه ستر مخالف(اخون‌ـ درویزه) یی په مخالفت کی (مخزن) ولیکه‌او ډیره هڅه به‌یی کوله چی دخیر البیان‌نسخی له منځه یوسی . د ی اثر پیا وروسته د محققینو پاملرنه ځانته راواړوله. په ډیـرو ځایو نواو تحقیقی آثاروکی پری، په ځانگړی توگه د ختیځ پوهانو له خوا خبری وشوی خولااصلی نسخه ، یی ورکه وه . په پای کی د مولانا عبدالقادر په ډیرو زیاتو هلوځلو او کړاو دغه نسخه دآلمان په یو لـو ی کتابتون کی پیدا شوه چی لو مړی په‌پیښور اوبیا په کابل کی چاپ شوه .

موږ غواړو چی دپیر روښان ددی اثـر په هکله یو لږ خبری وکړو . په خبرو کی‌بـه دخیرالبیان په محتوی‌او همدارنگه په بـــه یوځه ووایو او داچی خیر البیان په پښتو نثر کی څه ډول بدلون راوست اوداچی دی اثر د پښتو نثر د پر مختگ له پاره څـه ډول گټور کارو کړ ؟خوله د غوټولو خبـرو مخکی غواړوچی ددی اثر د لیکوال په باب یوځه ووایو سره‌له دی چی د بایزید روښان ژوند په «یو څه ویلو» نه‌شی سپړل کیدای خویوځه ویل به هم بی ګټی نه وی او دخیرـ البیان په هکله به د خبر و لاره هواره کړای شی .

بایزید روښان دقاضی عبدالله اورمړ زوی دی‌اوپه ۱۳۱ ق کال د پنجاب په جالندهوکی زیږیدلی دی . پلار او نیکه یی د وزیرستان په «کانی گروم»کی اوسیدل. بایزید وروسته دروښان‌په نامه مشهور شو خود مخالفینوله خوا، مخصوصا داخون‌ددرویزه په آثا و کـی هغه ځای ، ځای د «پیر تاریك» په نامه یاد شوی دی. ددی‌خبری‌علت دروښان‌نیانو او ذ دوی دمخالفینود عواملو په لټون کی پیدا کیدا ی شی .

روښان په ۹۵۵ هجری ، قمری کال کی‌د خپلی تره لور بی‌بی شمسو سره واده وکړاو په کانی گروم کی یی ځانته استو ګنه پیل کړه . په ځینو مسایلو کی یی له خپل‌پلار سره اختلاف پیدا شو او دا اختلاف خو هغه وخت بیښی زیات شو چی ددوی د سیا سـی مخالفینو له خوا په بیلا بیلو بنود دغـــو مخالفتو نو لمبو ته پکی و هل کیده .

پیر روښان د دوو «حاکمو»او«حاکم ډوله» ګړیو پر ضد د مبارزی جنډه پورته کړی‌وه دهغه لومړنی موخه داوه چی په خپل اولس‌او خلکو باندی د تیری کوونکو مغولی واکمنانو ظلمونو او تیر یو ته خاتمه ورکړی او د مبارزی یا جگړی بل اړخ یی هغو ګړ یو ته متوجه و چی په یوه او بله بڼه به یی د سیاسی اغراضوپه لرلو سره په حقیقت کی دواکمن مغولی قدرت‌دساتلو اوټینگولو دپاره هلی ځلی کولی .

دروښان اودهغه دپلویانو دغه‌مبارزی‌ډیری اوږدی شوی د مغولو او د هغوی له تالـی ختوسره یی خو، خو ځلی جگړی وکړی کله به‌یی هغوی ته ماتی ورکړه او کله به هـم خپله له ستو نزو سره مخامخ شول. په پای کی د ډیرو جگړو او مبارزو وروسته د«تور راغه» په هغه خونړی جگړه کی چی د روښان دپلویانو او دمغلو تر منځ وشوه خپله‌روښان هم‌په (۹۸۰) هجری ، قمری کال په دی‌جگړه کی شهید شو. په دی هکله یو نظر داسی دی چی هغه د جگړی په ډگر کی ووژل شواو ځینی بیا داسی لیکی چی هغه په دی‌جگړه‌کی زخمی شو، خپل ځان یی اشنغر ته ورساوه اوبیایوځمموده وروسته مړشو همدا رنگه‌داسی هم ویل کیږی چی هغه په لاره کی جل‌وواهه اوبیا مړ شو .

لکه چی مخکی موهم اشاره ورته وکړه‌د روښان ټول ژوند له مبارزی او د بی عدالتیو په مقابل کی له جگړونه ډک دی په دی‌برخه کی د افضل خان خټك په اثر «تاریخ مرصع» کی هم د روښان په باب ځینی معلومات‌شته دی سره له دی چه تاریخ مرصع په دی برخه کی درو ښان د مخا لف یعنی داخون‌درویزه له آثار و نه استفاده کړی ده مگر بیایی هم حقایق ښیږلی دی مثلا یو ځای په دی هکله داسی لیکی : «... خو مدت په قیدو ،بیـا خلاص شو چی‌له کابله راغی واشنغرته،یاران یی جمع کړه د ټوټی په غره ننوت بیاله‌ټوټی وتیراته راغی افریدی ، ورکزی، داعالم یی‌هم مل‌شو .داعیه یی‌دمغول سره دبدی وشـــوه، ویل به یی چی مغول ظلم پیشه دی ...په خلکو باندی ظلم تر حده زیات کا ... »

روښان په داسی وخت کی د مبـــارزی ډگرته راووت چی زمونږ د ټولنی د کـــړاو زمانه وه له همدی کبله خو ویلی شوچی د روښان پیر تبارز کومه تصادفی پیښه نه‌وه، دوخت یو تاریخی ضرورت و. لومړنی اوډیره لویه ستونزه خو داوه چی مرکزی فیوډالی قدرت یاد مغو لو واکمنی په خلکو باندی خپل ظلمونه او تیری وروستی حدته رسولی وواو زمونږ خلك‌نور دغوظلمونو اونا کردیو ډیرستړی کړی وو له بلی خوا د مغولی او صفوی واکمنو ترمنځ‌چی‌دوخت اوسیمـــی دوه غښتلی قدرتونه وو زمونږ په سرجگړی کیدلی ، له خلکو نه‌په غیر عادلانه ډول‌مالیه ټولیدله . ددی له پاره چی په محلونوکی‌پری نوری مانی‌جوړی شی اودپاچاهی دربارونـــو دپاره پری د ښکلا او سینگار سامانونـــه واخستل شی . په هغه اندازه چی پـه دی پیسو به دربارونه ښکلی کید ل او دعیش او نشاط محفلونه به پری تو دیدل په‌مقابل‌کی‌به دغه سیمی او خلك خواریدل او په وګړوبه داسی ظلمونه کیدل چی دویلو وړنه دی .

په همدا سی شرایطو کی بایزید روشان پیداشو په همداسی شرایطو کی‌را لوی شو دهمدی وخت ترخه یی‌خکل ،دخپلی زمانـــی پیښی‌یی په غوره ځارلی دغم خپلو غږ یـی واورید اوددی نظام په‌خرگند مخالفت پســی یی ملاراوتړله دجگړی ډگرته یی ورودانگل خود«نظام» دتالی ختو له‌خواپری یوډول او بل ډول‌نومونه کیښودل‌شول پیرروښان‌دخپلی لاری دروښانو لوله پاره اوددی لپاره چی‌دا ډول‌تورونه‌ردکړی، د«خیرالبیان» اثر یی ولیکه یوازی خیرالبیان ته ، یولړ نورآثار یی هم ولیکل لکه :دپښتو رسم‌الخط ،صراطاالتوحید مقصود المو منین ، فخر الطا لبین ، حا لنامه مکتو بات او یولړ نور آثار .

خو خر نگه چی زمونږ د خبرو وړ مو ضوع «خیرالبیان» دی‌نوځکه په‌نورو آثارو څه نه وایو یوازی دبایزید روښان پـــه «خیر البیان» غږیږ و :

د محمد عبدالقدوس قاسمی د وینا له‌مخی دبایزید روښان لومړنی اثر همدغه مشهور خیر البیان دی .لکه چی هغه د خیر البیان په سریزه کی‌داسی لیکی : «دبایزید پـــه تصنیفاتوکی ډیرمشهور اوداهتمام لایق کتاب خیر البیان دی چی مونږ د موجوده معلوماتو ترمخه بایزید دخپل تحریر ابتداددی کتاب‌نه کړی وه او د هغه د مخالفت په اسبابو کی یوسبب ددی کتاب تالیف هم دده لوی مخالف اخون درویزه و هغه د بایزید د بل یـــو تصنیف ذکر نه کو ی. خود خیر البیان ذکر ډیر په شد و مدکوی او هم ددی تصنیف‌په وجه یی د بد نامو لو کوشش کوی. اخون درویزه په دی باب وایی چی‌ده یـو کتا ب جوړکړی دی چی هغه څه کلمی‌یی په عربـی ټولی کړی وی خودتر کیب او ترتیب په پته یی نه‌د ی پوه شوی او څه یی په فارسی‌او څه یی په پښتو او څه یی په هندی راجمع کړی دی خو په ټولو کلمو کی څه وزن‌او جوړښت نشته دی ...

دا خود خیر البیان په‌هکله د اخون درویزه نظر والبته هغه په ډیرو خایو نوکی پـــه روښان او د هغه په خیر البیان ډیر زیات انتقاد و نه کړی د ی او دومره بدیی ورته ویلی دی چی که‌په هر خای کی‌یی د یادولو خای لیدلی وی نو خوله یی پری راخلاصه کړی ده او که پرهر خا ی کی‌یی پری دخه لیکلو تکل کړی دی نو قلم پی‌پری داسی چلولی دی چی بس سترگی یی پتی کړی‌دی

او خه چی یی خولی‌ته راغلی‌دی هغه یی په قلم لیکلی دی خو کله چی یی بیاد خپل‌یوه تالیف هوډ ونیوه نود روښان‌له اغیز نه بـی تاثیره پاتی نه شو او خپل مخزن یی داسی ولیکه چی بس زیاتره یی تقلیدی بنه لری .

دخیر البیان په ارزښت او داچی خپله په اخون درویزه دروښان ددی اثر اغیـــزه خومره زیاته وه ، حبیب الله رفیع پـــــه «روښانی لیکنی» کی لیکی :

«... ددی کتاب زیات اهمیت په دی کـــی دی چی دا دپښتو لومړنی‌بشپړ زوړ کتاب‌ه‌ی چی موږ ته رارسیدلی او دژبی او ادب له

پلوه خورا ډیر ارزښت لری دا اثربه مسجع نثرلیکل‌شوی چی دانثر دعربی اوبیادری له‌لاری پښتوته هم راغلی اوپه پښتو کی‌یی لومړی موسس بایزید روښان‌و اوپه دی ډول نثر لیکل شوی لومړی کتاب همـــدا

خیرالبیان دی . دد ی ډول نثر اغیزه دومره یاته‌وه چی حتی د روښا نیانو مخالفینو هـم خان مجبور گاڼه چی په دی ډول نثر لیکنی وکړی او مخصوصا د اخون درویزه مخزن‌د خیر البیان تر سماسم اغیز لاندی لیکل‌شوی دی پخپله بایزید ددغه سبك د خوښو لـــو سبب یو الهامی غږیولی چی ورته وویـــل شو :

«او بازیزیده ! وکښه خیرالبیان،په‌هغسی الحان چی‌یی‌به لوست سورة الرحمن...»

پیر روښان په خپل دغه اثر کی د یو لړ دینی اومذهبی مسایلو په هکله غږیـږی او همدارنگه په دی کتاب‌کی‌هغه دخپلی تصوفی طریقی پراونه خلکوته روښانه کوی هغه‌په اثر کی دتصوف په دغواتو پراو نو یـــا مقامونو خبری کوی. شریعت ،طریقت،حقیقت معرفت ، قربت، وصلت ،وحدت او سکو نت. خرنگه چی له دی اثر سره د روښانـــی

نهضت او ددی نهضت د ټو لو پلو یانو زوره مینه او علا قه وه نو خکه یی ددی کتاب د تعلیماتو په‌رواجولوکی ډیریی هلی،خلی‌کولی دخیرالبیان‌دریپنورچاپ دسریزی‌لیکوال‌لیکی‌چی بایزید خپل یوخلیفه‌کندهارته استولی، دهغه‌په حالاتو کی لیکی چی دی په کاسی قبیله کی دیره شوهره ورځ به یی دوه وخته د ښځواو سړو تر منځه یوه چوتره جوړولواو خلیفه‌به هلته کینا ستو او دوی ته به یی خیرالبیان

اومقصود المومنین لوسته د هغو معنی به‌یی بیانوله. او ښځو اوسړوبه‌ورته غوږایښی ؤ. همدارنگه کله چی‌یوسغز وپه شیخ عمـر او دهغه په ورونو پسی لښکر راویستلی واو دوی تری په مغه په‌تیښته روانوو دلته یو

خای له دوی‌نه چرته په لارگی «خیر البیا ن» پاتی شوی‌وه ،په دی سخت‌وخت کی دوی‌خنډ گړ خوك یی ولیږلو ،کتاب یی را پیدا کړاو بیا نو بیرته مخ په وړاندی روان شول .

له‌دی خخه خرگندیږی چی خیر البیان د روښانی غورځنگد پلویا نوپه منځ کی ستر

ارزښت لاره اودوی به‌دخپل تبلیغ لپاره‌تـل دسند په ډول له خانه سره‌گرځاوه . دادی ددی لپاره چی له یوی خوادد ی‌اثر له محتوی سره یو خه بلدشوی‌یواو له‌بلی‌خوارانه داثر بنه راخرگنده‌شوی وی. دخیرالبیان دلو مړی برخی خینی خایونه د نمونی په توگه وړاندی کوو :

«... او بایزید ! وکښه په آغاز د کتاب په بنه درست حرفو نو بسم الله ،تمام ،زه‌نه ورکوم مزدوری دهغو کسانو چی کښـــی ، بیاورانوی یوحرف یا ټکی ، بیایی کښـــی

چی درستیږی بیان او بایز یده وکښه هغه حوفونه ،چی په هره ژبه سازیږی، دفاید ی دپاره د ادمیانو .... او بایزیده د حوفونو کښل په تا دی.

او کښیږده‌په‌خینی‌حوفونو ټکی یا غږوندی یانوری نښانی یی له حرفونو . زربه وپیژنی آدمیان خینی حرفونه خلور، خلور وکښه‌عیان زربه یی زده کاچی یی لولی او بایزیده‌وتامی عقل درکړ ودی لیده ودی پیژنده ... رښتیا دروغ ،امر نهی، حلال اوحرام توری‌نتویست ستاپه زړه کی دا امید واری، دچاری پـــه بهانه دی‌لار بیا موندهاو هر مقام، ترو حکمت می‌درکړواو اجتهاد او نور دالهام وهر چاره،

چی‌می حکمت ورکړ و هغه می ډیره ښیگنه ورکړه عیان . په قرآن کی‌دی عیان‌نبی‌ویلی دی علیه السلام ....»

دروښان پیر د خیر البیان نثر ډیر پیچلی مصنوعی او مسجع د ی هیڅ ډول خوږ والی، زړه راښکون او ښکلا په کی نه لیدله‌کیږی په پښتو ادبیاتوکی خو مود خیرالبیان اثـر دمسجع نثرلو مړنی نمونه‌وگڼله اوسره‌له‌دی چی دغه نثر پیچلی او مصنو عی دی خو بیا هم دپښتو نثر له پاره یکی زښت زیات‌کار شوی‌دی او دوروستیو ښکلو ښکلو اثارو له پاره یی لاره هواره کړیده .

لوی کارونه وکړل ، موږ به د هغه په آثارو په کوم‌بل‌وخت‌کی‌خبری‌وکړو خودهمدی‌موضوع په ارتباط خوشحال خان هم چپ نه دی پاتی

شوی. هغه هم په خیرالبیان انتقادونه کړی دی او هم په مخزن‌کله‌چی‌هغه مخزن الاسلام گوری نو انتقاد پری کوی او وایی چی :

د رویزه چی بیان کړ ی خپل کتاب‌دی
نوم یی‌مخزن الاسرار کړی جنـاب دی
هر بیان یی نا موزون مجهول بی رنگه
خالی پا توله دانشه له فرهنگـــه

او یا داچی :

درویزه چی بیان کړی خپل کتاب دی نوم یی مخزن الا سرار کړی جناب دی هر بیان یی ناموزون مجهول بی ر نگه خالی پاتو له دا نشه له فر هنگه او یا دا چی :

درویزه له یوه لور یه را پیـــدا شو
په لږ علم په داملك کی لوی ملا شو
چی یی حال ددی عالم مشاهده کـــړ
خپل کتاب یی په کاغذ مسوده کـــړ

د روښان خیرالبیان یی ولید لـــی هغه هم مجهول بیان و ناپسندلـــی دی چی خوشی میدان بیاموند سختگوی شو پەویل کی یی‌چی زړه وهسی‌لو ی شـــو

دلته خوشحال په اخون درویزه او مخزن انتقادکوی خوپه‌دی ترڅ‌کی‌دروښان دخیرالبیان

بدهم وایی او ددی ټو لو خبرو علت بـــه داوی چی خوشحال دخیر البیان له نثر سره په هیڅ ډول نه وموافق اوپه پښتو نثرکی دیوی بلی لاری موسس شو د نثر پیچلتوب

اود زیاتر و موضوعگانو د ډیری سختی لـــه کبله د خوشحال انتقاد په خای هم دی.

کومه بله خبره چی د خیر البیان پـــه هکله دیادونی وړده، هغه داده چی د خیـــر - البیان مسجع او مقفی نثر ، نظم ته نږ د ی دی او ویل کیږی چی‌پیر روښان غوښتل‌نثر له‌نظم سره یو خای او نزدی کړی . پوهاند

عبدالشکور رشاد د خیر البیان په سریزه‌کی په همدی باب یوه اوږد خیړنه کړی چی‌د هغی خیړنی په نتیجه کی داسی لیکی :

«ددغی خیړنی او تقطیع‌خخه‌زه نتیجه اخلم چی خیرالبیان که ټول نظم نه‌وی نویوه برخه یی‌هرو مرو نظم ده خو تنقیح ته ضرورت‌لری اوداکار نوی نه دی په نورو پښتو متنونو کی هم شوی د ی. په نورو ژبو کی هم‌داکار شوی‌دی مثلا خینی منظوم پېلو ی متنونه‌لکه «درخت اسوریك» او خینی نورترهغی چی‌یوه مشهور فرانسوی عالم نه ووتنقیح کړی نثر بلل کیدل ...»

د بایز ید روښان دغه مشهور اثرخیر- البیان په‌پښتوادبیاتوکی‌دارزښت وړمقام‌لری‌او دهغو آثارو له‌ډلی نه‌شمیرل کیږی چی حتی دگوتوله شمیرنه هم لږ دی . دغه مسجع‌او نظم ډوله اثر له لغوی پلوه‌هـم د ډیری پاملرنی وړ دی‌ډیر نوی ترکیبونه په کی راغلـــی او خـــه ډیر و داســـی لغا توته پکی خای ورکړی شوی دی چی اوس په‌ژبه کی نه کارول کیږی خوخیرالبیان هغه خوندی کړی دی ....

یادونه : هغه آثار چی په د ی لیکنه‌کی تری گټه اخیستل شوی ده :

۱ـ خیر البیان د بایزید انصاری د حافظ محمد عبدالقدوس سریزه پیښور .

۲ـ خیرالبیان دبایزید روښان دپوهانـــد عبدالشکور رشاد سریزه .کابل ۱۳۵۳ ش کال چاپ .

۳ـ دخوشحال ختك کلیات لومړی ټو ك (مقدمه).کابل ، ۱۳۵۸ .

٤ـ د روښانیانو ملی نهضت .اسلانوف دمحمد ژباړه ـ کابل

٥ـ د پښتو ادبیاتو تاریخ دویم ټـــوك پوهاند عبدالحی حبیبی کابل

٦ـ دروښان یاد دحبیب الله رفیع په زیار اواهتمام دبایزید روښان د نړیوال سیمینار مقالو مجموعه ـ کابل ، ۱۳۵۵ش کال .

نوشته : شادیانی

تذکرة الاولیاء عطار

(نمایشنامهٔ دشوار راه تصوف)

عطار روح بودو سنایی دو چشم او — ما از پی سنایی و عطار آمدیم
هفت شهر عشق را عطار گشت — ما هنوز اند رخم یك کو چه ایم

تصوف را مذهب عشق نام کرده اند.

تصوف را مکتب انسانیت وارسته از دغاگری و خصومت و اصالت صلح و صفامی دانند .

عشق تصوفی ، عشق فردی نیست. عشق انسانی است. عشق بهمه انسانها وانسانیت است . عشق تصوفی گرهزن همه دل هاست پیوند گر روح انسانها ست .

خروش تصوف آنتی تزیست در مقابل سکوت و خاموشی انسان ـ تا انسانهای خاموشی گزیده و تن به انحطاط داده رابر- انگیزد ـ تا انسانهای در اوج تنهایی مانده را بفراخنای لایتناهی هستی و جمع انسانها بکشاند.

ازین رو میتوان گفت که تصوف در روز- گار باستان ، در سیاهترین ادوار تاریخ مشعل در خشانی بوده که انسان را بسوی عدل و ایثار فرا می خوانده ، تا حیثیت و مقام سلب شده اورا دوباره بوی برگرداند .

گفتم تصوف ـ مکتب انسان گرایی است راه رسیدن ـ به مقام برتر انسان است که از او غضب شده . بزرگان تصوف درین راه چنان بی باکانه گام زده اند که حتی جان خودرا بر سر اینکار قربان کرده اند.

حسین بن منصور حلاج به فرمان خلیفه عباسی بدارآویخته شد وعین القضات همدانی به جرم الحاد و اسلام گریزی کشته شد. شهاب الدین یحیی سهروردی اعدام گردید. شمس الدین تبریزی بنابر روایتی، کشته شد .

اینها همه نشان دهنده خصومت و کینه ورزی خشکه مقدسان و ظاهر گرایان مذهبی است که نمی توانستند شورش و عصیانگری انسان گرایان را تحمل کنند. چون منافع خویشتن رادر خطر می دیدند، و پایه های قدرت خود را لرزان می یافتند.

بی مورد نیست که بزرگان تصرف همواره درطول روز گار ـ مورداذیت و آزار بوده اند.

گاهی به الحاد متهم شده اند و زمانی به رفض و بدعت . زمانی بدین شان خوانده اند و گاهی هم گمراه و دشمن اسلام .

از جمله همین پیرمرد نیشا بوری ـ شیخ فریدالدین عطارکه در ین مقاله سخن ماراجع به اوست ، در اواخر عمرش چنان موردتردید وشك واقع گردید که به سختی جان دربود متشرعین و قشری گرایان اسلامی ـ را قضی اش خواندند و جانش بخطر افتاد که به دشواری نجات یافت .

شیخ ابن حامد محمد بن آبی بکر ابراهیم فریدالدین عطار نیشا پوری در اواخر عصر سلجوقیان درشهر نیشاپور زاده شد . بر- وایتی سال تولد اورا سال ۵۱۳ هجری می ـ دانند و سال مرگش را ۶۲۷ هجری. اماسال تولد شیخ مورد اختلاف تذکره نویسان است بعضی هارا عقیده برانست که شیخ در سال ۵۳۷ هجری تولد یافته و پس از نود سال زندگی در سال ۶۲۷ بدرود حیات گفته است واینکه بعضی تذکره ها عمر شیخ را ۱۱۴ سال ضبط کرده اند مبالغه آمیز به نظر میرسد .

از ینها که در گذریم آنچه مسلم است اینست که شیخ فریدالدین عطار یکی از بزرگان تصوف و یکی از پایه گذاران این مکتب است . شیخ درابتدا شغل دارو فروشی وطبابت داشته واز ینرو ست که بنام عطار شهرت یافته است .

پدرش نیز در نیشاپور پیشه عطاری داشت واوپس ازپدر بهمان پیشه گرا ییدو به طبابت و معالجت مریضان مشغول گشت.

دولتشاه سمر قندی علت گرایش شیخ را به تصوف چنین می نویسد :

«شیخ روزی خواجه وش به صدر دکان نشسته و پیش او غلامان چالاك به خدمت کمر بسته ـ ناگاه دیوانه یی بلکه درطریقت فرزانه یی به در دکان رسید و تیز تیز در دکان نگاهی کرد و آب در چشم گردانیدو آهی کرد. شیخ درویش را ـ گفت: چه خیره می نگری ؟ مصلحت آنست که زود در گذری درویش گفت: ای شیخ ـ من سبکبارم و بجز خرقه هیچ ندارم . اما خواجه بر خریطه عقاقیر مقید است دروقت رحیل چیست تدبیر من زود ازاین بازار می توانم گذشت، توتدبیر اشغال واحمال خود کن واز روی بصیرت فکری در حال خود کن . گفت : چگونه می گذری ؟ گفت : اینچنین . و خرقه از برکند وزیر سرنهاد و جان تسلیم کرد .

شیخ از کار آن مجذوب پر درد گشت. دکان به تاراج داد واز بازار دنیا بیزار شد . »

شیخ فرید الدین عطار در سالهای جوانیش سفرهای نیز نموده است . ماورالنهر ، هند سوریه، مصر وعراق را دیده وبزیارت مکه نیز مشرف شده است. با شیخان و متصوفین روز گارش ملاقات ها داشته و به شیخ نجم الدین کبری ارادت می ورزیده است.

یکی از وجوه خاص شیخ آنست که او هیچگاه زبان به مدح زورمندان زمان نگشوده است . همواره بی تکلف زیسته و بیشتر اوقا ت خود را صرف نوشتن کتب و رسالت متعدد نموده است .

شیخ را آثار بسیار است. از آثار معروف اومیتوان از ینها نام برد : تذکرة الاولیا منطق الطیر ـ اسرار نامه ـ الهی نامه ـ مصیبت نامه ـ خسرونامه ـ مظهر العجایب لسان- الغیب ـ و دیگران .

و اما نامی ترین کتاب اوکه مااینك راجع به آن سخنانی داریم ـ تذکرة اولاولیا ـ است که در شرح احوال ـ زندگی ـ حالات وکرامات شیخان ومتصوفین نوشته است.

درین کتاب غالبا کار های فوق العاده به آنها نسبت داده شده که خالی از مبالغه نیست و خواننده نبایستی آن اعمال وکردار راکور کورانه قبول کند بلکه آنها را باید درترازوی عقل خود به سنجد.

عطار در تذکرة الاولیا حالا ت هفتادو دوتن ازبزرگان تصرف را بیان می کند واز قول آنها اساسات و فروعات تصوف رابا زگومی دارد. از تذکرة الاولیا عطار چنین معلوم می شود که شیخ بایستی در احوال و حالات متصوفین بسیار وارد بوده باشد .

دولتشاه سمرقندی در تذکرة الشعراء خود می گوید که شیخ عطار بسیاری از مشایخ روز گارش را دیده و کتب بسیاری از اهل طریقت را خوانده است .

عطاردرعنفوان جوانی در شعر های که سروده است در بعضی از ین اشعار فرید را به عنوان تخلص شعری بکار برده است.

این چه شوراست از تو در جان ای فرید
نعره زن از صد زبان هل من مزید

تذکره ها مرگ عطار را بگونه گون شکل توصیف کرده اند که خالی از گزافه نیست ولی هرگاه آن روایات را بپذیریم، مرگ عطار یکی از شور انگیز ترین مرگ های است که در ادبیات کهن ما تصویر شده است .

دولتشاه می نویسد : عطار در زمان حمله چنگیزیان بدست لشکر مغول افتادو درقتل عام شهید شد . گو یند مغولی می خواست اورا بکشد ـ مغولی دیگر گفت این پیررا مکش که به خونبهای او هزار درم بدهم. مغول خواست اورا نکشد. گفت : مفروش که بهتر از ین خواهنم خریدن. شخص دیگر گفت : این پیر را مکش که به خونبها ی او یك توبره کاه بدهم. گفت بفروش که به ازین نمی ارزم . آن کافر براشفت و شیخ را شهید کرد .

• • •

تذکرة الاولیاء عطار درنوع خود ارزشمند ترین کتاب تصوفی است. تصوف در ادبیات کلاسیك در ی ـ با سنایی می آغازدو باعطار ادامه می یابد . به عقیده بعضی ها ـ تصوف در خراسان قدیم ریشه های بسیار کهن دارد. آنها معتقدند که تصوف با اسلام درین سرزمین راه نمی یابد ـ بلکه ما پیش از اسلام نیز نمود های از ـ تصوف را داشته ایم.

ریشه های تصوف ازتعلیمات وآموزش های مانی آب میخورد و زمانیکه اسلام می آید آن اموزش هارنگ وبوی اسلامی بخود میگیرد ودرجامهٔ تصوف جلوه گر میشود .

بعضی ازمحقیقین راعقیده برانست که تصوف خراسان زمین ازریشه وازبیخ وبن باتعلیمات مذهبی تفاوت دارد . آنها استدلال میکنند که خدا شناسی درکتب مقدس ملل سامی وبخصوص تورات باخداشناسی یی ملل آریایی وهندبویژه وداو اوستا ازریشه متفاوت است.

خدا درکتب سامی یك بعدی است وجدا از جهان که جهان راازعدم بوجود آورده است حال آنکه خدا درکتاب ودا ـ روح جهان است وخود آنست که دراصطلاح تصوفی آنراتوحید اشرا قی می نامند .

این دوگونه دید دربارهٔ خدا سبب پیدا ـ یش دوگونه جهان بینی دربارهٔ روا بط خداو جهان است .

بنا بر طرز تفکر سامی خدا وند هرچند گاهی یکی ازانسانها را برای پیوند بشر

باخودش- بسوی انسانهامی‌فرستد. حال آنکه تصوف کهن خراسان معتقد است که این انسان است که می‌تواند باطی کردن مراحل آموزش وتزکیه نفس بمقام اتصال با خداوند نایل آید - این بلند پروازی انسان را - متصوفین فنافی الله می خوانند .

اینست مرز مشخص تصوف باتعلیمات مذهبی .تصوفی‌که پیشتر آنرا مکتب انسان گرایی وانسان سالاری خواندیم ازین دست است .

واما تصوف درطی قرون -ناگزیر بوده که رنگ اسلامی بخود بگیرد تابتوا ندبحیات خویش ادامه بدهد - ورنه سرنوشت درد - ناکی میدا شت. همچنا نی که بعضی ازبزر- گان این طریق وبی باکان این مکتب- سر- خودرا درین راه برباد دادند- وبعضی های دیگر شان داغ کفر والحاد را درپیشانی پذیرفتند .

هرگاه ما شناخت درستی ازتصوف‌نداشته باشیم- درك آموزش های عمیق‌تصوفی هرگز ممکن نخوا هد بود .

یکی از محققین معاصر می نویسد که تصادفی نیست که متصوفین بر جسته سده هفتم هجری همگی پزشکان ریاضی دانان وهیات دانان است . آنها مردمان ساده وبی دانش نبوده اند ولی ناگزیر بوده اند تاپرچم منطق اشراق را بدوش کشند.

شیخ فرید الدین‌عطاریکی ازین دانشمندان روشن رای ودر عین حال واقع بین بوده‌است او طبیب ما هرو دار و سازی زبر دست‌وآگاه است . از آثارش پیدا است‌که‌دارای‌اطلاعات عمیق ریاضی و نجومی و طبیعیات و روان شناس است .

شیخ در تمام عمر خود نان رنج‌و زحمت خورده و هنر خویش را هرگز به صاحبان زرو زور نفروخته است زبان به ستایش هیچ امیر ووزیری نیالوده‌وچون‌گربه بی آزاری‌برسر خوان اغنیا نغنوده است .

من زکس بردل کجا بندی نهم
نام هرد ونی خدا وندی نهم
نه طعام هیچ ظالم خورده ام
نه کتابی را تخلص کرده ام
همت عالیم ممد وحم بس است
قوت جسم وقوت‌روحم بس است

• • •

عطار در تذکرة الاولیای خود بسا نکات آموزنده را اززبان بزرگان تصوف و مشایخ بازگومی کند. آنجا که از رابعه عدویه سخن می گوید زراندوزی را نکوهش می کند :

«رابعه گفت کلافه ریسمان رشته بودم تا بفروشم واز آن قوتی سازم - بفروختم و دو سیم بستدم یکی درین دست گرفتم یکی در آن دست -که اگر هردو در یك دست گیرم جفت گردد و مرا از راه برد.»

شیخ کار کردن را بمنزله عالی تر ین درك انسان از حیات می داند او خوردن‌از دسترنج دیگران را ناپسند می شمرد.

عطار درباب یازدهم تذکرة الاولیا- آنجا که‌از حالات و کرامات شیخ ابراهیم ادهم صحبت می کند - کارگردن و ایثار را چنین شاد باش می گوید:

«نقل است که جزاز مزد خود- نخوردی هر روزی به مزدوری رفتی‌وتا شب کار کردی وهر چه بستد ی در وجه یاران خرج کردی اماتا نماز بگزاردی و چیزی بخریدی‌و بر یاران آمد ی شب در شکسته بودی،یك شب یاران گفتند او دیر می آید، بیایید تا مانان بخوریم‌و بخسبیم تااو بعدازین بگاه تر ایدو مارا در بند ندارد . چنان کردند چون‌ابراهیم بیامد ایشان را دید خفته - پنداشت که‌هیچ نخورده اند و گرسنه خفته اند. در حال‌آتش درگیر آیند و پاره آرد آورده بود خمیر کرد تاایشان را چیزی سازد تا چون بیدار شوند بخورند- تا روز روزه توانند داشت. یاران از خواب در آمدند او را دیدند محاسن برخاك نهاده و در آتش پف‌پف می کردو آب از چشم‌او می رفت ودود گرد برگرد او گرفته گفتند چه می کنی ؟ گفت شمارا خفته دیدم گفتم مگر چیزی نیافته اید و گرسنه بخفته اید- از جهت شما چیزی می سازم تا چون بیدار شوید تناول کنید ایشان گفتند بنگرید که او باما در چه اندیشه است‌و مابا اودرچه اند یشه بو دیم .»

شیخ فریدالدین عطار قدر و مرتبت مادر را از زبان شیخ کبیر - بایزید بسطامی چنین باز می گوید :

«یك شب والده‌از من آب خواست. برفتم تا آب آورم در کوزه آب نبود و بر سبو رفتم- نبود در جوی رفتم آب آوردم . چون باز آمدم در خواب شده بود . شبی سرد بود کوزه بر دست می داشتم .چون از خواب درآمد آگاه شد . آب خورد و مرا دعا کرد که‌دید کوزه بر دست‌من‌فسرده بود گفت چرا ازدست ننهادی گفتم ترسیدم که تو بیدار شوی و من حاضر نباشم. »

جای دیگر از زبان همین شیخ درمورد منازل و مدارجی که یك صوفی بایست آنرا طی کند می گوید :

«شیخ گفت دوازده‌سال آهنگر نفس خود بودم. در کوره ریاضت می نهادم و به‌آتش مجاهده می تافتم و بر سندان مذمت می نهادم وپتك ملامت‌برومی‌زدم‌تااز نفس خویش آئینه درست کردم »

زبانی که شیخ عطار در تذکرةالاولیا بکار گرفته زبانی سخت شیر ین و لطیف است. کلمات بدون تکلف پهلوی هم می نشینندو بیان را از لطف و زیبایی خاصی غنامی بخشند :

«و گفت به صحرا شدم - عشق باریده بود و زمین تر شده -چنانکه پای مرد به گلزار فرو شود -پای من به عشق‌فرو شد.»

تصوف عطار - تصوف زهد و انزوانیست گوشه گیری از خلق و خزیدن در زیرلحاف بی ایمانی و بی عقیدتی نیست. روح تصوف درگفته های عطار بگونه ایثار و فداکاری تجلی نموده است . عرفان شیخ - پیش‌از آنکه برون نگر باشد -درون نگر است.

ولی این بدان معنی نیست که تصوف یکسره برون گرایی را نفی می کند . هدف اساسی تصوف - نو سازی درون آدمی‌است تاوی را در تنظیم رابطه هایش با خویشتن ودیگران کمك کند .

عرفان در چنان شرایط اجتماعی سر بلند کرد، که میتوان گفت عصر نابرابری های اجتماعی و هنگامه آشفتگی هاو نا بسامانی‌ها وخلاصه عصر زوال و انحطاط مقام مشامخ انسانیت بوده است .

بی اعتمادی و بی امنی انسان آن‌روزگاررا می آزرد، و بازار ریا و نیرنگ‌و سالوس گرم بود. هیچکس به‌کس دیگراعتماد نداشت وهیچکس به راه وطریقی که بر گزیده بود، یقین نداشت .

از همین جاست وقتی جنید بغدادی دزدی را می بیند که بدار کشیده شده می گوید این نشانه مردی و اعتقاد است. شیخ عطار این صحنه را اززبان جنید چنین تصویر می کند :

« نقل است که در بغداد عاصی راآویخته بودند جنید برفت و بر پای او بوسه داد.از او سوال کردند گفت : هزار رحمت بروی باد که‌در کار خود مرد بوده است و چنان این کار را با یقین بکمال رسانیده است‌که سر در سر آن کار کرده است .»

عطار باب چهل وسوم تذکرة الاولیاخود رابشرح حال و گفتار شیخ جنید بغدادی اختصاص داده و در آن باب از حالات‌روحانی وکردارو افعال خارق العاده این شیخ بلند آوازه که گاهی غیر قابل‌قبول به نظر میرسد داد سخن داده است که اینك در ینجا گفته های ازین صوفی بزرگ‌را که بارها به کفر وزندیق متهمش کرده اند نقل می کنیم :

-نقل است که جنید با مریدی به بادیه فروشد. گوشه جیب مریدپاره بود .آفتاب‌بر گردن او می تافت تا بسوخت . بر زبان‌مرید برفت که امروز روزی‌گرم‌است شیخ به هیبت بروی نگریست و گفت برو که تواهل این طریق نیستی .»

- و گفت : مرد به سیرت مرد آید نه بصورت .

-و گفت‌به‌حقیقت آزادی نرسی تاازعبودیت بر توهیچ باقی مانده بود .

- وگفت برعایت حقوق نتوان رسید مگر بحراست قلوب .

- و گفت خدای تعالی هرگز صاحب همت را عقوبت نکند اگر چه معصیت رود بروی.

- و گفت هر کراهمت است او بیناست‌و هرکرا ارادت است او نا بینا ست .

- وگفت صوفی چون زمین باشد که همه پلیدی در وی افگنند و همه نیکو یی از وی بیرون آید .

- وگفت جوانمردی آنست که بار خودبر خلق ننهی و آنچه داری بذل کنی.

-گفتند مرید ومراد کیست . گفت مرید درسیاست بود از حق و مراد در رعایت‌حق بود .زیرا که مرید دونده بود. و مرادبرنده دونده در برندگی رسد .

فرید الدین عطار از همه بزرگان تصوف‌و مشایخ با کمال احترام و قدر دانی یادمی‌کند اما ارادت اوبه حسین منصور حلاج قابل‌تذکر است .شاید روی همین ملاحظه بوده است‌که مولنا جلال الدین محمد بلخی - عطار راباز تاب روح حلاج می داند.

در سخنان مولانا ی بلخ مذکور است:

«نور منصور بعداز صدو پنجاه سال بروح شیخ فریدالدین عطار تجلی کردو مربی‌او شد .»

عطار نسبت به حسین منصور حلاج‌عقیدتی خاص دارد .

تذکرة الاولیا اورا چنین توصیف می‌کند:

«آن شیر بشیهٔ تحقیق -آن شجاع صفدر صدیق - آن غرقه دریای مواج - حسین منصور حلاج کار او کاری عجب بود وواقعات غرایب که خاص او را بودکه هم در غایت سوز و اشتیاق بود ودر شدت لهب و فراق بی قرار و شوریده روز گار بود و عاشق صادق و باکباز وجد وجهت وی عظیم داشت وریاضتی و کرامتی عجب و عالی همت‌ورفیع قدر بود. او را تصانیف بسیار است‌با الفاظ مشکل -در حقایق و اسرارو معانی محبت کامل و فصاحت و بلاغتی داشت که کس نداشت و دقت نظر و فراستی داشت که کس را نبود .»

شیخ عطار در تشریح حالات روانی حلاج‌و مراتب عالی اودر تصوف چنان سحرانگیزمی نویسد که خواننده ناباورانه بدان می نگرد. ایقان حلاج نسبت به خود ش باور بزرگ اونسبت به عقیدتی که دارد چنان خیال انگیز و رویایی توصیف گردیده است که آدمی را تا آنسوی‌دنیای شناخته شده ذهنش می کشاند. اورا بر بال تفکرات مجرد می نشاند وباخود به آنسوی دنیا هامی‌برد.

بقیه درصفحه ۵۸

سپورت

تهیه وترتیب از: عبدالکریم «پوپل»

درپایان مسا بقات والیبال وبـاسکتبال :

تیم‌های دختران پوهنتون کابل عنوان قهرمانی را حایز گردیدند

در خلال مسابقات شطرنج چهره‌های موفق در خشیدند وبه مدالهای پیروزی دست یافتند .

اخیرا عد ۀ زیـاد تماشاچیان شاهد دیدار های گرم دوتیم صـدر نشین مسا بقات والیبال دختـران در جمنازیوم پوهنتون کابـــل در دور نهایی بودند . و سر انجـام تیم والیبال دختران پوهنتون کابل با مهارت و شطارت خاصی شـان برتیم وا لیـبا ل کابورا غـا لـب گردیده وکپ قهر مانی سلسله‌این مسابقات را ازخود ساختند.

راپور تر ورزشی مجله گزارشی ازین مسابقات تهیه نموده که تقدیم شما خوانند گان نهایت ارجمنـد میگردد . مسابقات آزاد والیبـال دختران کلپها و بعضی موسسات‌که به ابتکار آمریت ورزشی پوهنتون کابل به منظور رشد استعداد هاو به میان کشیدن چهره های برازندۀ این ورزش دربین تیم های والیبال پوهنتون کابل ، تعلیم و تربیـــه ، مشعل ، کابورا و جهش دایـــر گردیده بود اخیرا پایان یافت و تیم پوهنتون کابل به حیث تیم قهرمان تبارز نمود .

مسابقات طبق مقررات طرح شده پروگرام مرتبه تحت نظر ا عضای مسلکی آمریت ورزشی پوهنتـــون کابل پیش برده شد کـه در دور نهایی این مسابقات تیم های والیبال دخترا ن‌پوهنتون کابل و کلپ‌کابورا آخرین مسابقه را جهت تثبیت تیم قهرمانی از سر گرفتند.

سر انجام بازی پانزده مقابـل‌نه به نفع تیم کابورا پایان یافت .

میدان دوم مسابقه بعد از چند لحظه مشوره ها بین باز یکنـــان و مربیون شان دوباره شکل گر فـت و اینبار اعضای تیم پوهنتـــون با استفادهٔ از مشوره ارزندۀ مربی و درك نقاط ضعف شان در میدان اول بازی ، در کار شان کاملا تغیر کیفی وارد نمودند . آنها به یك د مـــی حالت حمله را اختیار نمودند .

دزین تیم پیغله زر غونه چهـره سابقه دار و با تجربه با شوت‌های دست چپش در خشش بیشتر داشت هم‌چنین‌شو تهایش‌امتیازاتی را در قبال خود می داشت دریـــن تیم پیغله بدریه و پیغله نجیبـــه چهره های پر تلاش و جدی بودند مخصوصا پیغله بدریه‌به کار هایش دقت کامل داشت.

باز یکنان تیم پوهنتون دریـــن میدان از خود مهارت و شطـــارت زیاد نشان داده وتوانستند بازی‌را به نفع شان پایان دهند . و با این نتیجه گیری مسابقه شکل مساوی‌را بخود گرفت و هر دو تیم جهـــت نتیجه گیری نهایی شان به میدان

تیم های والیبال دختران‌پوهنتون‌کابل وکلپ کابورا قـبل از آغـازمسابقه نهایی سلسلـه مسا بقـات والیبال دیده می‌شوند.

سوم بازی قدم گذاشتند .

میدان سوم که در عین زمان‌تعین کننده تیم قهرمان این مسابقـــات نیز بود برای بازیکنان وتماشاگران خالی از دلچسپی وکیفیت نبود.

روی این انگیزه میدان سوم همزمان باشور و احساسات گرم تماشاچیان آغاز گردید . درین میدان اعضـــای تیم پوهنتون با آمادگی بیشتـــر و دقت هرچه تمامتر بازی را دنبـال می نمودند .

دیدار این میدان چنان جالب‌ودیدنی بود که کمـتر ا متیا زات در بیـن آنها رد و بدل میشد . باز یکنـان تیم پوهنتون امتیازات بیشتـری را نصیب بودند . اعضای تیم کابورا، باتلاشهای پیگیرشان امتیازات‌شانرا برابر به‌تیم پوهنتون‌ساختند وبازی خیلی هیجانی شده بود . هردو تیم باداشتن چهارده ـ چهادره امتیـاز سخت می کو شیدند تا بازی رابه نفع شان پایان دهند .

در نتیجه عمومی تیم والیبـــال دختران پو هنتون به مقام قهرمانی رسیدند و تیم های مشعل و کابورا به‌ترتیب دوم وسوم شدند.که‌جوایز شانرا از نزد رئیس پوهنتـــون دریافت کردند .

آمریت ورزشی پو هنتون کابـل روز ۲۳ قوس مسا بـقـات آزاد با سکتبال را در بین تیم هـــای کلپهای دختران و موسسات ورزشی در جمنازیوم پوهنتون کابـــل بر گزار نمودند که با دایر شـدن این مسابقات، ورزش باردیگردربین خواهران ورزشکار ما جان گرفت. درین مسابقات تیم های باسکتبـال الف و ب پوهنتون کابل ، الف و ب کلپ جهشس ، تعلیم و تربیـــه و پولیتخنیك اشتراك نموده بودندکه آنها در دو گروپ الف‌و ب مسابقات راطبق پروگرام مرتبه و مقر رات جداگانه آغاز نمودند که در پایـان دور اول این مسابقات از گـــروپ اول تیم الف پوهنتون کابل بادوبرد صدر نشین جدول گردید و تیـــم تعلیم و تربیه بایك برد و یك‌باخت دوم شد . در گروپ دوم تیم الف کلپ جهشس با پیروزی شان در دو دیدار اول گردید و تیم ب پوهنتون دوم شد .

که روز ششس جدی دور دوم‌این مسابقات دو باره آغاز شد کـه در دیدار اول تیم الف جهشس مقابـل تیم تعلیم و تربیه قرار گرفت کـــه تیم الف جهشس بابدست آوردن ۲۷ امتیاز بر تیم تعلیم و تربیه که ۱٤ امتیاز داشت غالب شد در مسابقه دیگری آنروز تیم هـای الـف وب پوهنتون در برابر هم دیده شدندکه بازی ٤۷ مقابل ٤۰ به نفع تیـــم الف پو هنتون خاتمه یافت و تیـم الف پوهنتون به دورفاینل مسابقات راه یافت .

در مسابقه دیگر روز ٦ جدی تیم های ب پوهنتون و تعلیم و تربیـه بالای مقام سومی مسابقه نمودند که بازی ۲۲ مقابل ۱٤ به نفع تیم ب پوهنتون خاتمه یافت و تیـــم ب پوهنتون به مکان سوم قرار گرفت. روز هفت جدی تیم‌های الف‌پوهنتون و الف جهشس برای کسب عنـوان قهرمانی مسابقه نهایی را از ســر گرفتند که در نتیجه نهایی تیـم الف پو هنتون با کسب ۲٦ امتیاز بر تیم الف جهشس که ۲۲ امتیـاز داشت برنده گردیده و به مقـــام قهرمانی این مسابقات رسید وتیـم الف کلپ جهشس دوم شد .

درمسابقات‌هاکی روی یخ‌تیم سویدن به‌مقام قهر مانی جهانی رسید

دوستان بسیار عزیز مادر شماره گذشته خویش مطلبی را پیرامـون مسابقا ت سکی روی یخ دخترا ن وپسران که چند ی پیش در اتحـاد شوروی باشرکت بعضی ورزشکاران عده از کشور های جهان دایرگردیده بود برایتان گزارش دادیم . در ین شماره با ارتباط آن مسابقا ت‌مطلبی دیگری‌را درمورد مسا بقات هـاکـی مردان روی یخ داریم که برای شما خوانندگان با ذوق تهیه د ید یـم‌و تقدیم میداریم .

به روزهای اخیرماه دسمبر۱۹۸۰ مسابقا ت قهرمانی هاکی روی یـخ به اشترا ك تیم های جوانان کشور های اتحادشوروی ،سویدن،انگلستان ایتالیا دریکی از جمنا زیـوم هـای سر پوشیده آلمان فدرال دا یـــر گردید که این مسابقات بـرای‌چند روز ادامه یافت ودر پایان مر حلـه نخست آن ،تیم های اتحاد شورو ی وسویدن **صدر نشین جدو ل‌گردید.** ودر دور نهایی مسابقا ت ماندند که آنها مسابقه نهایی را غرض بدست آوردن لقب قهر مان این ور زشـــ روز دوم جنور ی ۱۹۸۱ آغازنمودند که در نتیجه باز ی سه مقابل دو به نفع تیم سوید ن خاتمه یا فـــت و عنوان قهرمانی این رویداد ور زش زمستانی جهان را نصیب گردید.

درپایان‌مسابقات‌والیبال‌و باسکتبال دختر ان،تیم‌های مشعل وجهش قهرمان شدند

روز ها ی هشت وسیزده جد ی آغاز مسابقا ت باسکتبا ل ووالیبال یکبار دیگر چهره های پرکار ایـــن ورزشکار هارادرمیان‌دختران‌بااستعداد نمایان ساخت وآنها باموجود یـت شان درتیم های مربوط در یـــن ورزش جان تازه یی بخشیدند .

این مسابقا ت حسب پلان ریاست عالی ورزش وکمیته ملی المپیك‌یکی بعد دیگر در جمنازیوم پولیتخنیـك پو هنتون کا بل ر قـا بـــت های تیم های شرکت کننده شکل گرفت.

پیش از آنکه این مسابقات‌به‌غرض تبارز استعداد ها دایر شود ،آمریت ورزشی پوهنتون کابل در بهتر ین فصل همین سه ماه امسا ل‌چـــنین مسابقاتی رابه ابتکارخود در جمنا- زیوم پوهنتون کابل دایر نمود که‌از

بقیه درصفحه ۵۱

رویای مادرم!

یك داستان کوتاه از «جیم بیشوب»

ترجمه از : «حجار»

من و مادرم از نظر احساسات خیلی به هم شبیه بودیم . همواره هنگا میکه کار بهتر ی ندا شتیم غرق افکار خود گردیده و رو یا هـــای شیر ینی را تعقیب می کردیـــم . اکثرا وقتیکه مادرم با من وخواهـر و برادر کو چکترم هوا خـــو ری میر فت در ساحل زیبای کـــه درنزدیکی منزل مابود بچـــه هـا را می گذاشتیم تابا ریگ هـــا ی مرطوب بازی کنند و خود مانزدیك همدیگر روی تخته سنگ ها قرار می گرفتیم و به ابر های سفید رنگـی که در آسمان ساحل در اثر وزش باد های بحری در حرکت بودنـــد چشم می دو ختیم و با حر کـــت ابر ها مانیز در رو یای شیر ینـی غوطه می‌خوردیم .

دراین هنگام من ده سال و مادرم سی و چهار سال داشتیم ، مـــن همیشه در رو یای خود خا نـــه بزرگ و قشنگی را می دید یـــم که در کنار ساحل عقب صخره های عظیم و نصواری رنگ‌بنا یافته است ومتعلق بمن می باشد اما مـــادر م همیشه در رؤیا های خـود آرزوی داشتن یك جفت گو شواره هـــای الماس بر لیان را می پرورانید .

مادرم زنی بود کو چك‌اندام بـا قیافه ظریف چـهـره شاد مـــان وزیبا ، بینی باریك و مو هـــای خوشرنگ طلایی مـن هـنوز خیلی کوچك بودم چشمان کود کانه‌ومو های سیاه دراز داشتم .

بهر صورت بهترین محل برای جولان افکار ما همین سا حـــل زیبا با ریگ های مر طـــو ب خود بود و خواهر وبرادر کو چکـم « آریل» و«جان» نیز بی خـبر از زیبایی های د نیا با بازی کودکانه خود در روی ریگ ها مشغـــو ل بودند . بعضی و قت رشته افکـــار ما بریده می شد تا «جان» و «آریل» را از پیش رفتن در سا حـــل نزدیك امواج کف آلود بحر ممانعت کنیم .

خانه رؤ یایی و قشنگی را که من در خلال افکار خود مید یدم در عقب ریگزارها وصخره ها سربرافراشته بود. من چشمانم رابسته و خود را در برنده این عمارت قشنگ‌میدیدم که در روی آرام چو کی نشستـــه و کشتی های بز رگی از قبیـــل (لیو تـان) ، (بر نیگار یـــا)و (المپیك) را میدیدم که در روی آب های بحر می لغز ند تا مسا فریـــن ثروتمند خود را به نقاط دور دست و زیبای این دنیای بزرگ ببرند .

در خانه رؤ یایی خود حتـــی خدمتکاران را مید یدم که با لبا س های سفید در حالیکه ظروف نقره‌ـ ئین مملو با انواع خوراك هاو میوه های لذیذ را در دست داشتند این طرف و آنطرف می رفتند .

دراین صورت البته رؤ یای مادرم خیلی کو چکتر بود . زیرا او تنهـا برای یك جفت گو شواره بر لیا ن نیم قیراط خواب میدید .

مادرم بعضی وقت برایم قصه‌می کرد که مادرش ، یعنی مادر بزرگ من ، هنگا میکه او دخترك کو چکی بود دلك های گوش او را سو راخ کرده بود تا اگر و قـــتی دارای گو شواره های می شود ، آنهـــارا بزودی مفقود نکند . به‌این صور ت او نیز از ایا می که هنوز سنشـــ مانند سن من بود، برای مالك‌شدن یك جفت گوشواره خـواب هـــای شیرینی می دید .

•

آرزوی مادرم قبل از مـــن صورت حقیقت به خود گر فت .پدرم در روز تو لدش یك جفت گوشواره قشنگ الماس به او هدیه کـرد . البته لازم نیست توضیح بد هم که مادر عزیزم از تصاحب همچـــو هدیه‌ای چقدر خوشبختت وشاد مان گردید . پدرم افسر پو لیس ومرد بزرگ و خیلی متین و خـــو ش قلب بود . اما من خوب به خاطـــر دارم که او خوش نداشت مـــردان دیگری به زیبایی مادرم خیـــره شوند .

مادرم گو شواره ها را صـر ف هنگام بیرون رفتن ا ز منزل و د ر دعوت ها در گوش خود می کرد . وقتیکه در فا میل ما وضعیت مالی چندان خوب نمی بود همیشه‌به‌پدرم می‌گفت :

ـ«عزیزم! تـا وقتیکه من ا یـن گو شواره ها را دارم ،لازم نیسـت برای من لباس جدیدی بخری !»

در آنوقت بود که بحـــرا ن اقتصادی در سراسر جهان رخ داد ومارا نیز دچار مشکلات اقتصادی بی‌نظیری ساخت . اگرچه ما آنقدر غذا که برای زند گی کافی است‌تهیه داشتیم ، اما به نسبت خرا بـی اوضاع اقتصادی مملکت مـعـاش پدرم به صورت سند های قر ض داده می شد و ما به سختی مـی توانستیم مایحتاج دیگر زند گـــی را تهیه کنیم و حقیقتا وضع‌ما خیلی بحرانی و خراب بود .

• • •

برای مدتی من هر گز ملتفـــت آن نشدم که مادرم دیگر گوشواره ها را در گوش خود نمی کند ، اما روزی فهیمدم که آنها دیگر در منزل ما نیستند .

هنگا میکه بزر گتر شدم یـــك روز مادرم یك سنـد گروی را بمـن نشان داده گفت :

ـ« خیلی وقت است که‌گوشواره هارا گرو گذاشته ام ، زیرا بـرای تدارك بعضی مواد ضرور یه حیا تی به پول احتیاج داشتیم . و لـــی روزی مو فق خواهم شد که پـــول کافی در اختیار داشته ، سندگروی را منحل نمایم و گو شواره ها رادو باره بدست بیاورم .»

اما همیشه می تر سید مبـــادا روزی موعد پـر داخت ر بح سنـد گرو را فرا موش کند ، ولـــی یکروز حقیقتا فرا موش‌کرد که ربح را بپردازد و به‌این‌صور ت گوشواره هارا برای همیشه ازدست‌داد. مادرم ازاین ضایعه هر گز شکایت نکرد ، در حالیکه من می دانستم ایـــن مساله برایش چقدرگران تمام شده است واز اینکه دیگر مالك آن‌نیست چقدر رنج می برد . راستی چقـدر بجا است که زن ها را به فر شتـه تشبیه کرده‌اند ، آنها هر قـــدر رنج هم ببرند و آرزو هـای شـان برباد برود بازهم‌تبسمی نموده وبـا تحمل و حو صله فر شته آسا یـی نمیگذارند که عزیزان شان از درد درون ایشان آگاه گردند . آنا نیکه زن‌های حقیقی هستند ا ین صفـت را دارند و مادرم باتمام معنی یـك زن مطلق بود . او گوشواره هـای خیلی ارزان و تقلبی را در گو ش می کرد و ما دیگر فرا موش کردیم که آرزوی بزرگ او چه بود و چـه رویایی داشت .

• • •

ما سه خواهرها و برادر بزرگ شدیم ، عروسی کـردیم و دارای اطفال شدیم و اوراق تقویم سال ها

مانندبرگ‌های خزانی بر روی چمن زار ها پاشیده شد واز بین رفت .

اکنون درست چهل و دو سال از آن روزها می‌گذرد که ما هر دو در روی صخره های هموار و سیاه رنگ ساحل می نشستیم و در رویا های شیرین خود غوطه ور می گردیدیم .

مادرم اکنون شصت و هفت سال دارد. موهایش سپید و اندامش کو چکتر و باریك شده است . عصایش تنها بهترین د و ست ا و است ، زیرا بدون کمك این عصا نمیتواند از جایش حر کت کند ، حافظه اش هم به قدری ضعیف شده است که نیمتواند اسم های نواسه ها و نبیره های خود را ازهم تفریق کند و نام های شان را درهم و بر هم می کند .

چهار سال قبل او وپدرم را از شهر به ساحل آوردم‌و خانه خود را درعقب تپه های ر یگزار سا حل و در کنار صخره های نصوا ری رنگ به‌آنها نشان دادم . ا لبته این خانه آن عمارت قشنگ رو یا یی من نیست . اما خانه کو چك وظریفی ا ست که د ر همان جایی که رو یا هایم مرا در آنجا می کشاند بنا یافته است و متعلق به‌خودم می باشد . مادرم که آرزو های همیشگی مرا حس می‌کردگفت:

«راستی خانه خیلی زیبا است !»

خدمتکاران و ظروف نقره ئین‌نیز نداشتم ا ما بازندگی را ضی‌بوده‌و حیات سعادتمندانه ای را می گذشتاندیم . در شام روز ورودمادم درحالیکه همه جمع بودیم جعبه کو چکی به صورت تحفه به مادر م دادم که‌بادستان لرزان خود آن را گرفت . آنوقت در حالیکه خنده ظریفی لبانش را از هم می کشود روبه پدرم نموده گفت :

– (جون) به من کمك کن که‌آن راباز کنم ، زیرا می ترسم خودم موفق نشوم .

پدرم جعبه را باز کرده گفت:

– آه چقدر زیبا هستند !

مادرم در حالیکه اشك شادی از گوشه های چشمانش می لغز یدمرا بوسیده و با دست مو هایم را نوازش داده در هم و بر هم نموده ، آنو قت گو شواره های الماس را در گوش خود نموده گفت :

– خوب، بگوئید به بینم ، آ یا به من می‌زیبند ؟

ما گفتیم :

– آری خیلی به تو می زیبند و بسیار زیبا هستند !

او خودش نمیتوانست خود رادر آئینه به بیند ، زیرا از چند ین سال به‌این طرف نور چشمان خودرا ازدست داده بود وکور شده‌بود.

پیوسته بگذشته

از تاریخ باید آموخت

اویستا گذشته ها ی خیلی قدیم را تر سیم می کند که در آن وقت ها هنوز مردم ا فغا نستان پول و سکه ندا شتندوتبادله ومعاملات داد و گر فت بشکل‌جنس به جنبش انجا م می یا فت یعنی‌توسط گاو ، اشتر ، اسپ ، گو سفند وغیره . او یستا شرح می‌دهد که کشور ما با و جود آ ن هم دا را ی رو ستا ها ی آباد ، شهرها ،دهات ،زرا عت ، آبیاری ، با غدار ی ، ما لدا ری و اهل پیشه بود ، هم چنا ن از ا ستعما ل آلات فلز ی متذ کر می شود و با فند گی و اسلحه سازی را نیز تذ کر می دهد. او یستا می‌نویسد که در افغا نستا ن آنزما ن مو سیقی ورقص وورزش نیز معمو ل بود واطبا ء معا لج هم و جود دا شتند اویستا راجع به ترکیب اجتما عی آن زمان ازسه طبقه نام می برد روحانی ،نظامی ،وبز رگر ، رو حا نیو ن سلطهٔسیاسی‌را بدست داشتند ،دهقا نا ن و پیشه و را ن تولید و کار می کردند و با و جود آن مورد آزار قرار می گر فتند اویستا درعین حا ل ازجم (جمشید) ،ویشتاسب (گشتاسب) و کا و ی و غیره نیز نا م می برد و این همان اسما ئی ا ست که بعد ها اسطوره‌ها و روایا ت مور خین و شهنا مه ها به عنوا ن پیشدادیان، کیانی واسپه ها از یك سلسله پا د شا ها ن قد یم بلخ و با ختر یاد کرده اند . بروایت او یستا جامعه آ ن و قت ا فغا نستا ن یك جا معهٔ بسیط زرا عتی بود ، چو ن در اویستا از فلز نام برده شده در حا لیکه آ ن و قت مردم هنو ز با آهن آشنا نشد ه بود ند پس‌می توان گفت جامعهٔ آ نروز افغانستان در عهد حجر جد ید و مر حلهٔ اولی فلزا ت قرار دا شت و این خود هما ن عهد برونز ا ست .در هر حا ل این تمد ن بسیط یك تمدن مستقل ا ست که از ا جتما ع‌آنروز افغانستان نشأ ت کر د ه و از هیچ تمد ن د یگر هنوز رنگ نگرفته بود، با نهم از نظر ترویج زرا عت ، تشکیل مو سسه سیاسی (دولت)و تکا مل از مر حله میتالوژی‌به‌دیانت یکتا پرستی در آسیا ی وسطی پیش قد م ا ست ما در ینجا برا ی بهتر معر.فی کردن کتاب او یستا چند سرو دی از سرود ها ی زر تشتی را نقل می کنیم :

((از تو می پر سم ای آهو را ، چه چیز است سزای آن کسیکه .... جز از آزار کرد ن به‌ستوران و کار گرا ن دهقا ن کار د یگر ی‌از او سا خته نمی‌شود، هر چند که از دهقا ن‌آزاری به او نمی رسد هیچیك از شما نبا ید که به سخنان وحکم درو غ پر ست گو ش دهید، زیرا که او خا ن و ما ن و شهروده را د چار احتیا ج و فسا دسازد، پس با سلاح او را از خود تا ن برا نید)) (سرود فوق‌از بخش آهنو گا ت ـ یسنا ی ۳۱ و قطعهٔ ۱۶ نقل شد ه ا ست) ، ا ینك از بخش سپنتمد گا ت ـ یستا ی ۴۸، قطعهٔ ۸ یك‌سرود دیگر)

((خشم با ید باز دا شته شود، در مقا بل ستم از خود مدا فعه کنید ، ای کسا نیکه پا دا ش‌پا ك نشا ن را بتو سط را ستی خوا ـ ستا رید ، از هما ن را ستی که‌مرد مقدس از دوستان او ست ، آرامگا ه او در سرای تو خوا هد بود، ای آهو را ...)) .

جوا نا ن د لیر و طن ! شر ح مختصر از کتا ب تا ریخی و با ـ ستانی اویستا و چگونگی د ین زر تشتی نکا ت ز یاد ی برا ی آموز ش دارد . چو ن در پیرا مون تا ریخ بسیا ر بسیا ر قد یم کشور مرد خیز و با ستا نی ما کاو ش های جدی صورت نگرفته و ا گر گرفته است‌توسط علمای مما لك دیگر بود ه ، حال که افغانستان عزیز بطر ف شگو فا ئی همه‌جانبه در همه سا حا ت منجمله فر هنگ وهنرپیش می‌رود امید است توسط تحقیق بیشتر وژرف تر جها ت مختلف تا ریخ کشور ما از باستان تا حا ل رو شن و رو شن تر گر دد ،زیراماتاریخ با ستا نی خیلی غنی و در عین حا ل خیلی آموز ند ه داریم . در شما ر ه‌آینده بررسی خویش را پیرامون نبر د های رها ئی بخش و آزاد ی بخش خلق افغا نستا ن بمقا بل سیطر ۀ طا عو نی استعما ر انگر یز د نبا ل خواهیم کرد . به امید پیروز ی‌های هر چه بیشتر شما در کار وپیکار.

ادامه دارد

کتاب باارزشتر از هرچیز دیگر

راستی اگر از شما سوال شود که چه چیز در شرایط زندگی امروزی باارزشتر هر چیز دیگر است شما چه جواب میدهید ، حتما خواهید گفت «کتاب» .بلی واقعا همینطور است . کتاب نه تنها امروز دارای اهمیت و ویژگی خاص است ، بلکه از گذشته های دور ، از روزیکه بشر نو شتن و خواندن را فرا گر فت ارزش و اهمیت کتاب واضح گشت ، و امروز که دنیای سا ینس

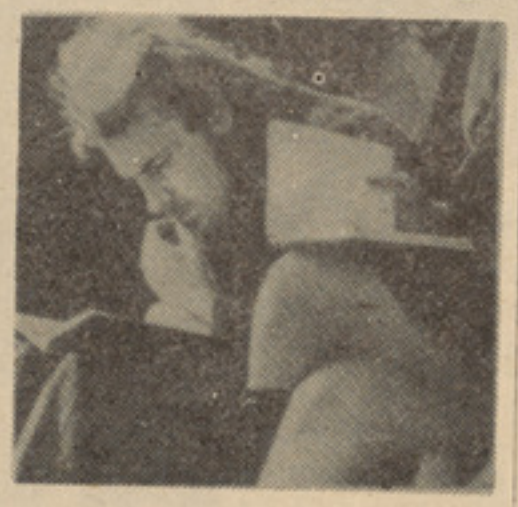

وتکنالوژی است بیشتر به ارزش و اهمیت کتاب افزوده است . و تا جهان است باز هم ارزش آن جاویدان خواهد بود .

خو شبختانه امروز جوانان به اهمیت و ارزش معنوی و واقعی آن پی برده از همین رو است که سیل جوانان به کتاب خانه ها، به مو سسات چاپ کتاب ر جوع میکنند و کتاب های مورد ضرورت و علا قه خو یش را به دست می آورند واز لا بلای صفحات آن موادی را که برای شان لازم است و به آن احتیاج دارند بیرون می کشند و در عمل پیاده میکنند علا قمندان کتاب به کتگوری های مختلفی در جهان تقسیم میشوند ، در جهان مترقی جوانان بیشتر به کتاب های علا قه میگیرند و به آن رومی آورند که بیشتر جنبه های مثبت زندگی و واقعیت های زندگی‌تاریخ و فلسفه و بالا خره مو ضو عات سا ینس و تکنا لوژی معا صر در آن نهفته باشد . ولی در مما لك سر مایه داری کتاب های‌بدسترس جوانان گذاشته میشود که بعضاً فاقد ارزش علمی اند بیشتر این کتاب ها ، جز افسانه های خیالی چیز دیگر نبوده و گا هی هم کتاب های جمیز باندی که همه اش زاده تصور نو یسنده چیزی دیگری نمی باشد بخورد جوانان مید هند . در حا لیکه هستند جوانانی که می خواهند از کتاب های علمی استفاده نمایند ولی برای شان این نوع کتاب‌کمتر میسر است و اگر هم میسر باشد قیمت‌آن خیلی گزاف میباشد که جوان قدرت خرید آن را نمی داشته باشد .

بهر حال ، در طول تاریخ مطا لعه کتا ب همیشه مورد دلچسپی جوانان بوده و باز هم خواهد بود ، زیرا امروز جوانان بدر ستی به این حقیقت پی برده اند که با مطا لعه و تحقیق است که میتوان به ارزش های‌زندگی به خواستهای بشر ، و بالاخره به مفهوم واقعی کلمه به واقعیت زندگی پی برد . لازم بتذکرنیست که بگویم در انتخاب‌کتاب دقت

کنید زیرا امروز جوانان ما خود میدانند که چه چیز را مطا لعه کنند . و چه چیز رامطالعه نکنند و این را هم که گفته اند که هر کتاب یکبار به خواندن آن می ارزد من طرفدارش نیستم ، چرا جوانان ما مخصو صاً دراین شرایط که کشور ما نیاز به تکنالو ژی‌معاصر دارد چه ضرور که جوانان ما وقت گرا نبهای خود را وقف چنان کتاب های کنند که نه برای شان مایه علمی داشته باشد و نه‌دارای ارزش حیاتی . به عقیده من بهترین کتا ب آن کتا بی است که از آن بتوان بر داشت علمی ، و حیاتی گر فت . خو شبختانه امروز جوانان ما ملتفت این حقیقت روشن گشته‌اند که نباید وقت‌گرانبهای شانرا به‌مفت ازدست بدهند ، در حالیکه وقت و زمان در شرا یط زندگی ما چقدر با اهمیت است . اگر در گذشته ها به ارزش وقت و زمان پی نبردیم ، واز همین رو کشور ما از کاروان تمدن عقب ماند، امروز لازم است‌که ازهرلحظه زندگی مان استفاده معقول نماییم . او قات فرا غت و بیکاری را به مطا لعه باید گذ شتاند و در مسایل زندگی عمیقاًباید توجه نمود. دریافت این حقایق چطور بدست می آید ؟

این سوال را شاید هر جوان تحصیل‌کرده از خود بنماید ، و به جواب باید گفت که این حقایق رامیتوان از لابلای اوراق کتاب به دست آورد . پس از این جاست که حیات و زندگی انسان به کتاب ار تباط دارد. برا ی اینکه این زندگی و حیات مملو و سر شار

از سعادت و خو شبختی باشد باید به‌مطالعه روی آورد و کتاب خواند ، کتا بیکه از آن بتوان استفاده معقول نمود . چرا میگو یم استفاده معقول ؟ آیا میشود از کتاب استفاده نا معقول کرد ؟

باید گفت که بلی ، متاسفانه در جهان هما نطوریکه قبلا گفتیم بعضاً کتاب های به نشر می رسد جز اینکه جوانان را به انحراف بگشانند ، کدام فایده دیگری ندارد ولی جوان معقول اولا از مطا لعه این نو ع کتاب ها جداً خود داری می نمایند و احیاناً اگر تصادفا به چنین کتاب های برخوردند و مجبور شدند که مطا لعه نمایند باید عقل خود را بکار اندازند و ببینند که نو یسنده چرا این کتاب را نو شته است و مو سسه ایکه آن را به نشر رسانده است چرا این کار را کرده ؟ حتماً در می یابید که جز پول‌پیدا کردن و استفاده مالی کدام هدفی در میان نبوده پس جوانان ما بخاطر اینکه از یکطر ف از ضیاع وقت جلو گیری کرده باشند از مطالعه این نوع کتب جداً خودداری ورزند واز جا نبی پول خود را که به هزار زحمت بدست می‌آورنددراین‌راه به‌مصرف نرسانند.

جوانان عزیز ! بیایید که امروز از کتا ب های استفاده کنیم‌که واقعاً به درداجتماع ما می خورد . اگر در گذ شته به کتاب های پو لیسی و امثال آن علا قه داشتیم امروز آن کتاب هارا به یکسو نهاده وچیزی را مطالعه کنیم‌که واقعاً به مطالعه بیارزد .

خوشبختانه امروز در اکثر از کتات خا نه های ما چنین کتاب ها به تعداد زیاد و آن هم به قیمت خیلی نازل یافت میشود . یکبار اگر خود را به این نوع کتاب ها آمو خت ساختیم شاید دیگر هر گز به کتاب های پو لیسی وامثال آن که جز وقت تلف کردن وپول دردادن چیزی دیگری نیست روی نه خواهیم آورد .

جوانان وروابط خانوادگی

یکی از لحظات شیرین ز ند گی دو جوان همان روز های اول‌زندگی مشترك خانوادگی است . در همین اوان است که هر چیز بنظر زن و شوهر زیبا می نماید و زند گی را از دیدگاه خاص مینگرند . مهربان بردبار ، صبور ، با حوصله و . . .

ولی بعد از چندی آرام ، آرام این محبت ها و صمیمیت ها فروکش می نماید و جای آن را بی اعتمادی ، حسادت ، بی حوصله‌گی و خشونت میگیرد .

در شروع که زندگی بایك بوسه عاشقانه آغاز می یابد بالاخره‌باخشم و غضب ، و عصبانیت می انجامد.

چرا اینطور است و علت آن چیست و چرا در طول حیات مشترك خا نواد گی این نوع تضاد به‌وجود می آید .

بد نیست این علل را از دیدگاه های مختلف ارزیابی و مطالعه کنیم .

قرار تجربه بدست آمده ازدواج های عاجل و آنی اکثرا کم دوام بوده وزود از هم می‌پاشد. علت این هم پاشیدگی را متخصصین ا مور در این میدانند که زن و شوهر به اندازهٔ کافی چون به عادات و خاصیت همدیگر آشنایی ندارند وهمچنان شنا ختی که با ید زن‌و شوهر از همدیگر داشته باشند ندارند از این رو این عدم شناخت باعث میشود که پس از چندی باب گفتگو و جار و جنجال های‌خانوادگی بین زن و شوهر ایجاد گردد و بالاخره همین بگو مگو ها سبب میشود که شیرازه زندگی خانوادگی از هم بپاشد .

برخی ها عدم سازش و جدا شدن زن وشو هر را از همدیگر مداخلات بی جا و بی مورد دیگران در امور خانوادگی میدانند . مخصوصا بعضاء این مداخلات از طرف پدر و مادر زن و شوهر آغاز می یابد و دیگر اعضای خانواده از قبیل برادر ، زن برادر خواهر و غیره دامن زده میشود و این بدترین شکل زندگی خانوادگی است .زن هوشیار و فهمیده و مرد دانسته و دور اندیش اگرسعادت وخوشبختی خود و خانواده خود را می خواهد نباید به حرف های دیگران که اکثرا از روی غرض میباشد توجه کنند . اگر یکی از طرفین (زن و مرد)کمی ازخودگذشت‌نشان بد هند و زیاد مو ضوعات کوچك و عادی را جدی نگیرند بدون شك زندگی خوب و ایده آلی خواهند داشت . چه مداخلات دیگران هما نطوریکه قبلا گفتم خالی از غرض نیست و اگر هم واقعا بی غرضانه باشد بازهم نباید در این مورد تصمیم عجولانه گرفت ، زیرا ممکن است‌که اشتباهی در کار باشد و پدران و مادران نا دانسته و نا خواسته بدون اینکه از عاقبت کار شان با خبر باشند مداخله نموده اند .

علت دیگر یکه بعضی از ازدواج ها نا پایدار میباشد در این است که نه زن و نه مرد هیچیك متوجه حرکات و رفتار خود نسبت به یکدیگر شان نیستند . گاهی دیده باشید که مردی نا خود آگاه وبدون اینکه مقصد و منظوری داشته‌باشد زنش را نزد دیگران تحقیر و مسخره می نماید ، این وضع‌باعث میشود که زن عقدهٔ نسبت به این حرکت شوهر بگیرد وبرای تلا فی منتظر فرصت وموقعیت میگردد تا اینکه ر و ز ی این فرصت برایش

بقیه‌در صفحه ۵۳

برگزیده هایی از میان فرستاده‌های شما

برانتخاب راحله آبوی

دیوانه

ای یار من دلدار من از عشق تودیوانه ام
بر گرد شمع عارضت سوداگروپروانه ام
پیوسته سوزد عشق توجان‌و تن‌افسرده ام
بااین همه آزار توچون عاشق‌فرزانه‌ام
بودی امید قلب‌من در شام تـارزنـــدگی
از شهد مینای لبت پرکن دمـی‌پیمانـه ام
امشب درون خانه ام گر یان زهجران توام
کس را ندارم درجهان گویم بدوافسانه ام

• • •
• • •
• • •

از ابر سیه لعل وگهر مـــی ریزد
وزدیده من خون جگر می ریـزد
بی‌روی تو ازهرمژه ام درگلشن
دامن دامن لاله تر می ریـزد

ماست، پنسلین فقرا

باماست به جنگ میکروب‌ها برو ید

یکی از بهترین ، نیرو مند ترین ارزان ترین ، سهل الهضم ترین و ارز شمند ترین غذا ها ماست است شاید شما در نظر اول ندانید که همین ماست از چه موادی بوجـــود آمده و چطور این مواد شب و روز وجود ما را در برابر امراض‌نگهداری می کند پرو فیسور مچنیکوف کـه بزرگترین طبیب جهان است در باره مفیدیت ماست چنین می گفت :

((علت آنکه مردم بلغاریا زیـاد عمر می کنند آنستکه ، ماست درین کشور بمقدار زیاد مصرف می شود زیرا درین غذای بهشتی ، ترکیباتی بکار رفته که جملگی آن باعث‌ازدیاد عمر سلول های بدن شده و مکروب ها را از بین می برند بعـــلاوه در ماست میکر و بی بنـام لا کتیك وجود دارد که عالم مذکور آنـــرا میکروب طول عمر نام نهاد)) .

اگر ماست چند ساعت بماند ، لکتوز آن به اسید لاکتیك مبدل می شود و اگر ماست تازه ،نیز خورده شود در روده ها لکتوز آن به اسید

عبداللطیف پدرام

چندسخن درباره مجرم

شاعر دروازی

اسمش شیخ‌احمدتخلصش«مجرم»،از شاعران دهه های ۱۰ـ۲۰ ـ۳۰ و۴۰ قرن ۱۴چهاردهٔ هجری شمسی درواز بدخشان است• کودکی ونو جوانی «مجرم» در درواز گذشته وبعدهم درهمانجای زندگی رابدرود گفته است •

زیبایی خداداد دهستان کوچك «اوبغن»، جنگل هاو دشتهای قشنگی که از مسقط الراس او تادامنه های اکثرا پوشیده از برف سفید کوه و(حوض ورین) به صورت مایل افتاده است : و هوای گواراء رود (آمو) که از کنار خانه اش می‌گذشت ، آشنایی وگشت وگذار باشعرای هموطنش مانند «فطرت» عبدالله‌بیك (مظلوم) ودیگران ، محافل و شب نشینی هایی که گاه وبیگاه به مناسبت بررسی ونقد استاد سخن حضرت عبدالقادر بیدل بر پا می گردید وروزگار بدی که «مجرم»،تاثیرات آنرا احساس میکرد ، همه وهمه ازمسایلی هستند ، که اشعار «مجرم»را بایست بی‌مطالعه آنها بررسی ننمود •

• • •

«مجرم»تحصیل رسمی نداشته است ازاینرو آنچه که از مخزن عظیم فضل وادب به‌اوارزانی گشته ، به مدرسه های خانگی وروحانیون تعلیم وتربیت مسایل شرعی ـاسلامی درواز مدیون باید بود •

همین موضوع یعنی نداشتن تحصیلات‌رسمی وتخصصی به شیوه امروز ویا پژوهشهای مشخص وغیر رسمی به‌سیاق مولوی‌وسعدی در روز گار گذشته ، باعث آن‌شده‌که«مجرم» راه غزل رادرپیش بگیرد ، وآفرینش های شاعرانهٔ خودرا درین بخش از شهر شعر عرضه بدارد .اماگر میگویم «مجرم»استعداد فطری وقریحه شعری خودرا بیشتر درغزل آزموده‌است‌به این‌معنی‌نیست‌که،در بحورواوزان پیچیده تر قد می نگذارده وشعری‌نسروده‌است چه باوجود آنکه سبك بیدل یاسبك هندی درزمانه «مجرم» کم‌کم‌داشت قلمروخودرادر سر زمین شعروادب محدود می‌کرد ،بازهم‌به دنبال ترکیب های مغلق‌وبحرهای طویل به‌گونه بیدل‌رفته وگه گاه اشعاری به‌آن‌سبك نیـز سروده است • که اکثرا به صورت مخمس‌های برغز لیات بیدل میباشند • و همچنان اشعار مستقلی‌رانیز به‌همین‌سبك‌دردیوان او میتوان پیدا کرد •

دیوان «مجرم» که‌بنابر سیاق شاعران‌کهن بابیت :

(ابتدا کردم کتاب خودبنام کبریا ـ کاوست شاهنشاه عالم خالق ارض وسما)

آغاز می‌گردد ، مشتمل برچندین هزاربیت درشکل های مخمس،مسدس، غزل‌مستضاد، قصیده،ترجیع‌بندو قطعات میباشد. در یـــن اشعار ، خواننده گاه شاهد زمزمه های میشود که همگی رقص کنان بسوی وصال‌معشوق

---

(۱) دهستان کوچکی است ،در بیست یاچهل کیلومتری ز مرکز درواز •

(۲) «حوض ورین »یابه اصطلاح مردم درواز«قول ورین» حوض طبیعی است در درواز، که کوچکتر از «حوض‌شیوه» میباشد •

لاکتیك تبدیل می شود اما اسید لا کتیك که بوسیله خود ماست بوجود می آید دارای خواص بیشتری است اولا اغلب میکرو بها در مقابل آن از بین می روند ، بطوریکه هیچ میکروبی به جز میکروب سل و سیاه زخم در مقابل آن نمی توانند مقاومت کنند .

برای آنکه به خواص اسید لاکتیك ماست خوبتر پی ببریدفکر کنید که چرا هیچ چیز در بین‌سرکه نمی گندد و اکثر میوه ها و سبز یجات را می توان صحیح و سالم در آن نگاه داشت ؟

علتش اینستکه ، تمام میکروب های که ممکن باعث گندیدن میوه شوند در سرکه از بین می روند حتی وقتی که اندکی سرکه باغذا می خوریم در معده نیز قسمتی از میکروب ها کشته می شوند ، ولی سرکه بلا فاصله خنثی می شود و به‌روده ها نمی رسدحال آنکه اسید لا کتیك ماست ، به خصوص در روده ایجاد می شود و میکروب های مضر روده را از بین می برد .

بنابرین ماست پنی سلین فقرا ست وبا آن می‌توان ا غلب بیماریها را علاج کرد در ماست علاوه بر ترکیبات گونا گون حیات بخشش ، میکروب های گونا گونی نیز زندگی می کند و شادی ونشاط می بخشد .

ماستی که می خورید مملو از میکروب است ، وحشت نکنید میکروب های ماست همه حیات بخشش و مفید اند .

درماست میکروبی‌بنام «باسیلوس لاکتس» وجود دارد و باعث ایجاد اسید لاکتیك می شود که دشمن گروه بسیاری از میکروب های بیماری زای روده ها است تمام‌این میکروب‌ها مدافع سلامتی وتندرستی ما هستند و بهترین دوستان و رفقای ما بشمار می روند .

میکروب های مولد ملاریا ، در دو ساعت و میکروب دیفتری در بیست وچهار ساعت بوسیله اسید لاکتیك ماست در وجود از بین می رود در حالیکه پنی سیلین ابدا روی میکروب مولد دیفتری اثر ندارد .

ماست وجود را از ابتلا به‌امراض جهاز هاضمه مانند سوء هاضمه و اسهال ، ورم روده و اکثر امراض جلدی نگهداری می کند . ماست بخاطر داشتن (فا سفور) زیادحافظه را به شدت تقویه می کند و غذای خوبی برای متفکرین و اشخاصیکه به کار های دماغی اشتغال دارند محسوب می گردند همچنان ماست بعلت داشتن (کلسیم) زیاد باعث رشد قلب تعادل ضربان قلب ، آرامش اعصاب و کرم نخوردن دندانها می گردد .

همچنان ماست بخاطر داشتن ویتامین (الف) باعث رشد قد می شود ،بنابرین اگر از کوتاهی قد شکایت دارید تاحد امکان ماست بخورید ، ماست بعلت داشتن ویتامین (د) استخوان ها را محکم می کند شاید سوالی نزد شما پیدا شود که آیا ماست شیرین مفید است یا ماست ترش ؟

جواب این سوال اینست که ماست ترش ، اگر شنیده اید که ماست اسهال را بند می اندازد ، مقصود ماست ترش است نه ماست شیرین ، زیرا ماست ترش دارای مقادیر زیادی اسید لا کتیك می باشد ، بنا برین اگر فردی ازفامیل شما مبتلا به اسهال گردید ،بهتر است به او ماست ترش بدهید .

شاید باز هم سوالی در ذهن شما خطور کند که :

ماست مفید است یا شیر ؟

نظر به گفتار فوق، وا ضحیست که ماست . زیرا ماست بمراتب از شیر کرده سهل الهضم تر است بسیاری از معده های که شیر را هضم کرده نمی توانند ماست را بخوبی هضم می نمایند .

بعلاوه یك گیلاس ماست اگرچه انرژی اش از یك گیلاس شیر بیشتر نیست ولی گر سنگی رابهتر فرو می نشاند و معده را کمتر خسته می کند .

همچنان اشخاصی که می خواهند لاغر شوند می توانند با خوردن ماست بجای غذای چاشت و شب به آرزوی خود برسند . آیا حالا با پرو فیسور مچنیکف هم عقیده شده اید که در ماست میکروب های طول عمر وجود دارد ؟

مدهوش

طوفان زده عشق بلا را نشنا سد
مد هو ش تو جانداد چرا را نشناسد
خو بان‌را،بجز عشوه‌وناز نیست‌دگرکار
ای وای بران کس که‌شما رانشناسد
انسان نبود هیچ‌هر آنکس که‌در این‌دهر
نیکی نکند قدر وفا را نشنا سد
قربان جفا های تو بسیار جفا کن
پرورده غم خار جفا را نشنا سد
ما هیچ نداریم غم از شهر ت(گمنام)
کس نیست درین‌شهر که‌مارا نشناسد

گمنام

میرونلا .وزمانی پشیمانی ،دلواپسی‌واظهار ندامت شاعر رادر مییابد ، که چرا تااین حد درگیرآلوده گیهای‌بقول احسا ن(طبری). «سرای سپنج» گرد یده وبه قول (خیا م) (م را غنیمت) شمرده ویا به شیوه (حافظ) بخاطر (خال سیاه) سیمتنی آنجهان یعنی جهان به اصطلاح (بقا) رادرگرو نفس آزمندخود هدیه کرده است ؟

«مجرم» گاهی در پیکریك (رند) و (خراباتی) و زمانی بصورت (صوفی) ومیرتاض هند ی جلوه میکند .برداشت درهم «مجرم»ازاوضاع آشفتهٔ مملکت در آنوقت ـ تکتازی و لاقیدی حکام محل والیان بدنام ، محیط اجتما عی ظالمانه ویابه روش بیان صاحب‌الزمانی‌در (خط سوم) دفع زشتی به‌بدی ودفع فاسد به فسد ، در روان‌فردی‌واجتماعی «مجرم» چنان تاثیری ناهمگونی برجای میگذارد که ، التهاب درونی اوگاه از مجرای (روان‌ناهشیار) وزمانی به اسلوب بیان علم‌الروح ازمعبر(فرافکنی) روانشناسانه به‌شکل نفرت‌وبدبینی به مو لیان خود سر میکشد . لیکن وقتیکه به‌قسمت‌های آخر دیوان میرسی ، باماهی آرامی در (گود شیگرفته دریا) برمیخوری ، که نومیدانه لحظات جانکاه پدیده‌ی بنام (مرگ) را کندو کاو میکند . بخصو ص بعد از زیارت بیت‌الله وادایی فریضهٔ حج .

بهرحال ، خواننده عزیز ! اکنون ناگزیر جای آن رسیده است‌که به همان (چندسخن) یعنی قراریکه دربالا گذاشته شدو فادار بمانم. زیرا دیوان اشعار «مجرم» دردسترس نگارنده قرار ندارد. ازاینروی کار اساسی راتادست یافتن دو باره به دیوان.... به تعویق‌میگذارم

امابا وجود همه کمی وکاستی در کار ، چند غزل «مجرم»را در ذیل بخوانید وقصور در کاررا ، به بخشایید .

یار بیاتو گوش کن، طنطنهٔ رباب را
گیر بکف توساعتی،این قدح شراب‌را
نوش بکن بیادآن، مهوش گلعذار خود
مست شوآتشی‌فگن ،خرمن‌شیخ‌وشاب‌را

ای‌مه نازنین‌من، بردهٔدل‌توزین حز ین
عارض خویش واکن‌و،پیش مکش‌نقاب‌را
بستهٔ توبه تارمو ،بنده دردمند خود
لیك‌تومگسلان دیگر بهر خدا طناب‌را
دور میافگنم زبر،آمدمام به چشم تر
بسملم ومزن توسر، عاشق دل کباب‌را
حی قدیم لم یزل ، خالق پا ك بی مثل
کرده خجل‌به‌پیش تو ، صدمه‌وآفتاب‌را
«مجرم اگر توعاقلی ،فکرخطامکن دیگر
گیر بجان ودل همه گفتهٔ این کتاب را

• • •

کرده بیجا دلم از طرف جانانه جدا
دست مشاطه خدا یا شودازشانه‌جدا
زامدش شام وسحر هردو به‌خودمی‌نازد
قصر شاهانه جدا کلبهٔ ویرانه جدا
دمبدم باد کنند خاك به سر زامد او
مست و هشیار جدا مردم دیوانه جدا
قطره باده اگر نوش کنداز لبوی
زلبش مست شود ساغر وپیمانه‌جدا
کاش هنگام وداعش همگی جمع شوند
تابه او خویش جدا گریدو بیگانه جدا
«مجرما» دانی یقین از سفرش میلرزد
صحن ایوان جدا بام‌ودر خانه جدا

• • •

از هجر توای نگارامشب
هم خسته ودلفگارم امشب
اندوهٔ محبت و غم تو
آورده در این دیارم امشب
شب تابه سحر ندیده راحت
در دیده خلیده خارم امشب
روی مه توندیده ام سیر
نشکسته مرا خمار امشب
من از ستم و جفا یت اینك
در توسن غم سوارم امشب
یارب چه کنم علاج خود را
جز صبر دیگر چه دارم امشب
افتاده بدست والی ملك
بردند مرا به دارم امشب
«مجرم» چه کند که کردهٔ تو
زین ملك مرا فرارم امشب

جواب به نامه های شما

همکاران وهمقلمان عزیز سلام‌علیکم

به امید صحت مندی خوانندگان‌عزیز ، میپر دازیم به جواب نامه‌ها.

دوست عزیز پاینده محمد یارپور

سلام همکار ارجمند ، درست‌تصور نموده اید ، باری حتماخواهیم خواند و چرا نخوانیم و چرا پاسخ‌ندهیم . این صفحه همین وظیفه را دارد که درد دل دوستان مجله رابشنود و در آن میان عرض حال مجله وکار کنان مجله‌را هم بگوید.

دوست عزیز ، زانوی نتوانستن‌و تقدیر زدگی را سخت محکم گرفته اید و با این طرز فکر به آنچه‌میخواهید برسید ، نخواهید رسید زیرا نخست بخت خودرا بد پنداشته‌اید و با نظر گاهی که به پیرامون خویش مینگرید جز سیاهی وپلیدی‌روشنایی و پاکی نخواهید دید ، بقول مولانا :

چونکه بر چشمت زدی شیشهٔ‌کبود
لاجرم عالم کبودت می نمود

ویا بقول ناصر خسروابرمردشعرواندیشه

چو تو خود کنی اختر خویش‌رابد
مدار از فلك چشم نیك اختری را

قصهٔ ((چه خوب‌است فراموشی))از نظر گذشت و غالبم این گمان است که قصه از کسی دیگری‌است‌که شما حتی نامها و کلمات‌نامعروف آنرا نیز بر گردانی به کلمات‌معروف‌خود مان نکرده اید ، تقاضا میرود که از نوشته های دیگران با نام خویش‌به‌ماچیزنفرستید وتوجه‌دارید که حق تالیف و نوشته دیگران‌محفوظ است ، با آنهم ، آن قصه به نشر میرسد ، امانه بنام شما .

دوست عزیز عبد القدوس نهضت‌فراهی متعلم لیسه عمر شهید

به سخن شما ازصدق دل سلام‌صمیمانه شما را علیك میگوییم و سلام و پرسان می فرستیم .

همکار عزیز ما بعد از توصیف‌و قلمفر سایی بسیار در باب‌نیکویی مجله مینگارد : ((باید بعرض‌بر سانم که اینجانب علاقه زیادی به شعر دارم ، خصوصا به شعر کلاسیك و از آنجمله به اشعار نغز حافظ شیرازی و مولانا جلال الدین‌بلخی عشق می ورزم . باور کنید که اشعار حافظ را تانیمه های شب می‌خوانم و بالذتی که میسرم میشود از خواب گریزانم . . . بی موجب‌نخواهد بود که بگویم تابه حال از کسی تشویق ندیده ام و کسی به‌را هنماییم نپر داخته است . . .))

ما به تشویق تان می نشینیم وبه راهنمایی شما همت میگماریم . کار بسس پسند یده یی است که به‌شعر حافظ و مولانا دل بسته اید و مایه یی خود را پر بار می سازید ،اما اشعار این بزرگان را بدقت و وسواس بخوانید ، ظرافتهای شعری‌و تخیل و خیال انگیزی شعر آنان را در یابید و با نگاههای ژرف وکاوشگر ببینید که چگونه معنای بسیار را در کلمات خوش آهنگ وپر استعاره پرورا نیده‌اند . از زبان و بیان شعری شان بدقت استفاده‌برید و همینگو نه اشعار تازه وبکر نو پر دازان راهم از نظر دور نداریدو شعر خوب آنان را به مطالعه بگیرید و حظ برید . به پاس داشت‌ذوق ارجمند شما دوست گرامی به این شعر آگنده از صنعت شعری،چکیده از احساس حافظ شیرین سخن توجه کنید :

سینه مالا مال در دست ای‌دریغامرهمی
دل ز تنهایی بجان آمد خدا راهمدمی
چشم آسایش که دارد از سپهرگرم رو
ساقیا جامی بمن ده تا بیا سایم‌دمی
زیرکی را گفتم ای‌ن‌احوال بین‌خندید و گفت
صعب روزی بلعجب‌کاری پریشان‌عالمی
سو ختم در چاه صبر از بهرآن‌شمع چگل
شاه تر کان فار غست از حال‌ماکو رستمی
درطریق عشقبازی امن‌و آسایش‌بلاست
ریش باد آندل که با درد توخواهد مرهمی
اهل کام و ناز را در کوی رندی‌راه نیست
رهروی باید جها نسوزی نه‌خامی‌بیغمی
آدمی در عالم خاکی نمی آید بدست
خیز تا خاطر بدان ترك‌سمرقندی‌دهیم
کز نسیمش بوی جوی مولیان‌آید همی
گریه حافظ چه سنجد پیش‌استغنای عشق
کاندرین دریا نماید هفت دریاشبنمی

و اینهم چند تکه یی از اشعارشما همکار عزیز :

ناله مکن آه مکشس غم بیهود،مخور نهضت
کین سه نکرد بخدا هرگز هیچ‌دردی را دوا

• • •

مرا ز آن مغرور سر کشس یکی‌یاد شد
در دلم احساس کشنده ایجادشد
دلم غم گرفت ((نهضت))د می‌چشم‌آب
خدا یا دل رفت زندگی ام برباد مد

• • •

مطربان بر خیزید آهنگ شادی‌ساز کنید
خوبان هرچه میتوانید امشب‌برماناز کنید
به چند صراحی و پیمانه کی‌شودچاره ما
ساقیان باده پیشس آرید و خم هاباز کنید

• • •

آن پیرخم گشته ز صد جوان‌آراسته به
که سر به کف می نهد در رهٔنام‌وطن

دوست عزیز شکیلا ذکریا

سلام همکار عزیز ، همکاری‌شمارا با مجلهٔ خود تان خواهانیم .نامه را به متصدی صفحهٔ مسابقات وسر گرمیها به منظور ((فال گیری)) سپردیم موفق باشید.

دوست عزیز سعیده متعلم صنف‌دوازدهم لیسه آریانا

بپذیرید سلام و پرسان مارا هم.همکاری قلمی شما را خواستاریم .

همکار عزیز ما مینو یسند :مجلهٔ شماره (۳۲ ـ۳۳) ۱۷ عقرب ۱۳۵۹ شما که دریك جلد نشرشده بود ،به مطالعه قرار گرفت و سر تاپا آنرا خواندم . مجله‌ژوندون‌مجله‌خواستنی همه خانواده‌ها است خواندن اشعار دلکش وپر بارش‌همه رامست میکند وهمه از مجله ژوندون بر وفق طبع و ذوق خودبهره می برند و بنده هم یکی از علاقمندان‌این مجله‌است ، میخواستم‌متذکر شوم که چندی قبل شعری بنام عبد الرحمن فروتن به نشررسید ، با این مطلع :

موج گردابم که دایم بیقرارافتاده ام
قطرهٔ اشکم ز چشم روز گارافتاده ام

در حالیکه چندین سال پیش ،غزلی به عنوان (غروب) از سید نور فرخ(سال ۵۲ مجله ژوندون‌شماره ٤۱) به نشر رسیده است با این مطلع :

«ای تازه نویسان»!» عز یز کاری‌نکنید که رسوای عام و خـــاص‌گردید و «انوری دزدی» را بیـــاد همگان بیا ندازید و خویشتن را برفراز بام مسجد بنشانید . . .

• . . . گویافکر میکنند که شعردزدی و مقاله ربایی نوعی از شعـرسرایی و مقاله نویسی است . .

• قطرهٔ اشکم زچشم روز گـــارافتاده ام

• چونکه بر چشمت زدی شیشهٔ‌کبود لاجرم عالم کبودت مینمود

• . . . همکار عزیز ما سعیده .شعر دزدی را با پشتاره و بـــار،برگه و نشان دستگیر نموده است. لطفا از ماجرای این دزد گیـــری ،خویشتن را مطلع سازید.

قطرهٔ اشکم ز چشم روز گـــارافتاده ام
در غروب زندگی چون شام تـارافتاده ام

و همچنان این غزل ، در ســـال۱۳٤۸ به پروگرام زمزمه های شب هنگام‌هنر وادبیات رادیو افغانستان‌و هم به آواز گیرای احمد شاکـــر آواز خوان جوان رادیو در ســـال۱۳۵۵ ثبت و چندین بار از طریـق رادیو نشر گردیده است که ایـــن‌خود دلیل قانع کنندهٔ برای شعـــر دوستان وآقای شخیص عبدالرحمن‌فروتن از میمنه باشد که ایـــن مصراع :

قطرهٔ اشکم ز چشم روز گـــارافتاده ام

از سید فرخ میباشد ، نـــه ازعبد الرحمن فروتن . امید وارم‌آقای عبد الرحمن فروتن بعد از همیـــن‌لحظه ، در سرودن شعر توجه بخرج بدهند تا شهرت مبارك شان باکلمهٔ‌سرقت ، مهر و موم نگردد ، به‌امید پیروزی های بیشتر کار کنان مجلهٔ‌محبوب ژوندون و مردم شریـــف افغا نستان .

جواب نویس :

این روز ها سرقت ادبی وسعت‌فزاینده یی یافته است و هرکه‌چند روزی دست به قلم برد و کتابی به‌مطالعه گرفت . به زعم خودش فردا مقاله‌یی مینویسد ونام مبارك خـودرا در جرگهٔ نویسند گان و شاعران سیاه میکند و ازشهرت باد آورده‌یی‌اینکار لذت ها میبرد که به چـــه آسانی به اوج نام آوری نشستـه‌است ، گویا فکر میکند که شعـر دزدی و مقاله ربایی نوعـی از شعرسرایی و مقاله نویسی است . این دسته از اقتباس گران یا بهتـــربگویم سارقان ادبی تا مدت زمانی طفیلی و میکروبی در وجود آثـــاردیگران زندگی میکنند شاخ و برگ میکشند ، به نشو و نمو میپردازندو اندك اندك بزرگ میشوند و در حلقه های ادبی راه می یابنـــد وشعر (!) می گویند و قصه (!) می نویسند و تقریظ و نقد به جامعـــه‌پیشکش می نمایند . جریان های ادبی جامعه اگر به جوش و خروش،بالندگی و شگفتگی باشند ، همان لحظه طبل رسوایی این قصـــــه‌نویسان ،شاعران و منتقدان‌ساختگی و مصنوعی را می کوبد و نقـاب ازچهرهٔ نا شریف شان می درد . در غیر حواله به زمان میگردد که داورسخت گیری است و در باز یافـت سره از نا سره خواهد کوشید ...و از ما به عبد الرحمن فروتـــن و دیگر محققان (!) سرقت ادبـــــی‌نصیحت که کاری نکنید که رسوای عام و خاص گردید و (انوری دزدی)را بیاد همگان بیا ندازید و خویشتن را بر فراز بام مسجد بنشانید . ..به حوصلهٔ همین صفحه ، چیـــز دیگری نمی گوییم .

دوست عزیز سید عبد الله متعلم‌لیسه منهاج سراج سرپل

مطلب فرستادهٔ شما بـــه اداره‌رسید ، بارها خدمت خوانند گـان و همکاران عزیز عرض شده اسـت‌که به یك روی ورق بنویسند ، در غیر نوشتهٔ ارسالی شان از نشربازمی ماند . و همینگونه است نوشتهٔ شما دوست عزیز . سلام فراموش‌شدهٔ آغاز کلام‌راحال بپذیرید وبـه انتظار مطالب دیگر تان هستیم . خدا حافظ .

دوست عزیز شمس الدین آرین سلام علیك همکار عزیز ، قبـل از همه سخن های دیگر به عـــرض‌تان بر سانیم که نام متصدی صفحه خنده نسرین نیست از این بعـــدمطالب تانرا عنوانی مجله و یا بنام همان صفحه مورد نظر تان ارسال‌دارید . .

دوست عزیز (؟) ! به حال رفتبارتان متاسفیم و متعجب هستیم کـــه چرا پدر تان به حال زن و فرزندان‌خویش نمی رسد و تنها بـــازن سومی به ناز و عشرت زندگی‌میکند.گرچه در این زمینه میتوانستیـــم چیز های بگوییم ، ولی شما واضح‌نساخته اید که چند سال داریـد ، مصروفیت شما چیست ؟ و چرا پدرشما مادر و مادر اندر شـما را از خانه راند ؟ آیا شما به ســـن وسالی هستید که تك وتنهازنـدگی را پیش ببرید ؟

عجالتا چه کشیدگی و اختـــلاف‌نظر در میان خانواده وجود دارد ؟ آیا شما مکتب را خلاص نمـــوده‌اید ؟ آیامیتوانید با مادر و مادراندر تان یکجا زندگی نمایید و از همـه‌جهات آرام باشید . . .

تا دقیقا از وضع و حال زندگـی‌شما اطلاع نداشته باشیم ، مشوره یی دقیق و درست عرضه نخواهیـم‌داشت و هرچه خواهیم گفت تیر به تاریکی رها نمودن است‌که به‌نشانه‌اصابت نخواهد کرد . از این جهت معذور دارید ما را ، به امید نامـه‌های دیگر شما .

دوست عزیز اول زمان نبی زارمتعلم صنف یازدهم لیسه میخانیکی ننگر هار

سلام های صمیمانه و دو ستانهٔ‌مارا قبول کنید . دعامیکنـیم‌که در حراست وحفاظت خداوند متعـــال‌باشید پارچه شعر ارسالی خویش رادر صفحه برگزیده‌های از نوشته‌های‌شمادریکی ازشماره‌های آ ینده بخوانید . موفق و کامر وا باشید .

دوست عزیز رحمت الله غیرت متعلم‌مکتب ابتدایی اسلام قلعه پلخمری

سلام همکار ارجمند تقاضا میرودکه شعر بسیار بخوانید و هم‌بسیار شعر بگویید که گفته اند کار نیکوکردن از پر کردن است ، اینـــك تکه یی از شعر شما :

خزان در رسید موسم بهـــــارگذشت
هنگام طرب و خوشی روز گـارگذشت

و این مژده هم از ما به شما که‌بهار در راهٔ رسیدن است بـــه پیشوازش آمادگی بگیرید .

و باز هم نامه یی از شما ، دقت‌کنید :

با سلام دو باره شعر انتخابـی‌خویش را بخوانید :

به دندان رخنه در فولاد کردن — به ناخن سنگ خارا را بریدن
به فرق سر نهادن صد شتربار — ز مشرق تابه مغرب ره بریدن
فرو رفتن به آتش دان نگونسار — به پلك دیده آتش پاره چیدن
بسی بر جامی آسانتر نماید — ز بار منت دو نان کشیدن

شعر ((زندگی)) سرودهٔ طبـــع‌شما را خواندیم . احساس شمـــا قابل ستایش است و آرزو مندیم‌که اشعار مـعـا صر ا ن را بسیار بخوانید . خدا حافظ .

دوست عزیز محمد یونـــس ازمیرویس میدان

سلام علیکم همکار ارجمند . مجله‌ژوندون هر هفته از چاپ می برآید مگر آنکه بنابر تراکم فرمایشـــات‌مطبعه دولتی ، کار ها به عقب افتاد و مجله شما ، دو شماره دریـــك‌شماره از چاپ بر آید . ما همیشه کوشش مینمایم که مجله هر هفته‌بدست خوانند گانش برسد وبنابه شکایت شما ، از مدیریت عمومـــی‌توزیع روز نامه ها خواهش میکنیم که در توزیع مجله ژوندون همـــت‌گمارند و مجله هفتگی را بعـــد از پانزده روز و بیست روز بدســت‌خوانند گان و علاقمندان نسپارد .

(والسلام)

راه زندگی

غفار عریف

پیوسته بگذشته

اماخوشبختانه :

همبستگی جهانی ملل ، مبارزات استقلال طلبی ، جنبش های آزادی بخش ملی ، اقداما ت پر شور وهمه جانبهٔ کمپ سوسیالستی ، سهم گیری هر چه بیشتر ممالك دارا ی رژیم های ملی ومترقی ، پیکار قهرمانانه کشور های عقب نگهدا شته تمام محافل و نیرو های متر قی جهان ، کلیه مبارزات ضد امپریا ـ لیستی ، وحدت قانونمندنیرو ها ی اساسی انقلابی جهان ، کشور ها ی دارای سیاست عدم انسلاك ، همه‌و همه به طور قاطع وپیگیر باروحیهٔ یکدلی و همبستگی واقعی سیاست جهانی امپریالیزم ، جنا یا ت‌دهشت افگنانه‌گروه‌های‌ارتجاعی‌ومشی‌سازش کارانهٔ نیرو های محافظه کارداخلی رابه باد انتقاد کشانیده و تحت چکمه های آهنین و ضر با ت خورد کننده نیم جان حیات بسر می‌برند.

طی جلسات عمو می وکنفرا نس های بین‌المللی ، مارش ها ی‌ظفر آفرین واعتصابات سر تاسر ی ، مظاهرات پرشور علیه نقض مواد اعلامیه حقوق بشر وپا ما ل شد ن شوونات انسانی که مو جد اصلی آنها امپریالیسم وار تجا ع‌بین‌المللی میباشد در سراسر جهان تصاو یب عملی وسازنده بعمل میاید ،قطعنامه ها صادر میشود ، استرا تژی و تاکتیك محافل امپریا لیستی دردفاع از رژیم های نظا می گر وفاشیستی را نوعی از تجاوز به حقو ق بشر وقوانین معتبر جهانی تلقی میکنند ودر دفاع ازین امر که کلیه پیشرفت های چشمگیر سیانس وتکنا لو ژی علم وفرهنگ ، دستاورد ها ی ادبی هنری ،اجتماعی وسیاسی ، فقط وفقط زادهٔ بازوان توانا ی انسا ن زحمتکش و هدفمند است ،همبستگی بین‌المللی ومساعی همگانی قرار دارد .

لیك گوشهٔ از راهٔ زند گی را اقلیت ها با استفاده از عقب ماندگی های فرهنگی ، کوتاهی آگا هی ، کمبود درك سیاسی ، دوری ازشعور طبقاتی به مخاطره انداخته است . اقلیت های طفیلی گاهی‌درنگهداشت ودفاع از عقاید پوسیده ، خرا فی ، درحال زوال ودوراز واقعیت وزمانی هم بسط سیمای وحشت زا ی بی عدالتی ، تشدید ستم سر نیزه‌زحمت کشان را از تهداب زندگی (زیر بنا) وخصلت زندگی محروم حقوق می دانند .

گروهی در زندگی جهانی با داشتن امتیازات وافر از همه نفوذ واعتبارات برخوردارند ، گا هی متکبرانه با غرور خود سا خته و پرداخته برای نمایاند ن چهرهٔ ظاهری ومیان تهی خود به اجرا ی هرنو ع (اکت) ونمایش می با لند وزمانی هم شاید به ارثی بودن امتیازات خود با داشتن اصل ونصب بنازند .

گاهی زندگی مردم در گوشهٔ ازجهان دستخو ش چپاو ل‌ویغماگری میشود وزمانی هم دژخیمان ستم پیشه سدراه پیشرفت عرصه های سیاسی، اقتصادی ، اجتما عی ، فرهنگی ، فنی و تخنیکی در زندگی اکثریت‌میشوند .

استثمار گران وستم پیشگا ن گاهی باتحمیل فشار وحملات‌ددمنشانه سرزمین مردمان رابه باد فنامیدهند وزمانی هم پیداوار ، مواد خام ونیرو کار زحمتکشان سر زمینی را با سراشیب سرمایه های سود آلود به هلاکت میرسانند .

در گرداگرد کشتی زندگی‌گروهی برای قایم کردن پایه های بی بند وبار قدر ت خود سر زمینی را تحت تابعیت دارند وعدهٔهم دایرهٔ کشتار بیرحمانه انسان های بی گناه وپا ـ کیزه سر شت رادر قلمرو خود بسط میدهند وبدین ستان سود های افسانوی به بار میاورند .

گاهی اهریمنان وقاتلان سر زمین مردمان زحمتکش رابه تفا لهٔگندیده وشوره زار انحصار بدل میکنند و زمانی هم قرار داد های کمرشکن می بندند .

استعمارگران وشیوه نو ین آن‌در تبانی بانیروهای محافظه کار، داخلی گاهی دربرابر زندگی راه رشد غیر سرمایه داری به شدت مقاو مت می کنند وزمانی هم کین توزانه با حیله گری ونیرنگ ناسیو نالیسم محلی‌را تحریك میدارند .

در راه زندگی عده از کشور ها ، مرتجعین با استفاده از کمبود ها و ضعف‌های بازماند هی ونوا قص فعالیت نیرو های مترقی‌ودموکراتیك موفقیت حاصل گرده‌اند که قدر ت سیاسی واقتصادی رادر دست‌داشته باشند ودر تعدادی ازملل جهان نیرو های کهنه کار و عقب گرا طعم تلخ شکست های سهمگین را می چشند.

لیك برپایه موفقیت هـای روز افزون سه نیروی عمده عصر ما وبه اتکای تجار ب ورخداد های عظیم جهانی وهمچنان به اطمینان بهترین ره آورد های بشریت زحمتکش می توان گفت‌که :

مقاومت وبر ج وباره شکنجه‌گران که در تحت سایه افکار و عقا ید فرتوت وتاریخ زده بر منافع‌سیاسی اقتصادی واجتماعی انسا ن ها ی زحمتکش گیتی تاخت وتاز میکنند ، سخت سست بنیاد گردیده ودورا ن اضمحلال رامی پیما یند .

ملل ستمدیده وانسان‌های‌روزگار دیده جهان با قاطعیت و دلیر ی بر ضد منوپولیست ها ، ستمگرا ن ، بیداد گران ، درنده خویان ، روباه صفتان ، زشت گرایان ، تباه کاران نظامیگران ،جهل پرستان‌وکلیه‌فرو‌مایگانیکه ارا جیف قرون وسطا یی سر مید هندبه پاخاسته اند ، برا ی کسب استقلال سیاسی واقتصاد ی وتحکیم حاکمیت ملی ، به‌خاطر دمو‌کراسی ، ترقی اجتماعی وعدا لت واقعی ، برای صلح‌وامنیت‌بین‌المللی واستقرار نظام های مترقی ودمو کراتیك وراه رشد غیر سرمایه داری میرزمند .

اگر الیکار شی مالی است و یا حدود سرمایه بجا ی صدور کا لا، اگر اتحاد مقدس بسته شد و یا اصالت فرد پیریزی ، اگر باکونین وماکس استیر انار شیسم را تبلیغ میکردند ویاکلیسا ی کاتو لیك در دادگاه تفتیش عقا یدکردندویاروش لیبرال منشانهٔ پاسفیسم پیش کش شد .

(بالیدارد)

بقیه صفحه ٤١

آن مسابقا ت تعداد بیشتر ی تماشا گران دیدن نمودند وعلاوتا تعـــداد بیشتر تیم‌ها شرکت ورزیده بودند چنانکه درمسابقا ت والیبا لمذکور تیم های پوهنتون کابل ، کابورا ، جبهش ، مشعل وتعلیم‌وتر بیه‌شرکت ورزیده بودند که درپایان آن ،تیـم‌ـ والیبال دختران پوهنتون اول ـ تیم مشعل دوم وتیم کابورا سوم شدند.

در مسابقا ت باسکتبال تیم ها ی الف وب پوهنتون ـ الف و ب جبهش پولتخنیك وتعلیم وتربیه شر کـــت نمودند که در مقام قهر مانی تـیم الف پوهنتون قرار گرفت وتیم های جبهش الف وب پوهنتون دوم وسوم شدند.

در مسابقات والیبا ل که اخیرا از طرف ریاست عالی‌ورزش وکمیته‌ملی المپیك در جمنازیوم پولتخنیك دایر گردید تیم های پولتخنیك ، کابورا، تعلیم وتربیه ومشعل شر کت نموده بودند که در نتیجه تیم والیبا لمشعل به مقام قهرمانی رسید وتیم کابورا دوم وتعلیم وتربیه سوم شدند .در مسابقات باسکتبا ل ده تیم ازکلپ جبهش ، تعلیم وتربیه شرکت داشتند که در ین مسابقا ت تیم های الـــف وب‌جبهش اول‌ودوم شدند .

مسابقات به سیستم دور بودکه‌در ختم آن به تیم های برندهٔ او لـدوم وسوم کپ های قهرمانی اهداگردید وعلاوتا برای هر تیم شش ،شش جوره کرمیج نیز اهداء شد .

مسابقات گروپ جدید الشمولان شطرنج پایان یافت

ریا ست عالی ورزش وکمیته المپیك چندی قبل مسابقات شطرنج رابین شطرنـج بـازان تـازه وارد مسابقات بنام مسابقات گـــرو پ جدید الشمولان در یکی‌از سالون‌ها دایر نمود . درین مسابقات شصت شطرنج باز اشتراك ورزیده و آنها یکسلسله مسابقات را طبق مقررات جدید تحت نظر عدهٔ از کارکنـــان مسلکی ریـا ست و رزش بـــراه انداخت . که این مسابقات بعد از ده دور دیدار ها بین شرکت‌کنندگان اخیرا پایان یافت .

در مقررات مسا بقات تشریـــح گردیده بود هرگاه هر اشتـــــراك کننده از جمله ده مسابقـــه شش فیصد پیروزی را نصیب شـــود در مسابقات آینده در جمله‌بازیکنان گروپ چهارم ظاهر خواهند گردید. و همچنان هر شطرنج بازیکه بتواند از جمله ده مسابقه ایکه انجام‌میدهد بیشترین امتیاز را بگیرد به حیـث برند گان مدالهای طلا، نقره وبرونز شناخته میشوند .

مقررات طوری وضع گردیده بود که باید هر شرکت کننده ده بـــار مسابقه را ادامه بدهد . که باتکمیل نمودن ده دوره مسابقه نتایـــج به صورت کل ارزیابی گردیـــــده و مستحقین مدالها معرفی میشود.

در نتیجه نهایی این مسابقـــــات کمال الدین با کسب پنجاه و دونیم امتیاز قهرمان اول شناخته شده و برندهٔ مدال طلا گردید .

محمد نعیم محصل پوهنتون کابل با کسب سی و نوو نیم امتیاز به مقام دومی دست یافت و مستحـق مدال نقره گردید . و محمد بشیـر گران دیگر شرکت کننده با بدست آوردن سی و هفت و نیم امتیاز به حیث برندهٔ سوم شناخته شده وبه مدال برونز این مسابقات دســـت یافت .

بعد از ارزیابی نتایج عمومـی به شمول سه برنده مدالهای طـــلا نقره و برونز بیست شطرنج بـاز دیگر مستحق اعتبار نامه گردیده و آنها در مسابقات آینده حق اشتراك را در گروپ چهارم شطرنج کشور حاصل نمودند . در جمله چهره های برازنده که در بالا از آنها نام برده شد غلام حبیب، عبد الواســـع جکنات ، عتیق اله ، ویس احمد از جمله چهره های موفق این‌مسابقات بودند که هریك آنها با پیـــروزی شان در پیش از پنج مسابقـــــه در خشیدند و سایر شرکت کننـ‌ـگان با پنج برد و اضافتـــــر از آن یکسلسله مسا بقات را انجام دادند برگذاری این مسابقات یکبار دیگـر زمینه آنرامیسر ساخت تا علاقمندان این ورزش استعداد های شانـــــر! ارزیابی بکنند و در کار شان برای یك آینده بهتر دست بکار شوند .

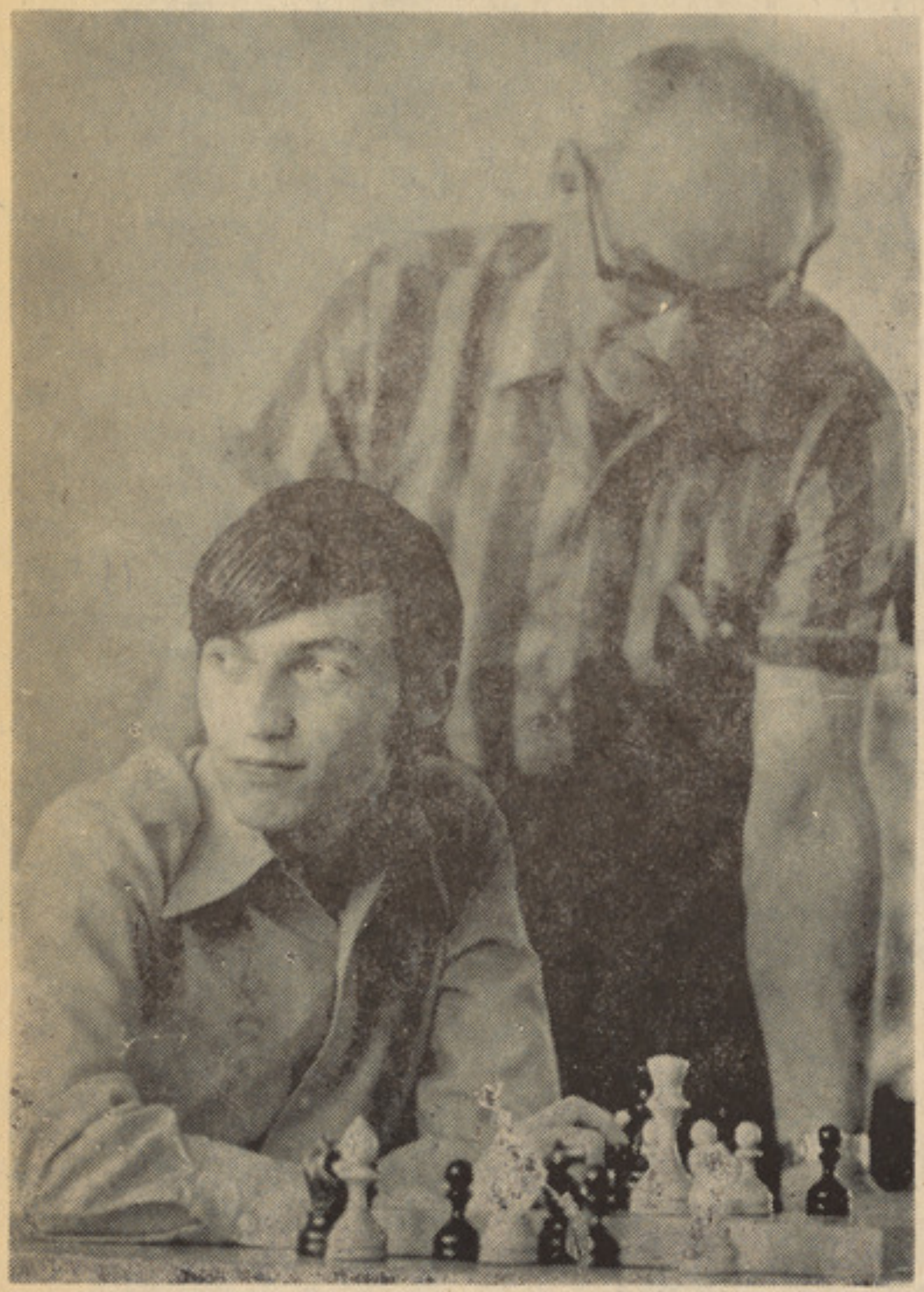

کاندید کسب عنوان قهرمانی جهانی شطرنج با کارپوف آماده گی میگیرد

ورزش شطر نج هم در جهـــان ورزش مقام خوبی را کسب نموده و از شهرت و محبو بیت زیـــاد بر خور دار میباشد . مخصوصـــا این شهرت و محبو بیت از زمانی زیاد اوج گرفت که اناتولی کارپوف چهره معروف شطرنج اتحاد شوروی با پیروزی هایش درسرتاسر اتحاد شوروی و جهان بود .

یك خبر مربوط به دیدار هـــای جهانی شطرنج حاکی از آنست که رابرت یونیر شطرنج باز معـــروف جمهو ری دمو کرا تیك آلمان برای کسب مقام قهرمانی یکسلسلـــــه مسابقات مقدماتی را جهت مقابلـه شدن با کار پوف انجام دهدوخیال دارد با کار پوف مقابل شود .

مسابقات کاندید های مسابقه با کار پوف که دریکی از شهر هـــای ایتالیا دایر گردید رابرت یونیـــر نسبت بر دیگران در خشید اودریك دیدار خود با کور چیونی شطرنـج باز دیگری از اتحاد شوروی که این هم از چهره های برازنده شطرنـج اتحاد شوروی است در برابرحریف کار پوف در حرکت سی و یکنیـم شکست خورد و از بازی کنار رفت یونیر در مسابقه خود با کار پوف از دانه های سفید کار خواهـــد گرفت .

بقیه صفحه ۱۵

جشن مرگ

کنجکاو و پر تمنای مادر و برادرش لخت شد و بر ختخوا بش کـــه هنوز گر می چند د قیقه قبل بد ن او را در خود نگهدا شته بـــود رفت و تنها حر فی که زد ایـــن بود :

ـآخ مادر چقـدر سرد است ، چقدر سرد است ...

گلناز از جا یش بر خوا ست ، اول پتوراروی او کشید و بعد هرچه در اتا ق پیدا میشد رو یش اندا- خت و با چشمها ی و حشتزده‌ببدن لرزان او که در زیر کلی ازپتوو پارچه و لبا سها ی کهنه و بفچـه میلر زید و با لا و پا ئین میر فـت خیره شد ،

لرزه شدید پسر بیچاره یـــك سا عت و شا ید هم بیشتر طـو ل کشید ، آنو قت بشد ت تـــب کرد ، هما نطور طا قباز خوا بیده بود و کو چکتر ین حر کتی نمیکرد، چشمهای ما تش رابه سقف دو خته بود .

گلناز رو کشها ی سنگین را از روی او بر دا شت و سعی کـــرد سر مـوزون او رابا د ستهـــا ی یخ زده ا ش سرد کند ، زن بیچاره تا غرو ب با نو مید ی وو حشت در اتا ق قد م زد وبا لا و پا ئیـــن رفت ، نمیدا نست چه کند ، فکرش از کار افتاده بود ، پی در پـــی از اتا ق بیرو ن میر فت‌وبرمیگشت و با ترس و اضطرا ب و چشمها ی از حر قه در آمده ولبریز از وحشت بدیوار های عر یـان و سقف ازهم پا شید ه نگاه میکرد نا گها ن‌حس کرد که د یگر گر سنه نیست ، مثل کسی بود که از سر ما یاگر- مای بیش از اندازه گر خ شـــده با شد ، اعصا بش از فر ط گر ـ سنگی و رنج از کار افتاده بود و دیگر هیچ چیز حس نمیکرد .

آفتا ب تازه غروب کرد ه بود، ناگهان نور امید ی در د ل مگناز درخشید وبا خود گفت :

((آیا هیچ کس پیدا نخوا هـــد شد که در برابر این همه بد بختی پو لی بمن قر ض بد هد ؟

بعد بیاد همسا یه ها و مغا زه خورا که‌فرو شی سر بازار بزرگـــ افتاد ، اما بلا فا صله نا امید شد، چون یاد ش آمد که بازار را او ل غروب میدید ند وآن مغازه هـــم مطمئنا تعطیل شد ه ا ست .

نا چار با یستی تا صبح صبـــر کند ، با این امید درو غی که فردا پو لی قر ض خوا هد کرد خودش را فر یب داد و آرام شد ، د یگر از این اتا ق با ن اتا ق نمیر فـت سا کت و غمزده آمد و در پهلو ی بسترپسر ش نشست .

تب بچه بالا رفته بود ، گلنا ز بیحر کت در کنـــار او نشسته و چشمها ی خیره اش را به کنـــج اتاق دو خته بود و از فر طاضطراب میلر زید .

پسر کو چکتر از گر سنگـــی خوا بش نمیبرد ، او هم باچشمهای از حو قه در آمده بد یوار اتا ق خیره شد ه بود ، پسر مر یض‌با آرامی نا له میکرد ، گاه هذ یـــان میگفت‌و سر ش را از طر فـــی بطرف د یگر میچر خا ند وچشمها- یش بیك نقطه از سقف خیره شده بود، نگا ه میکرد اما جا یی رانمید- ید، آن چشمهای داشت سیـا ه و شیشه یی و در خشا ن ، پســـر کو چکتر با د قت از بستر ش‌باو نگاه میکرد ، و قتی دو باره پسر مریض شرو ع بحر ف زد ن کـرد برادر ش بلند شد ، روی بستر ش نشست و با صدای خفه یی که‌فقط مادرش میتوا نست بشنود،گفت :

ـمادر ، برادر بزرگم میمیرد ؟

مادر مثل اینکه با د سر د ی بر بد نش وزید ه با شد لرزید ، بـــا چشمها ی و حشت زده به پســـر کو چکش نگا ه کرد و گفت :

ـاین حر فها چیه ، چرا ایـــن حرف را زدی ؟

پسر کو چك در برابر نگـــاه خیره ما در ش لحظه یی مکث کرد وبعدخم‌شد وسرش را بگو ش ا و نزدیك کرد و با صدای خیلـــی ملا یمی که سعی دا شت برا درش نشنود ، گفت :

ـچو ن ا گر او بمیره باز از آن خانه سفید برا ی ما غذا میا رن .

کلپ تفریحی هوتل انترکانتی ننتال

در خدمت همه

عالی ترین تسهیلا ت بـــرای‌سرگرمی همشهر یان عزیز وگرا می با استندرد بین المللی میدا ن های‌ورزشی بازی تینس ـ

اتاق بلیارد ـ پنگـــ پانگ ـشطرنج وغیره ـ

همه روزه در خدمت علاقمـندا ن‌قرار دارد .

بیایید از این چانس خـــو ب‌استفاده کرده اوقات فراغت‌خویش رابه سرگرمی فرحت بخشی سپری‌نمایید .

عضویت کلپ ورزشـــی باز ی‌تینس ماهوار فی نفر مبـــلغ ۶۰۰ افغانی و عضویت کلپ بلیارد پنگ‌پانگ وشطرنج ماهوار فی نفرمبلغ ۳۰۰ افغانی می باشد .

برای معلوما ت بیشتر به‌تیلفون۳۱۸۱۶ شعبهٔ فروشا ت وارتبا ط عامهٔ هوتل انترکانتی ننتال تما س‌حاصل فرمایند .

بقیه صفحه ۱۹

هر رنگی در میناتور..

ـاصلا مینا تور کلمه فرانسو ی بوده و ظر یف کاری را معنـــی مید هد ، یعنی هر قدر که یك تاـ بلوی مینا تو ر ظر یف و ریز تر کار شود به هما ن قدر ، با ارزش تر بوده ومیناتور گفته میشود وبطور عموم‌هنر مینا توری سبك بهزادبه سه بخش عمد ه تقسیم میشود .

۱ـ تذ هیب سبك بهزاد .

۲ـ تصو یر سبك بهزاد .

۳ـ تشعیر سبك بهزاد.

ومقا یسه هنر مینا توری بـــا ریا لیزم با ید گفت که : این هنـــر با ریا لیزم فر ق ز یادی دارد ، زیرا در هنرریالیزم پر سپکتیف و انا تو می و سا یه ها و پر داز ها استفاده ز یاد ی بعمل می آیـــد در حا لیکه هنر مینا تور ی از این قاعده متثنی ا ست . امـا بـا ید گفت که تنا سبات دراین شیوه‌باید حفظ گر دد .واماباسایر سبك این سبك تفاو ت کلی دارد ، مثـــلا با کو بیزم هنر مینا توری هیـــچ مقا یسه نمیشود و ...

* در مورد بکار بر د ن ر نگ ها در هنر مینا توری چه نظـــر داری ؟

با تو جه با ینکه نقا شی میناـ توری از نظر رنگ آمیزی و ســـر شا ری رنگها ، ر قیبی ندا رد ،لازم می آمد تا هنر آمو زا ن در دنیا ی رنگ ها و طر یقه تر کیب ورابطه هر رنگ با رنگها ی د یگر مطا ـ لعا ت و تجر بیا ت عمیق‌بد ســت آورند . برا ی آنکه در غنای رنگهای نقا شی کشور ما ن نظر کلـــی دا شته با شیم ، کا فی ا ست تابه آثار مینا توری هنر مندان چیـره‌ـ دست و معرو ف از سر د قت نگاه کنیم . هما هنگی و تر کیب رنگها در این نقا شی ها ا عجاز آ میـــز است. ظاهرا هر رنگی در مینا ـ تور ، مرز و محدود ۀ خود را دارد، اما در مجمو ع این‌رنگ ها ،بطرزی غریب و حد تی را القاء میکنـــد که مشخصا مینا تور کشور عز یزما افغا نستا ن ا ست ...

* در نقا شی مینا تور از کدا م نوع رنگ ا ستفاده مینما یی ؟

ـدر هنر مینا توری از هما ن اوا یل پیدا یش این هنر ازرنگهای اصلی و معد نی ا ستفاده بعمـــل میا مد . و بنده نیز ما نند سایرین ازرنگها ی آ بی ودیگر تر کیبات رنگها ا ستفاده میکنم . تا گفتـــه نبا ید گذ شت که بصورت عمو م در نقا شی مینا توری از رنگها ی مانند : لا جورد ، شنگر ف ،(سرخ) ،زنگار (سبز) و زر ینـــخ (زرد) بیشتر کار میشود . و این نـــو ع رنگ ها از جمله رنگ ا صیـــل است که در گذ شته ز یاد مو رد استعما ل دا شت ، ا لبته ر نگـــ طلایی ونقره‌یی را نیز باید درجمله این رنگها اضافه کرد.

ودر قد یم چو ن رنگ‌های آبیکه امروز در د ستر س نقا شا ن‌است موجود نبود لاجرم هنـــر منـدا ن برای رنگ آمیزی تا بلو هـــا ی شان از مواد معد نی و رنگ های معدنی وطبیعی که خود میسا ختند استفاده میکردند و لی حا لا آ ن طریقه ها و شیوه ها تقر یبا فراـ موش گشته ا ست اما هستند نقا ـ شان که در تا بلو ها ی شا ن از رنگ ها ی قد یمی که بیشتر شان سا خته خود شا ن ا ست ا ستفا ده میکنند .

تا بلو ها ییکه با این نو ع‌رنگ ها ما نند لا جورد ، طلا ، نقـــره وغیره ا ستفاده میشود چو ن‌بهای زیادی را ا یجا ب میکند از ایـــن رو تابلوی که توسط ا یـن رنگـ ها کار میشود از ارزش و پختگی بیشتر ی بر خور دا ر میبا شـــد ومن نیز از رنگ لا جورد در بعضی از تا بلوهایم ا ستفاده میکنم .

*در مورد کارت چه فکر میکنی، چقدر و قت د یگر لا زم ا ســـت‌تا کارت از پختگی لازم و بیشتر ی برخور دار گر دد ؟

ـدر مورد کار ها یم خودچیزی اظهار نمیدا رم و نبا ید چیزی‌بگوـ یم و به مصدا ق مثل معر و ف که (شنید ن کی بود ما نند دید ن) قضاوت را به هنر دو ستا ن ،هنر شنا سا ن میگذا ریم . اما درمورد بخش د یگر سوا لتا ن با یـــد عر ض کنم که : هنر مینا تو ر بخصوص سبك بهزاد یك هنـــر مشکل و پیچیده ا ست . در حاـ لیکه تعداد زیادی‌این هنر را تعقیب می نما یند و لی تنها سه یا چها ر استادی که نام شان را قبلا ذکـر کردم‌در کشور ما ن د ید ه میتوانم که کار ها ی شا ن از پختگی ، زیبایی واصالت زیـاد بـر خورـ داراست . و من هم نمیدا نم که چه مدتی و قت لازم ا ست و چقـــدر سا لها را با ید پشت سر گذ اشت تا کارم به پختگی بر سد. وشعری از خوا جه عبدا لله ا نصاری بیا دم آمد که میگو ید :

الهی اگر خامم پـخته ام کـنـ
واگر پخته ام سـو خـته ام کـن

* عمومادر نقا شی ها ی مینا ـ توری گذ شته صحنه ها ی ا ز جنگ، شکار و وغیره دیده میشود

بقیه درصفحه ٥٤

بقیه صفحه ٤٥

جوانان وروابط..

دست میدهد و او بخاطر گرفتـــن انتقام شو هرش را نزد دوستـــان و آشنا یانش‌خردمیسازد وتحقیرش میکند . و اکثرا مرد ها در این مورد کمتر حوصله دارند و برای اینکـــه اعادۀ حیثیت نموده باشند ناگهان عصبانی میشود و آنچه را که نباید بگوید به زبان می آورد و این امـر بیشتر بر روابط خانوادگـی زن و شوهر تاثیر سوء میگذارد و اکثرا ازهمین جاست که جدایی و از هـم پاشیدن روابط خانوادگی شـــان شروع میشود .

پس ببینید که زندگی در ابتدا اگر ازیك بوسه آغاز می یابـــد ، بالاخره بکجا می‌انجامد .خوشبختانه امروز زنان و مردان یا بهتر است بگوئیم ،جوانان ما در یافته اند که زندگی خانوادگی و ادامه‌آن‌مستلزم مراعات نمودن یك سلسله نزاکـت ها و قوانین است که باید ازطرف زن و مرد مراعات شود . وقتی بین زن و شوهری تفاهم وجود داشتـه باشد . و در پهلوی آن محبـت و صمیمیت هرگز محیط نا مساعـــد خانوادگی بو جود نخواهد آمد .

شاید این سوال نزد تان خلـق گردد که چرا بعضا در بین جوانان تحصیل کرده و فهمیده اختـلافات خانوادگی ایجاد میگردد به جـواب باید گفت : که اختلاف خانوادگـی اکثرا زمانی به وقوع میپیوندد کـه یکی از دو طرف همانطور یکه قبلا تذکار دادیم‌مراعات‌نکردن نزاکتهای زندگی میباشد و یك موضوع مهم دیگر یکه بیشتر در بین خا نواده های جوان تاثیر بد میگذارد وباعث

میشود که محیط پاك و خالـــی از هرگونه شك و تردید را درخانواده لکه دار سازد وجود دوستـــان و آشنایان که بعضا در بین شـــان اشخاصی موجود اند که شایستـه دوستی و رفت و آمدرا ندارنـــد این اشخاص با حرکات و نگاه های دور از نزاکت و اخلاق باعث‌میشود. که حس بد گمانی را در میان ز. و شوهر جوان ایجادنماید و ازهمین جاتخم نفاق کاشته میشود و توسط همین دشمن به ظاهر دوست‌آبیاری میگردد . بالاخره نتیجه این میشود که روابط سالم و پاك زن و شوهر از هم بگسلد و بپاشد همانطوریکه بار ها گفته ایم باز هم میگویم در انتخاب دوست و رفیق خیلی‌محتاط باشید زیرا رفیق بد بزر گتـرین دشمن خوشبختی و سعادت‌خانوادگی است .

خوشبختا نه امروز جوانان مـــا براستی به این نکته ملتفت گشته اند و از همین رو در انتخاب‌دوست و رفیق زیاد احتیاط میکنند . ونمی گذارند که زندگی خوش خانوادگی شان دستخوش بازیچه دیگـــران قرار گیرد . و حقیقت هم همیـــ است باوجود اینکه رابطه میان زن و شوهر همانقدر که محکم اســـت گاهی اتفاق می‌افتددکه این‌استحکام بایك سخن بی جا و بی مـــورد متزلزل گردد . پس چه بهتر که قبل از وقوع حادثه علاج آن گرفته شود یعنی قبل از اینکه رابطه نیك خانوادگی از هم بپاشد و شیرازه خوشبختی خانواده از هم بگسلـ باید در مورد انتخاب دوســـت و رفیق زیاد متوجه بود .

بقیه‌صفحه ۱۱

نگرشی به‌سینمای

می لرزد موج شکن نیرو مند ازمیان امواج متلاطم ره می گشا ید رزمنا وانقلاب مغر ور و شکست نا پذ یر به سوی شکو ه وجاودا ـ نگی پیش می‌رود . صحنه پا یان این فیلم ناز دود نی با غرور و افتخار اعلام می کند که انقلا ب شکست نا پذ یر ا ست .

ایز نشتین و همکا را نش پس از بزر گدا شت او لین‌انقلاب(۱۹۰۵) به در خوا ست دو لت شوروی‌کار بر رو ی فیلم اکتبر مربو ط به انقلاب کبیر سو سیالستی(۱۹۱۷) را آغاز کردند .

تدارك برای فیلم اکتبر رز منا ـ و پو تیو مکین آغاز شد . ایزنشتین به ا تفا ق شا گرد و دستیا ر ش گر یگو ری ا لکسا ندر و ف کار خود با گر د آوری تعداد بی‌شماری از ا سناد و مدا رك در باره زمینه چینی تحقق وپیشرفت پیر و ز ـ مندانه انقلاب سوسیا لیستی‌شروع کردند سپس به یا فته ها ی خود درباره وقایع فبروری تا اکتبر ۱۹۱۷ در پتر و گرا د بسند ه کردند که به فیلم و حد ت وزیبایی بخشید

صحنه ها ی پر جمعیت بهتر ین فصل ها ی فیلم هستند وپرکشش تر ین و حسا س تر ین مرا حل انقلاب را نشا ن می د هند تیر با را ن تظا هر کنند گا ن غیر مسلح جو ن ۱۹۱۷ به د ستور دو لت مو قت نطق لنین از زر ه پوش خطاب به جمعیت گرد آمده در ا یستگاه فنلا ند ، میتینك نزدیك ((سمو لنی)) شلیك تو پخا نه رز منا و ((اورورا)) یو ر ش توفانی به کا خ زمستا نی . این فصل ها خا طر با ز سازی رویداد ها از روی ا سناد و خا طرا ت شما هدا ن عینی با د قت ژرف کاو تا ریخی وبا الها م از رو حیه نبرد انقلا بی بر تما م فیلم بر تری دارند این صحنه ها هستی مستقلی می یا بند و در شما ر فیلم های تا ریخی مستند در می ا یند ا ز نظر تما شا گرا ن این صحنه ها صرفا بر یده ها یی ا ز یـك اثر هنری نیستند بلکه فیلم‌ها ی مستندی به شما ر می روند که رویداد ها ی حقیقی انقلاب را به تصویر می‌کشند بهتر ین تصاویر

لاریسا درحال اجرای یکی‌ازصحنه های فلم

بهتر ین تصا ویر فصل ها هیچ گاه فراموش نمی شوند.

نیروی مقاومت نا پذیر جمعیتی که توفان آسا به کا خ زمستا نی یورش می برند چکمه ملوا نی که تا ج ز ینت بخش سر در آهنی کاخ‌را خود می‌کند برش های‌پیاپی سر یع تصاویر تظاهرات و تیر ـ اندازی سر با زا ن طنین‌ریتم تیربا ر را منعکس می سازد .

در فیلم اکتبر بود که نخستین تلا ش برا ی تر سیم سیما ی‌لنین بدون ا ستفاده از رو ش های‌مستند به کار ر فت ایز نشتین برای این مقصود به جا ی باز یگرا ن حرفه‌ای از کارگری به نا م نیکا ند رو ف استفاده کرد که شبا هت‌فیز یکی زیادی به و لادیمیر ایلیچ داشت اما مطلقا آموزش باز یگری ند یده بود و از این گذ شته تلا شی هم برا ی نقش لنین به کار نبرد صحنه ها ی پر جمعیت فیلم که لنین را در میدا نی در تما س‌نزدیك با تود ه ها ی انقلا بی نشا ن می دهند وزیر پرتو ها ی مزا حم نور افگن های که از جهت عکس می تا بند محو می شو ند هنو ز بسیا ر نیرو مند و مو ثر به نظر می‌آیند .

باقیدارد

هر رنگی در مینا تور...

ودر کار ها ی خود ت نیز این صحنه ها د ید ه میشود ، آیا نمی شود که زندگی امروزی رادر تابلو ها یتان انعکاس دهید؟

ـ سوا ل مشکلی می نما ئید، چون من یك نو آموز م این سوا ل را باید از استا دان بنما یید ولی تا جا ییکه د ید ه شد ه تنها شکار وجنگ نه بلکه د یگر رخ داد ها ی زند گی نیز در تا بلو های مینا توری منعکس شد ه‌است، اما چو ن از قد یم در تا بلو های مینا توری صحنه ها ی شکار ،جنگ ،بزم مو سیقی و غیره انعکا س یا ـ فته است وماهم برای حفظ اصا ـ لت این هنر این صحنه ها را د ر آثار ما ن ا نعکا س مید هیم ومیا ـ وریم . و ا گر مینا تور را باسبك ریا لیزم امتزا ج بد هیم و صحنه های از زند گی امروز را تر سیم کنیم شا ید هما ن چیزی بد ست آید که شما سوال آ ن را کر دید ومن نمیدا نم که تا امروزچرا این کار رانکرده اند .

• چند نو ع مینا توری را میشنا ـ سی ؟

ـا گر چه من آنقدر معلو ما ت کا فی در ا ین زمینه ندا رم و لی با آنهم به سبك بهزادآشنا هستم وخود م نیز آ ن را تعقیب میکنم به آثار محمد هروی آشنا بود ه، سبك ا یرا ن، سبك هند ، سبك کشمیر عرا ق ، بخارا ، ها د ی تجو یدی و محمد تجو یدی را میشنا سم .

ولی برای من ازهمه مهم سبك بهزاد ا ست .

• درمورد شیوه آ مو زش هنر نقا شی‌در گذ شته چه میدا نی ؟

ـا گر از نزدیك بیك تا بلوی مینا توری از روز گار گذ شته متو جه شویم که هنر آموزا ن‌جوا ن کار گاه ها ، رنگ آمیزی مینا تور ها را بر عهد ه دا شتند . ا ستا ـ دا ن طرح ا صلی را و ا ستخوا ن بندی مینا تور را می کشید ند وکار رنگ آمیزی را بعهد ه هنر آمو زان میگذاشتند .

هنر آموزا ن را ا بتدا به رنگ آمیزی بخش ها ی ساده و ا می دا شتند و به هما ن نسبت که در کار پیشرفت میکر د ند ، برنگ آمیزی قسمت ها ی مهمتر وپیچیده تر را به آنها تکلیف می کردند یك هنر آموز با این شیوه تعلیم در هفده سا لگی ، میتوا نست یك اثر مینا توری را به‌تنهایی رنگ‌آمیزی کند . این طر یقه تر بیت نقا ـ شان، نسل به‌نسل ادامه می‌یافت‌و هنر آموزا ن جوا ن پس از گذراندن دوره ها ی فشرده و جدی تعلیم ، خود استاد می شد ند . و به تربیت نسل د یگر نقا شا ن همت می گما شتند .

آنچه در نزد ا ین هنر مندا ن بیش از همه جلب نظر میکرد ، احساسات عا شقا نه و مستانه شا ن برا ی خلق‌هنری‌بود .

و در تا ریخ ها آمده ا ست که این نقا شا ن بهنگا م خلق یك‌اثر د چا ر جذ به و شور میشد ند، وآثار یکه تو سط کلك این هنر ـ مندا ن با این ا حسا س بو جود می آمد از جمله شهکار ها ی روز ـ گار خود بشما ر می رفت .

•خو ب عمر ذکر یا می خوا هم آخرین سوال را ازشما نمایم، آیا می‌خوا هی این ر شته را تقیب‌نما ـ یی یا در نیمه راه رها یش کنی ؟

ـآرزو دارم که با تما م قو ت‌این رشته را تعقیب کنم البته دربهلوی آن می خوا هم هنر خطا طی را و مجسمه‌سازی را نیز یاد بگیر م‌ولی شا ید مسلکم همین هنر میناتو ری با شد که حا لا آ ن را تعقیب میکنم ومی‌خواهم سا ینس ر ا نیز در پهلوی این هنر ها فرا گیر م.

عمر ذکر با ز محبتت تشکر آرزو میکنم که در کار هایت موفق با شی

بقیه صفحه ۲۶

اعلامیه‌وزارت...

داد ن تو جها ت این اجلا س از مسایل مبر م و داغ‌کشور های اسلامی ندارد .

برای جلو گیر ی‌از همچو تلاش های خد عه آمیز بذل توجه‌نمود ه و کو ششـــــ نمایند تا کنفر انس‌و قت خودرا و قف مسایلی نـــه نماید که و حد ت جهـــا ن اسلام را صد مه میز نـد ، تابه این تر تیب پیرو ز ی آنها در مبارز ه مشترك شان علیه دشمنا ن تا مین گردد .

واما در مورد تصمیـــم مربوط به تعلیق عضو یـــت جمهور ی دموکرا تیك افغا- نسان در ساز ما ن‌کنفر انس اسلامی باید گفت که ایـــن تصمیم کا ملا غیر عادلا نه و بدو ن هرگو نه دلیل میباشد بنابرا ن وزار ت امور خارجه جمهور ی دموکرا تیك افغا- نستا ن با صلا حیت تا کید میدارد که‌هر گو نه فیصلـه وتصمیمی که درین اجلا ســ در غیا ب هیا ت نمایند گی افغانستا ن اتخا ذ گـــر دد جمهور ی دمو کرا تیـــــك افغانستا ن خودرا بدان مقید ندانسته و تاجا ییکه بـــه کشورما مر بو ط میشود فاقد اعتبا ر قانو نی خوا هـــد بود .

بقیه صفحه ۷

دیگر قلت چوب و ...

انجنیر نوایی

تاجاییکه این موضوع به وزارت معادن‌و صنایع تعلق می گیرد ما می کوشیم موضوع‌را به‌مقامات‌مسوول پشنهاد کنیم و چنین زمینه‌یی رابه‌وجود آوریم ودر مورد موسسات دیگـر میتوانم بگویم در صورتی که دو نوبت کاربه گونه یی در نظر گرفته شود که نوبت نخست ازساعت ۸ صبح آغاز و تا ٤ بعداز ظهر دوام آورد ونوبت دوم از ساعت ۷ شام شروع‌و برای مدت هشت ساعت ادامه یابدبا توجه به اینکه سه ساعت از چهار بعداز ظهر تا هفت شام را این موسسات در حال تعطیل کار قرار می گیرند میتوان انتظار داشت که بخشی از مشکلات کمبود برق دراین‌ساعات که نیازمندی فراوانتری به آن محسوس‌است از میان برود.

درپهلوی این مسایل یاد آوری این نکته هم ضروری است که استفاده از انرژی برق برای پخت و پز با داشتن دو خصوصیـــت بهترین و ارزانترین بیشتر مورد علاقه وتوجه مردم قرار دارد و همین امر هم سبب کمبود آن می گردد ـ چراکه ظرفیت‌تولیدی مامحدود است ونمیتواند بیشتر از آن زمینه مصرف داشته باشد و همین نکته است که بایـــد خانواده های ماهم آنرا درنظرداشته باشندو در مصرف برق تاجای امکان زیاده روی نکنند ودر همین جای سخن این یاد آوری هم بیجا نیست که مشکل انرژ ی تنها مشکل شهرو کشور ما نیست و امروز حتی پیشرفته ترین کشورهای جهان هم باآن روبرو می باشنـد در مورد استفاده از گاز مایع تولیدی خود ما بایدبگویم فعلابه دلایل اقتصادی وعمدتاًاین دلیل که انتقال گاز از شمال کشور به کابل مستلزم تمدید پیپ لین هایی می باشد که ایجاب مصارف هنگفتی را می کند برای مـا مقدور نیست • اما دراین مورد که باید درحجم توریدات ماازاین ماده انرژی زاافزوده گردد من کاملا توافق نظر دارم •

در شرایط کنونی کابل سالانه به هفتادو پنج تن گامایع ضرورت دارددر حالیکه‌صرفاپنج تن تورید می گرددویقیناً در صورتی که مقدار بیشترازحد نیازکنونی مردم هم تورید گردد باز هم برای آن مشتری خومیم داشت امابايد در نظر داشته باشیم که از گاز صرفاً درامور پخت و پز استفاده شده میتواند و نه برای تسخین وگرم‌ساختن منازل •

راحله راسخ خرمی !

پیشنهادی که من در این زمینه دارم این است که شاروالی‌کابل‌ووزارت معادن و صنایع درزمینه مورد بحث طرحی را مشترکاً مورد تصویب قرار داده و آنرا با ذکر دلایل قانع- کننده چه‌از نظر مفیدیت اجتماعی و چه ازنظر ارزش اقتصادی در اختیار ارگنهای تجاری کشور قرار دهند تادر زمینه توریدمقدارکافی گاز مایع با شرایطی سهل با کشور هـــای دوست تماس های به منظور عقد قرار دادهای تجارتی گرفته شود وژوندون هم آنرا انعکاس داده حتی حاضر است این دلایل‌را اگر در اختیار ما گذاشته شود به نشر رسانیم •

برف میبارد

برف میر قصد
بر ف همچنون بر گهای خشـــك‌پاییزی
بر وی بامها ی شهر میر یزد
صحن خانه‌روی جاده
سوده کافور پاشیده
یکطرف غم
یکطر ف شادی
کوچه ها خالی
من ز پشت‌پنجره‌درگیرودارزندگی
غر ق در رویای حزن انگیز رویای‌جوانی
یادم آمد سالها زین پیش
روزهای بر ف‌وبارا ن
درکنار کرسی گرم زمستا ن
بابه حیدر خان دهقان قصـــه میگفت
قصه های رزمی وحما سه دورا ن‌پیشین را
قصه باستا نی
ازنیاکا ن همامی
داستان بلخ بامی
قصه گو درز نامی
از هجوم لشکر سر مست توران
از دلیری های پرشور نیا کان
از کك کهزاد و رستم
رستم وسهراب ناکام
قصه زور آوری یی پهلوان سام‌سام نریمان
قصه سیمر غ دستان
از در فشس کاویانی
از سرود جاودانی
حکمت‌و آیین زردشت
شعله‌های آتش بر زین‌زردشت
درمیان قصه خوانی
گاه میگفت :
وه چه‌خوش بودآنز ما ن‌شاد مانی
زندگی بافرو آزاد ی عهـــــدباستانی
ای جوان زنده دل ای شهپـــرشهباز کشور
هو ش دا رای مرد دورا ن ساز کشور
زندگانی چیست دا نی کار زار مرگ‌وهستی
گاه زحمت گاه ذلت‌گاه مستی
دربر پیکار دشمن چون در خـــت‌سروپایا
استوارو پایدار وپا یبر جا
باهمه پستی بلندی گفته بـــودم‌زندگی زیباست
«آری آری زند گی زیباست »
زند گی آ تشگهی دیرینه پا برجاست
چون بیفروز یش رقص وجلوه‌اش‌درهرکران پیداست
ورنه خامو ش است خامو شـــی‌گناه‌ما ست
زنگی راشعله باید برفرو زنده
شعله ها راهیمه سوزنده

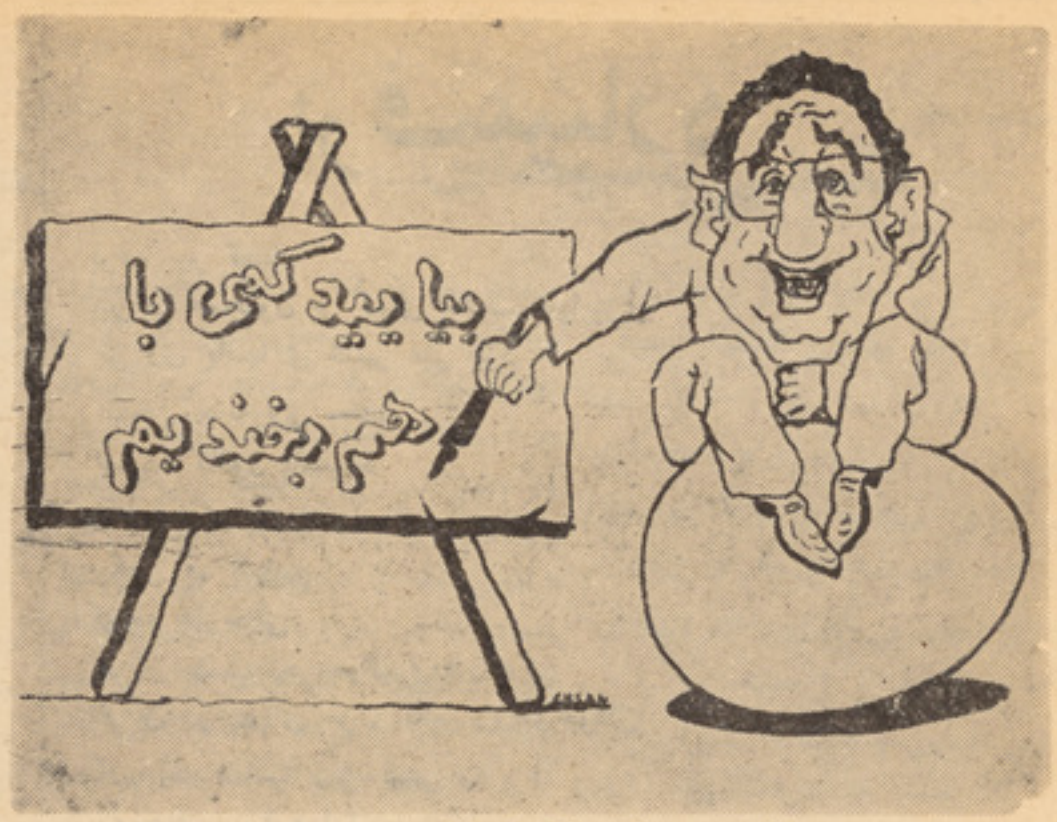

باز هم اسکاتلندی ها

مکتاویش اسکا تلندی رو به دو ستش کـه‌برای دیدن او آمده بود کرد و گفت :

ـ بلی ... من در وصیت نامه ام‌نوشته‌ام که به هر کدام از مستخدمینم که بیش از ده سال در منزل ام کار کرده باشد برایش‌ده‌هزار دلار بدهند !

دوستش سری تکانداد و گفت :

ـواه ... واقعا که تو آدم درست و دلبازوسخاوتمندی هستی ؟!...

مکتا ویش بلا فاصله حرف اورا قطع‌کرد:ـ نی... نی جانم ... هیچ اینطور نیست . آخر من هیچ مستخدم را بیش از ۲سال‌زیاد تر در بین خانه نگهداری نمی کنم :

ارسالی محمد عارف «چوبك»

بدون شرح

اجسام شفاف

معلم در بین صنف رو بیکی از شاگردان‌لایق کرد و پرسید :

ـ نام‌یکی ازاجسام‌شفاف راکه باآن بتوان‌ازیك طرف، طرف دیگر را دید برایم بگو !

شاگرد بلافاصله جواب داد :

خوب آقای معلم صاحب اینکه شمامی‌گوییدمعلومدار است ؟

خوب چه است ؟

آب مرتبان شیشه یی است

ارسالی دل آغا وحیدی

خانم ـ داکتر چه خاك بسرم شد ..بچیـم‌ریزش کرده وبه همین وضع مانده است .

داکتر ـ غصه‌نخورید خانم‌اگر همینطورباقی‌بماند بسیار بچه هوشیار ودرس خوان باقی می ماند .

شماسوادداريد

مسافری در بین سر ویس به مردی که‌سوادنداشت همسفر شد در راه در کنـــــارش پرو فیسوری نشسته بود ومجله می‌خواند...

مرد که سواد نداشت ، مجله را از او گرفتو شروع کرد به نگاه کردن...

پروفیسور پرسید :

ـشما سواد دارین ؟

بلی که دارم !

ـپس‌برای چه مجله را بر عکس گرفتـــه‌اید ؟

برای اینکـــه کسی دیگر اینطور نمیتواندمطالعه کند .

ارسالی محمد سلیم لطیف زاده

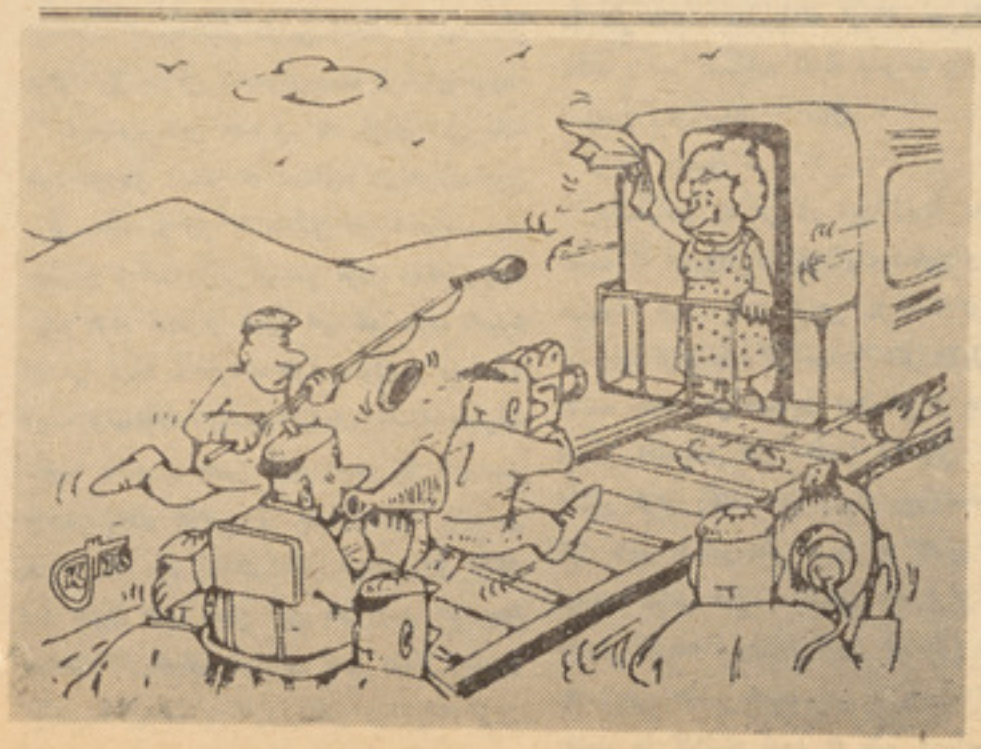

وقتیکه خانم ازیك حادثه ترافیك جان بسلامت برده وعکاسان وخبرنگاران میخواهند راپوری از آن حادثه بگیرند .

شرم دارم

طبیب رادیدند که‌هرگاه بگو رستان میرسیددستمال بروی خـو د گرفته وزود تیر می شد مر دم سبب آنرا پرسیدند گفت : از مردگان این گورستان شرم دارم زیرا هرکدام شربت مـــر ا خـو ر د ه است مرده است .

ارسالی عزیزاحمد ولی زاده

بدون شرح

تهیه‌وترتیب حمید(آژیر)

چرا میخندیم؟!

با ب هو ب میگو ید : از خنده مردن ، شیك تر ین نو ع مـــردن است !

اگر تو نه خندی ، ز ند گی بـــه ریش تو می خندد !

(از ضرب المثلهای هند ی)

وقتی که می خندی ا مرا ض از تو فرار میکنند !

(از ضر ب المثل ها ی چینی)

اگر بی پو لی ، بخند تادر دش کمتر بشود !

(از ضر ب المثلهای فرا نسوی)

حتی و قتی که میمیر ی بالبخند بازند گی و داع کن !

(از ضر ب المثلهای تا یلندی)

در دو غـم از خند ه میتر سند !

(از ضرب المثلهای فرا نسوی)

همه می خوا هیم بخند یم تـــا مجا لی به غم ند هیم که خانه د ل ما را تسخیر کند. خندیدن حصاری است که خود را از شر حملـــه وهجو م ا ندوه‌ونگرانی و نا امید ی در آن پنها ن میکنیم .

یك فیلسوف آلمانی میگو ید :

ـ خود خنده چیزی مهمی‌نیست، یك عکس العمل طبیعـــی ا نسا ن است که خود ش نفعی عا یـــد انسا ن نمی کند و لی ا ثر مهـــم خنده آنست که‌برای چند لحظه و دقیقه آ دمی را از ((جدی بود ن)) دور می کند .

یك رونشناس میـگو ید : در آن لحظه که مغز ما از فکر کـردن تهی می‌شود و حساب زندگـی ـ چه مثبت و چه منفی از فکر مادو ر میگردد آ ن‌لحظه خـــو ش‌تر ـ یـــن لحظا ت ز نـــد ـ گی ما ست و فقط ((خند ید ن)) قا در ا ست که چنین‌لحظا ت‌گرا ـ نبهائی‌رابرای انسان به و جـــود آورد .

چرا وکی میخندیم ؟

ثا بت شد ه که ا نسان بـــرای خندیدن احتیاج به‌شر یـــك دارد زیرا مادر تنها یی به‌نـدرت مـی خند یم خنده حا لت وا گیری دا رد و گاه اتفا ق ا فتاده که ما از غش غش خند ۀ د یگرا ن بدو ن د لیل ـ به قهقه افتاده ایم بدو ن ا ینکـــه بدا نیم چرا میخند یم آ نقدر خند ـ یده ایم که چشما ن ما بـــه آب افتاده ا ست پس خندید ن شر یك میخوا هد .

جا لب ا ینست که در د نیا ی امروز یك ((صنعت پو لساز خنده)) در چها ر گو شه جها ن مشغو ل فعا لیت‌است و هزارا ن نفر د ر ((صنا یع خنده)) شب و روزکار می کنند و مو جبا ت خند ید ن خلق الله را فراهم میسا ز ند کـار خا نجا ت ((خند ه سازی)) کـار شا ن تهیه لوازم شو خی و خنده است مثلا یك جنا ح از صنعت‌چاپ ونشرکتاب و روز نا مه کا ر ش فقط تهیه مطا لب فکا هی بـــرای خند ا ند ن ا ست ز ند گی کار ـ یکا تو ریست ها هنر پیشگا ن‌تا ـ تر ها کمدی و ستار گان سینمـا سناریو نویس ها تهیه کنندگـــان فیلمهای کمد ی تلویز یو نها همـه بستگی به خند ید ن و خندا ند ن دارد . که ا گر ما آدمها نمی توا ـ نستیم به خندیم و جود ا شخا صی مشهور ما نند ((چار لی چا پلین)) ((لورل ـ ها ردی)) ((برا درا ن مار کس)) و یا نوا من یزدم)) تا چه حد بی مصر ف و بی معنـی میشد .

صنعت و تجار ت خنده آ فر ین با میلیا رد ها ثرو ت و سرمایداری که در اختیا ر دارد ، شب و روز در چهار گو شه جها ن مشغو ل کار و فعا لیت ا ست تا و سایل و عوا مل لازم برای ((خند یدن)) را تهیه و تو زیع کند . ((وا لت دسینی)) مشهور ،خالق کار تو ن ها ی ((میکی ماوس)) از تجا ر ت خنده میلیارد ها د لا ر ثرو ت‌اند ـ و خت واینك شهر ی در امر یکـا به‌نام ((ولت دسینی لند)) بر پـا شده که در حقیقت ((شهر خنده)) است .

((ها نر ی بر گسو ن))فیلسوف فرانسوی میگوید : گاه خنـده بـر مانشان دهندۀ سنگدلی مـــا ست مثلا کسا نی در شهر می بیننـــد مردی برا ثر پا گذا شتن رو ی یك پو ست کیله به زمین می خورد ودر گل و لا ی جوی آ ب فرو میرود قهقه می خند ند .

((برگسون)) هم‌چنین ازداستان پیرزنـــی می‌گوید کـــه در بستر مر گ ا فتاده‌و دا کتر بر با لیـن او نشسته بود . آقـای دا کتـر گو یا غذای چا شت آ ش خورد ه بود و شکمش مدا م غرغر میکرد و

گاهی هم صداهای عجیبـی از او بگو ش میر سید . پیر ز ن در حال احتضار که‌میدا نست هـر لـحـظه

چراغ عمرش درخطر خـا مو ش شد ن ا ست از شنید ن صدا ی

غرغر شکم دا کترقهقه می خند ید! او مر گ را فرا مو ش کرده بودو تمام حواسش متو جه غرغر شکـم

جنا ب دا کتر بو د ! ... و بلاخره هم در زیر قهقه خنده جا ن سپرد !

این قصه نشان میـد هد کـــه انسا ن برای خندید ن به نارا حتی ها ی خنده د یگرا ن حتی در د م

مرگ هم آماد گی کا مل دارد ودر حقیقت این اعما ل و حا لات وگفتار دیگرا ن ا ست که ما را می خنداند و آدمی آ نقدر مغرور و خود خواه است که‌از خود ش کمتر مـــی خندد !

انسا ن حیوا ن شو خ طبعـــی است .

گرو هی از ز یست شنا سـان معتقد ا نـد که انسان ((حیـــوان شو خ طبعی)) ا ست و تنها اوست که در بین صد ها هزار نو ع ا ز جا نداران میتواند بخندد و بـــه همین جهت بعضی ها ا نسا ن را ((حیوان خندا ن)) نا م نها د ه اند .

جدی ترین آد مها ی ما یل اند که‌بخند ند وآدمهای ((خند ه رو)) یا خند ه آفر ین همیشه محبو ب ترین‌دوست درحلقه رفقا محسو ب میشوند . به همین جهت ا ست که فرا هم آورد ن مو جبا ت خنده‌با ـ عث شهر ت و محبو بیت میشود و هنرپیشگا ن کمد ی بار ها اززعمای کشور های مر بو طه شا ن افتخار گرفته اند زیرا که باذوق‌واستعداد استثنا ئی خود باز ها ملت خودرا خو ش نگا ه کرده اند .

((چار لی چا پلین)) از ملکـه انگلسان لقب ((سر)) (عـــا ـ لیجنا ب)گر فت .

داکتر بسیار ممنون هستم

مریضی رو به داکتر معالج خود کـــرد وگفت :

ـداکتر جان ... بسیار ممنونم که حس‌شنوایی مرامعالجه کردین ...حالابگوییدبرای این معالجه چقدر پول بدهم ؟

داکتر گفت :

ـپنجاه دالر

مریض با صدای بلند فریاد کشید :

ـچی گفتین ... چقدر ... چهل دالر؟

ـ نی جانم ... گفتم هفتاددالر ...

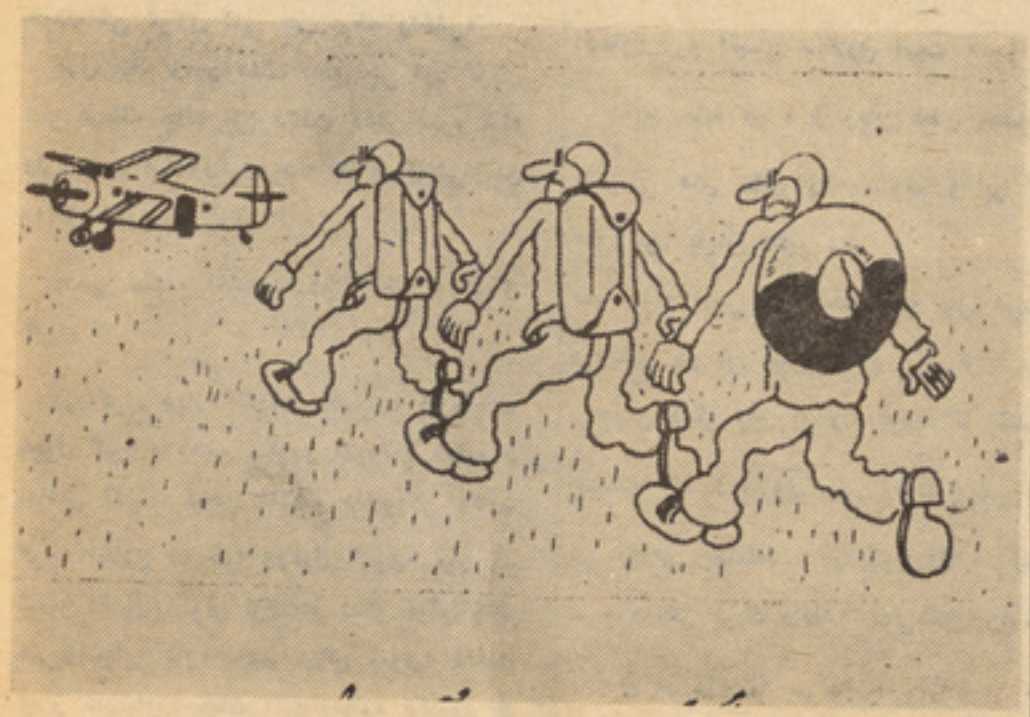

من از آب میترسم .

غیرمسلگی لوبغاړو

دوام ورکړ. نن سمو دوف دیوه ښوونکی په توگه، او شیلینا بیرته زموږ دکلتورقصر ته ددوو مسلکو نوپه لرلوسره راستنه شوه چی یوی دسولو هنر اوبل‌ئی دښوونکی‌وظیفه ده. مارینا ویتوفسکایا چی په ۱۳ کلنی زموږ ستدیوته راغله اواوس کولای شی چی دبالت دنڅا ډیره مشکله برخه هم عملی‌کړی. مارینا اوس ځوانو هنر مندانو ته دزده‌کړ ی ورکولو دنده په غاړه لری .»

«ددغه گروپی هنری ډله په ډیره ښه‌توگه هغه څه چی دهنر ښونکو ارزووی دننداړو د پاره وړاندی کوی او دموددن بالت ننداری د خلکو دهیلو سره سم ننداره کونکو ته څگند وی. ددغی هنری ډلی دمهمو ننداړو څخه‌چی څه موده دمخه ئی وړاندی گړی‌دی په لاندی ډول دی . دجرئت شعر- دیوه‌اکت بالت د نشو ستالوویچ په‌مرسته ،(دتنددلاره) اوداسی نوری.

تاسی په کوم پرنسیب سره دغی ستدیو او دغی هنری ډلی ته‌ئی هنرمندان منی؟

زموږ دستدیو دروازه دهر هغه چا په مخ خلاصه‌ده چی دبالت دنڅا سره مینه لری او غواړی چی خپل‌فارغ وخت دنڅا زده کولو صرف کړی .

دتیرو شلو کلونو په موده کی زموږ دتیاتر له خوا په سل گونوکسانوته دبالت‌دنڅا په برخه کی زده‌کړه ورکړ شوی ده. موږ په‌خپل دغه تیاتر کی دماشومانو دنڅا برخه هم لرو اودذغه کورس موده پنځه کاله ۱۲کل شوی .

موږ اوس یوه نوی برخه په کار اچولی ده چی په هغه کی هر څوك اوپه‌هرعمر دهنر خوښونکی کولای شی چی برخه واخلی.

ددی څخه زموږ هدف دادی چی موږ کولای شو هرهغه چاته چی دبالت دهنر سره مینه ولری زده کړه ورکړو. دغه هنری کمپنی‌اوس (۲۵۰) هنرمندان لری .

ددغی ستدیو لگښتونه دچاله خوا ورکو ل کیږی ؟

دزده‌کړی دپاره لگښت دهیچاپه غاړه نه اچول کیږی. ذهغو پیاوړو ښوونکو دپاره د معاش لگښت ددغی فلزاتو دفابریکی دکار- گری اتحادی له خوا ورکول کیږی. موږ یو شمیر دتمرین کوټی لرو چی ددغو کوټولگښت هم دهیچاپه غاړه نه‌دی ورکړ شوی. ددغه تیاتر داړتیاوودسامان آلاتو دپاره دکلتور ی قصر له‌خوا دلگښت اندازه برابر یږی .

ډیر پیاوړی دبالت دهنر لوبغاړی له‌موږ سره دنڅا په زده کړه کی مرسته کوی، اود بالشوی‌دتیاتر پیاوړی هندمندان زموږ دهنری ننداړو په تولیدکی له موږ سره مرسته‌کوی. زموږ داکثرو نمایشونو په برخه کی پیاوړی هنر مند او دبالت ماستر لیونید باکو بسن ستر رول لوبولای دی .

د(۱۷) کلونو دپاره موږدبالشوی دتیاتر څخه گټه اخستله‌دبالشوی‌دتیاتر پیاوړو هنر مندانو زموږ سره ستره مرسته کړی ده او اکثراً موږ دبالشوی دتیاتر څخه وړیا مرستی لاپه لاسه کړی دی .

څه موده دمخه زموږ دتیاتر نوم په رسمی توگه دبالشوی دتیاتر ستوری لقب غوره کړ.

موږ دخپلی شلمی کالیږی دنمانځله په وخت کی په دی بریالی شوو چی یوشمیر په زړه پوری ننداری دهنرخوښونکو دپا ره وړاندی کړو. یوه په زړه پوری ننداره چی‌د (۱۵) جمهوریتونو څخه نمایندگی کوی برابره شوی ده.ددغی ننداری دایرکتر دبالت دنڅا ماستر کالینا شا خوفسکایا ده.او مو زیك کمپوز کونکی ئی(دونایفسکی) ده. دایرنیایا- کوبسن په مرسته دنوی‌ننداری چی د(شورالی) په بنسټ ولاړ ده او دتاتار دکمپوز کو نکی یارولین له خوا ورسره مرسته کیږی په کار اچوی .

بقیه‌صفحه ۳۹

تذکرة‌الاولیای عطار

حلاج نسبت به حقانیت خویش یقین‌عجیبی دارد. یقین نه که اصلا چیزی برتراز تعیین به‌اوخود را حق می خواند. یعنی اودرواقع انسان رایگانه حقیقت مسلم جهان می داند.

ماحصل اندیشه او، ثبوت نقش آفریننده دو ین ښار ته‌ستون شو ، بیا هم انسان ، و انسان سالاری است .

بیایید تابا هم ا ز زبان عطار بزرگ اندیشی های حلاج را بشنویم و بر گفته های خود پایان دهیم :

صد هزار آدمی گرد آمده بود. نقل است‌که درویشی در آن میان از او پرسید : عشق «پس دیگر روز او را ببردند تا بکشند. چیست. گفت: امروز بینی وفردا وپس فردا آن روزش بکشتند . ودیگر روز سوختندو سوم روزش برباد دادند. یعنی‌عشق‌این‌است.

پس در راه که می رفت،می‌خرامید، دست گفتند :

اندازان وعیار وارمیرفت با سیزده بند گران که این خرامیدن از چیست ؟ گفت: زیرا که به نحرگاه می روم .

چون به زیر دارش بردند . به باب الطاق بوسه بر داد و پای برنرد بان نهاد . گفتند: حال چیست گفت : معراج مردان سرداراست پس شبلی در مقابلهٔ او بایستاد و گفت:ما التصوف یا حلاج ؟ گفت : کمترین اینست که‌می بینی . گفت بلند تر کدام است ؟ گفت تورا بدان راه نیست .

پس بردار شد.وهرکس سنگی می‌انداختند پس دستش جدا کردن ، خنده بزد .

دودست بریده خون آلود بر روی درمالید وروی وساعد را خون آلود کردن گفتند چرا کردی ؟ گفت : خون بسیار از من رفت. دانم که رویم زرد شده باشد. شما پندارید که زردی روی من از ترس است. خون‌در روی مالیدم تادر چشم شما سرخ رو ی باشم که گلگونه مردان خون ایشان است .

بقیه صفحه ۲۹

تجارب و آموزش

۱ـ آیا بزر گا ن خا نواد ه آما- دگی لازم را برای حل مشکل دارند ؟

۲ـ آیا بزرگا ن به قدر کا فی منصف هستند ؟

۳ـ آیا مطر ح کردن‌مسا یل خا نواد گی مو جب کدور ت همسر نمی شود ؟

٤ـ علا وه بر ا ینها ، بسا او- قا ت ز ن‌وشوهر ، از ینکه مشکلات خودرا با کسا ن د یگری در میان می گذارند ، ا حسا س شرمساری نمی کنند و یا اینکه د خا لت افراد و اشخا صی د یگر و ضع را بدتر نمی کند ؟

زند گی خانواد گی درهرقدم‌و در هر لحظه از خود خوا سته ها ی دا رد و مقتضیا ت که ا گر هو شیا رانه و خرد مندا نه به آن برخورد نشود هر آ ن مشکلی بر مشکلات قبلی‌افزود می گر ددمگر زن و شو هر با تجر به وآگا ه‌می تواند ا ز آغاز مشکلات‌را نادیده گیرد و با مفا همه و به غر ض‌دا- شتن‌زندگی شاد و مسعود و به منظور زندگی مشترك ،هدف‌مشترك وخانواده مشترك با همه قضایا بر خورد منطقی و عا قلا نه دا شته با شد .

می شود به ا ین خا نواده خا- نواده پیروز مند نام‌داد .

بقیه صفحه۲۸

ورزش های ملی

وطنی)) بنام اینکه ((بنی‌آدم اعضای یکدیگرند)) در محضر ورزشکارا ن سراسر جهان ، خاصتا آنانیکه با شمول خویش در المپیا ی بین‌المللی ۱۹۸۰ ما سکو با گرد ن فراز ی‌و پیروزی کامل و چشمگیر،افتخارات عظیم معنوی را برای همو طنا ن و همنوعان خویش کسب میکنند ،از صمیم قلب اهداء میکنم .))

نشر این کتاب مفید و ارزنده را به مولف وناشر تبریك میگو ییم و در انتظار کار های تازه تر وکاملتر درزمینه مسایل مربوط به فرهنگ عامه میباشیم .

تبصره

درحاشیهٔ اعلامیهٔ ح،ج،د،ا :

از راهی که برگزیده‌ایم برنمی گردیم

تحولات مثبت و دمو کراتیکی که با پیروزی مرحلهٔ نوین و تکاملی انقلاب ثور در وطن ما براه افتاده است عملا از طرف توده‌های ملیونی مردم با ابعاد روز تا روز گسترده تر مورد تائید و پشتیبانی قرار می گیرد .این تایید و پشتیبانی از درك و احساس مرد م‌ناشی شده است چه مردم زحمتکش و شریف ما بخوبی در عمل دیدند که دولت مردمی شا نهر آنچه می گوید و وعده‌می دهددر معر ض عمل قرار می دهد .

تائید ، دفاع و پشتیبانی مردم هکذا متضمن تحکیم هرچه بیشتر نهاد حکومت مردمی و دمو کرا تیك افغا نستان ، انکشاف اقتصا دی بنفع مردم و در جهت ارتقای سطح حیاتی زحمتکشان و تعمیم نظم‌عامه و مراعات همه جانبه و دقیق قانون نیز می باشد .

پشتیبانی مر دم از سیاست حزب د مو کرا تیك خلق افغا نستان و دو لت جمهوری دمو کراتیك افغا نستان ضمن ملاقات های ببرك کارمل منشی عمومی کمیتهٔ مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغا نستان ، رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دمو کرا تیك افغا نستان با نمایند گان اقوام و ملیت‌های مختلفه مردم که از نقاط مختلف کشور برای این منظور آمده بودند ، بخوبی نمودار گشت .

با پیروزی انقلاب ثور و هکذا مرحلهٔ نوین و تکاملی آن ، مفت خواران و مرتجعین چون ساحه را برخود تنگ دیدند بد ستیا ر ی امپریا لیزم و ارتجاع منطقه بنای فرار را گذاشته و در حاشیهٔ جنوبی شرقی و غربی سر حدات کشور ما مستقر شدند ، آنها توانستند عده ای از همو طنان شریف مارا که دستخوش پی گردهاو آزار امین این جاسوس و سفاك نامدار ،شده بودند، فر یب دهند ،ولی پس از پیروزی مرحلهٔنوین و تکاملی انقلاب ثور و استقرار روز به روز اوضاع در وطن عودت دسته جمعی هزاران هموطن فریب خورده و فراری ظلم امین و باند جنایتکارش یکی دیگر از نمود های پشتیبانی مردم از انقلاب و هکذا اطمینان آنها به‌آینده و به حیات بهروز فردا میباشد که باز گشت ده ها هزار نفر ازساکنین روستا ها و شهر های وطن و ادامه این پروسه موید روشن و گویای دیگری است از وحدت دولت و مردم و اطمینان و اتکای مردم به‌سیاست حزب دمو کرا تیك خلق افغانستان و حکومت جمهو ری دمو کرا تیك افغا نستان .

حکومت جمهو ری دمو کرا تیك افغا نستان بخصو ص پس از پیروزی مرحلهٔ نوین و تکاملی انقلاب ثور بطور مستمر آغوش وطن را برای پذیرش آن عده از هموطنان شریف ما که فریفتهٔ تبلیغات سوء و دروغین و دور از واقعیت دشمنان انقلاب شده اند و تا هنوز درخارج از کشور باقی مانده اند ، صمیمانه و صادقانه باز گذاشته است عفو عمومی آن عده از هموطنان ماکه تا هنوز در خارج مانده اند و دست شان بخون پاك همو طنان بی گناه و زحمتکش ما آلوده نشده . یکبار دیگر از طرف حکومت جمهو ری دمو کرا تیك افغا نستان طی اعلامیه تاریخی ۲۷ جدی ۱۳۵۹ موکد گردید .

درین اعلامیه ،نجمله چنین گفته می شود : ((. . . حکومت جمهوری دمو کرا تیك افغا نستان با اعلان آمادگی برای پذیرفتن افغانهای خارج از کشور خاطر نشان می کند که تمام شرایط لازم زندگی آبرومند و فعالیت مثمر کار اجتماعی به آنها بخاطر رفاهیت وطن محبوب ماتامین خواهد شد . حکومت به تاسی از اصول اساسی ج ، د ،ا یکباردیگر تضمین می کند که برای کوچی ها، قبایل و مالداران نه تنها استفادهٔ مجانی از چراگاهها بشکل عادلانه مهیا ساخته می شود بلکه حق‌حرکت آزاد آنها در کشور تاکید می گردد . . . تحولات مثبتی که در کشور در دست انجام است و برگشت روز افزون افغانهای خارج از وطن ، موجبات خشم محافل ارتجاعی و امپر یالیستی را فراهم نموده است . . .)) .

ارتجاع و امپریا لیزم‌بادستیاری همقطاران ارتجاعی و عقب گرای خود از همان نخستین روز های پیروزی انقلاب ملی و دمو کرا تیك ثور در صدد آن بوده اند تا با براه انداختن موانع و دسایس سد راه انقلاب مردم افغا نستان شوند ، این تلاش های مذبو حانه بخصوص پس از پیروزی مرحلهٔ نوین انقلاب ثور ابعاد وسیع تری یافت ولی آن خیره سران ، آن دشمنان واقعی پیشرفت بشریت با این اعمال خویش چنین می پنداشتند و می پندارندکه می توانند با براه‌انداختن دسایس و توطئه ها و ارتکاب‌اعمال وحشیانه و خلاف کرامت انسانی مردم آزادهٔ افغا نستان را از راهی که انتخاب نموده اندبرمی‌گردانند!؟

و ولی مر دم زحمتکش افغا نستان که سالها زیر بار ظلم و ستم و استبداد و استثمار رنج برده‌و، حاصل کارشا نرا عده یی از مفت خواران وابسته به امپریا لیزم ربوده بودند ، هرگز از راهی که انتخاب نموده اند راه انقلاب راه اعمار وطن ، راه شگوفان ساختن وطن ، راه بهروزی خلق برنخواهند گشت و همه دسایس و توطئه های استعمار ، ارتجاع و امپریالیزم را هما نطوریکه تا حال با دادن جواب دندان شکن نقش بر آب ساخته اند ، با پایمردی و دلیری بازهم نقش برآب خواهندساخت.

ولی حکومت جمهوری دموکراتیك افغا نستان همان طوریکه در اعلامیه تاریخی چار دهم می سال ۱۹۸۰ اعلام داشته است آماده و حاضر است که مطابق به متن همان اعلامیه و همان موضع گیری صاد قانه با ممالك همسایه به مذاکره نشسته و در جهت حل مسایل مربوط و رفع تشنجات در منطقه مفاهمه ومذاکره نماید . حکومت جمهو ری دموکرا تیك افغا نستان عقیده مند است که کشور های ذیدخل به عنوان ابراز حسن نیت فعالیت های ضد افغانی شانرا متوقف و راه مفاهمه ومذاکره را باز نمایند .

مردم افغا نستان و حکومت جمهو ری دمو کرا تیك افغا نستان عقیده مند است که صلح و امنیت کامل زمانی در منطقه کاملا اعاده خواهد شد که روابط نیك حسن هم جواری بین کشور های منطقه بر قرار شود . این موضوع جواب گوی مصالح کشور ها و خلق های منطقهٔ ما می باشد . زنده باد صلح در جهان و منطقه ما .

مدیر مسوول : راحله راسخ‌خرمی
معاون : محمد ز مان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان‌زاده
آدرس : انصاری واټ‌جوارریاست مطابع دولتی ـ کابل
تیلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تیلفون ارتباطی دفتر : ۲۱
تیلفون توزیع وشکایات ۲۶۸۵۹

دولتی مطبعه

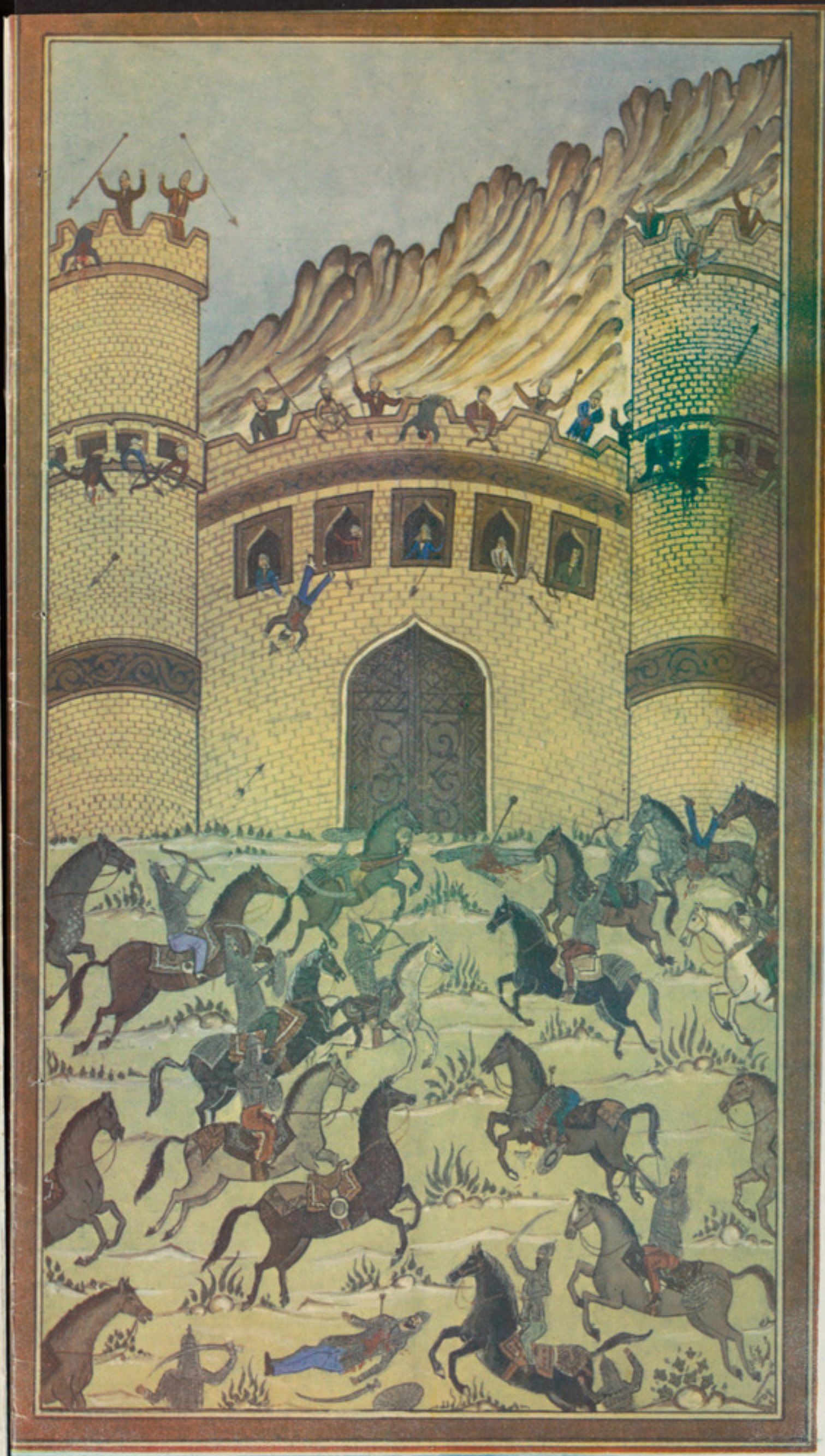

هنر میناتوری ، ترکیبی از زیبایی و نازک خیالی و مخلوطی از رنگهاست که اعجاب انگیز است .